



Kandidatafhandling:

# Overholdelsesgrad af IAS 36 og IAS 12 i Skandinavien og Frankrig

*Compliance with IAS 36 and IAS 12 in Scandinavia and France*



Rasmus Elm

Alex Keidser Greve

## Executive Summary

This thesis draws from Glaum et al. 2013 and the activity report from ESMA for the financial year 2014 to investigate the level of compliance of the financial statements of public listed companies listed on CAC40 in France, C20 in Denmark, OBX25 in Norway, and OMX SWE in Sweden. The thesis only investigate companies who prepare their financial statements in accordance with the International Financial Reporting Standards - IFRS, more specifically the level of compliance in regards to IAS 36 - impairment of assets and IAS 12 - income taxes.

The reason for this particular focus is motivated by the findings of Glaum et al. 2013 and the activity report by ESMA. Glaum et als. article focused on IAS 36 - impairment of assets and IFRS 3 - business combinations and found significant differences on both national and industry level in the sample investigated. Their findings covers the financial years 2005 and 2008, which found no significant changes between those years in the level of compliance.

Furthermore, ESMA has released their activity report for the financial year 2014, which sums up the enforcement actions and focus areas of the different members of ESMA. The report from ESMA reveals that there were issues found with IAS 36 - impairment of assets and IAS 12 - income taxes. However, ESMA and its members do not investigate all financial statements of every company within their jurisdiction in the EU.

This thesis aims to investigate the level of compliance for the 2014 financial year for all publicly listed companies on CAC40 in France, C20 in Denmark, OBX25 in Norway, and OMX SWE in Sweden. The initial sample size is of 130 companies, which after sorting for companies listed more than once with A- and B- shares, companies listed on two or more of the relevant stock exchanges and those that did not prepare their financial statements in accordance with IFRS gives a sample size of 104 companies.

The results shows that there is significant differences on both the country, industry, and company level in regards to compliance and that this might be explained by culture and choice of auditor, amongst other things.

# Indholdsfortegnelse

|                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Forord.....                                                                               | 4  |
| 2. Indledning .....                                                                          | 5  |
| 3. Problemformulering .....                                                                  | 6  |
| 4. Afgrænsning.....                                                                          | 7  |
| 5. Teori .....                                                                               | 7  |
| 5.1 Generelt om IFRS.....                                                                    | 7  |
| 5.2 IAS 36 – værdiforringelse af aktiver .....                                               | 8  |
| 5.3 IAS 12 – Indkomstskatter.....                                                            | 13 |
| 6. Litteraturgennemgang .....                                                                | 16 |
| 6.1 Glaum et al. - Compliance with IFRS 3 - and IAS 36.....                                  | 16 |
| 6.2 ESMA - Report on Enforcement and Regulatory Activities in 2014.....                      | 17 |
| 6.3 Årsrapport efter internationale regnskabsstandarde - fra dansk praksis til IFRS .....    | 19 |
| 6.4 PwC IFRS-modelregnskab .....                                                             | 19 |
| 6.5 Brown et al. - Measuring Country Differences in Enforcement of Accounting Standards..... | 20 |
| 6.6 Cultures and Organizations: Software of the mind .....                                   | 21 |
| 6.7 Opsamling .....                                                                          | 24 |
| 7. Metode .....                                                                              | 25 |
| 7.1 Kvantitativ metode .....                                                                 | 25 |
| 7.2 Indsamling og sortering af regnskaber .....                                              | 25 |
| 7.3 Excel-arket.....                                                                         | 27 |
| 7.4 Validering af indsamlet data.....                                                        | 34 |
| 7.5 Valutakursomregning .....                                                                | 37 |
| 7.6 Udregning af overholdelsesgrad for IAS 12 og IAS 36 .....                                | 38 |
| 7.7 Definitioner .....                                                                       | 40 |
| 7.8 Frasorteringer .....                                                                     | 40 |
| 7.9 Databehandling og præsentation .....                                                     | 41 |
| 7.10 Kvalitativ metode .....                                                                 | 43 |
| 8. Hypoteser .....                                                                           | 44 |
| 9. Analyse.....                                                                              | 46 |
| 9.1 Analyse af H <sub>1</sub> .....                                                          | 46 |
| 9.2 Analyse af H <sub>2</sub> .....                                                          | 46 |
| 9.3 Analyse af H <sub>3</sub> .....                                                          | 47 |

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| 9.4 Analyse af H <sub>4</sub> .....                                  | 49  |
| 9.5 Analyse af H <sub>5</sub> .....                                  | 61  |
| 9.6 Analyse af H <sub>6</sub> .....                                  | 63  |
| 9.7 Analyse af H <sub>7</sub> .....                                  | 67  |
| 9.8 Analyse af H <sub>8</sub> .....                                  | 73  |
| 9.9 Analyse af H <sub>9</sub> .....                                  | 74  |
| 9.10 Analyse af H <sub>10</sub> .....                                | 76  |
| 9.11 Analyse af H <sub>11</sub> .....                                | 78  |
| 9.12 Analyse af H <sub>12</sub> .....                                | 79  |
| 9.13 Analyse af H <sub>13</sub> .....                                | 84  |
| 9.14 Delkonklusion på analysen.....                                  | 85  |
| 10. Diskussion.....                                                  | 86  |
| 10.1 Landene .....                                                   | 86  |
| 10.2 Industrier .....                                                | 91  |
| 10.3 Revisor.....                                                    | 92  |
| 10.4 Regressionsligninger .....                                      | 96  |
| 10.5 Kontrolmyndigheder og regnskabsstandarder .....                 | 97  |
| 11. Konklusion .....                                                 | 101 |
| 12. Perspektivering.....                                             | 103 |
| 13. Litteraturliste.....                                             | 104 |
| 14. Bilag .....                                                      | 110 |
| Bilag 1 - Dataark .....                                              | 110 |
| Bilag 2 - Interviewguide.....                                        | 111 |
| Bilag 3 - Interview.....                                             | 113 |
| Bilag 4 – Overholdelse pr. industri .....                            | 126 |
| Bilag 5 – Oversigt over virksomheder, som er med i afhandlingen..... | 128 |

# 1. Forord

Vi er kommet til afslutningen på Cand.merc.aud. uddannelsen på Copenhagen Business School, hvilket skal afsluttes med en kandidatafhandling.

Det afsluttende semester består dels af udarbejdelsen af en skriftlig afhandling og dels af et mundtligt forsvar af denne. Vores afhandling tager udgangspunkt i, hvorvidt børsnoterede selskaber i Skandinavien og Frankrig overholder oplysningskravene efter de internationale regnskabsstandarde IAS 36 og IAS 12.

Vores vejleder til kandidatafhandlingen er Carsten Allerslev Olsen, som til dagligt er ansat på CBS og er tilknyttet Institut for Regnskab og Revision. Vi vil gerne takke Carsten for, at have udfordret os i forhold til vores faglighed og ved at fungere som sparringspartner og inspirator i forbindelse med udarbejdelsen af afhandlingen.

Derudover vil vi gerne takke Jan-Christian Nilsen fra Erhvervsstyrelsen, for at give os indsigt i myndighedernes rolle og indsats, hvilket har givet anledning til kritiske refleksioner.

Endvidere vil vi takke vores respektive bagland, som har støttet os igennem tiden med at skrive afhandlingen, som til tider har fyldt en del.

## 2. Indledning

Det primære formål med en årsrapport er, at give et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme (IAS 1.15). Informationerne i årsrapporten giver regnskabsbrugere bedre mulighed for, at kunne vurdere virksomhedens udvikling på både kort og lang sigt.

Med national regnskabslovgivning kan det være svært at sammenligne virksomhedernes regnskaber på tværs af landegrænser. For at øge transparensen mellem medlemslandene, vedtog Europa-Parlamentet og Rådet IFRS forordningen den 19. juli 2002 (herefter benævnt IFRS forordningen). Forordningen medførte, at alle børsnoterede virksomheder i EU's medlemslande skulle aflægge deres koncernregnskab efter International Financial Reporting Standards (IFRS). Dette gjaldt for regnskabsår, som startede den 1. januar 2005 og fremadrettet (Europa Parlamentet, 2002).

Formålet med at implementere ensartede regnskabsregler på tværs af EU var, at øge sammenligneligheden imellem landene. I den forbindelse lavede Glaum et al. i 2013 en undersøgelse, om hvorvidt 357 børsnoterede virksomheder i 17 europæiske lande, som aflagde deres årsrapport efter IFRS for regnskabsåret 2005, overholdt oplysningskravene i IAS 36 - værdiforringelse af aktiver og IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013). Begge standarder indeholder betydelige oplysningskrav, da ledelsen foretager betydelige skøn i forbindelse med nedskrivningstest efter IAS 36 og opkøb af virksomheder efter IFRS 3.

Resultatet af Glaum et al.'s undersøgelse var blandt andet at Danmark og Sverige lå over den gennemsnitlige overholdelsesgrad af IAS 36 og IFRS 3 på ca. 86 %, mens Frankrig havde en overholdelsesgrad på ca. 73 %. Yderligere viste Glaum et al. undersøgelse, at der i de fleste af årsrapporterne manglede flere af de krævede oplysninger. I forlængelse heraf fandt Glaum et al., at de manglende oplysninger ikke kun var isoleret til regnskabsåret 2005, men fortsatte i regnskabsåret 2007, som også blev undersøgt.

Den 31. marts 2015 udgav The European Securities and Markets Authority (ESMA) en rapport, over de aktiviteter kontrolmyndighederne i de forskellige medlemslande havde foretaget i løbet af regnskabsåret 2014 (ESMA, 2015). ESMA er en uafhængig EU myndighed, hvis formål er at bidrage til finansiell stabilitet i EU, ved at styrke beskyttelsen af investorer og fremme stabile og ordentlige finansielle markeder (ESMA, 2016). Af rapporten fremgår det, at der var problemer med væsentlige oplysninger vedrørende nedskrivninger af ikke-finansielle aktiver, hvilket medførte 45 tilfælde med indgriben fra myndighedernes side (ESMA, 2015, s. 4).

I samme rapport skriver ESMA, at de for regnskabsåret 2015, vil have fokus på virksomhedernes behandling af udskudte skatter, hvilket er dækket af IAS 12 - indkomstskatter. Skat er et følsomt område med stor betydning for samfundet, og er et område med komplekse regler, især vedrørende realisationen af skatteaktiver.

Med baggrund i Glaum et als. fund for regnskabsårene 2005 og 2007 samt ESMA's fokus på IAS 36 og IAS 12 i regnskabsårets 2014, ønskes det at undersøge hvorvidt børsnoterede selskaber i Skandinavien og Frankrig viser samme tendens i forhold til overholdelse af IAS 36 og IAS 12.

### **3. Problemformulering**

På baggrund af det beskrevne i indledningen, er afhandlingens problemformulering:

*Overholder børsnoterede selskaber i Skandinavien og Frankrig oplysningskravene efter IAS 36 og IAS 12?*

Med henblik på at kunne besvare problemformuleringen, er det valgt at opstille følgende problemstillinger:

- Hvordan og i hvilken grad overholder selskaberne og industrierne i henholdsvis Frankrig, Norge, Danmark og Sverige oplysningskravene efter IAS 36 og IAS 12?
- Hvordan og i hvilken grad påvirker virksomhedsvariablene, revisor omsætning, antal ansatte Closely Held og revisionskomitemøder overholdelsesgraden af IAS 36 og IAS 12?
- Hvordan påvirker virksomhedens goodwillsum overholdelsesgraden af IAS 36?
- Hvilken sammenhæng er der mellem kulturen i Frankrig, Norge, Danmark samt Sverige og graden af overholdelse?
- Hvilken sammenhæng er der mellem de institutionelle rammer for revisor samt kontrolmyndighederne og overholdelsesgraden?

## 4. Afgrænsning

Det er valgt, at fokusere på de virksomheder, som i 2014 var repræsenteret på CAC40 i Frankrig, C20 i Danmark, OBX25 i Norge og OMX SWE i Sverige. Der er således ikke virksomheder med, som ikke var repræsenteret på disse børser i 2014. Derudover skal det bemærkes, at resultaterne i denne afhandling ikke nødvendigvis er repræsentative for virksomheder på andre børser i de ovenstående lande.

Herudover skal det også bemærkes, at der kan forekomme forskelle i, hvordan oplysningskravene efter IAS 36 og IAS 12 fortolkes. Dette bevirker, at der er risiko for at resultaterne i denne afhandling måske ikke er direkte sammenlignelige med resultaterne fra Glaum et al., eller hvis andre gennemfører en lignende undersøgelse for regnskabsåret 2014.

Endvidere skal der gøres opmærksom på, at der ikke vil blive taget højde for ændringer i lovgivning, revisionsstandarder og lignende efter d. 1 maj 2016.

## 5. Teori

I det følgende afsnit det blive belyst hvad der grundlæggende forstås ved IFRS, og derefter de to regnskabsstandarder, som denne afhandling undersøger med hensyn til overholdelsen af oplysningskravene.

### 5.1 Generelt om IFRS

Europa Parlamentet og Rådet vedtog IFRS forordningen den 19. juli 2002, for at øge transparensen for interessenterne af de børsnoterede selskabers årsrapporter. Forordningen medførte, at alle børsnoterede virksomheder i EU's medlemslandene skal aflægge deres koncernregnskab efter IFRS, som er vedtaget i EU for hvert regnskabsår, som startede den 1. januar 2005 og fremadrettet (Europa Parlamentet, 2002). IFRS forordningen giver også mulighed for, at medlemslandene kan tillade eller kræve, at selskabernes årsrapport ud over koncernregnskab skal aflægges efter IFRS. Eftersom IFRS forordningen kræver, at alle børsnoterede virksomheder aflægges deres regnskab efter IFRS, er det vigtigt at få defineret ”en børsnoteret virksomhed” samt ”koncernregnskabspligten”.



## **Børsnoterede virksomheder**

IFRS forordningen definerer børsnoterede selskaber, som virksomheder der har kapitalandele eller gældsinstrumenter noteret på en børs eller anden reguleret markedsplads (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 50). Det betyder at der i princippet kan forekomme andre juridiske enheder end aktieselskaber, som kan være børsnoterede virksomheder efter IFRS. Dette kunne eksempelvis være et interessent selskab (I/S), hvor alle interessenterne er aktieselskaber der udsteder obligationslån via børsen. Hertil anses First North dog ikke som et reguleret marked jf. værdipapirhandelsloven (VPHL) (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 50).

## **Koncernregnskabspligt**

Det fremgår af IFRS forordningen, at børsnoterede virksomheder skal aflægge koncernregnskaber efter IFRS. I den forbindelse er det EU-kommissionens opfattelse, at det er de enkelte medlemslandes nationale lovgivning, der afgør koncernregnskabspligten, eftersom IFRS forordningen ikke har defineret koncernregnskabspligten. Det at koncernregnskabspligten bliver bestemt af national lovgivning kan give anledning til udfordringer. Dette skyldes, at der ikke er mange medlemslande, som har en tilsvarende definition af en koncern, som det er bestemt efter IAS 27 (fra januar 2012 IFRS 10). Det betyder, at der kan forekomme situationer, hvor national lovgivning ikke anser et tilknytningsforhold mellem selskaber for at være en koncern, mens det vil blive anset for at være koncern efter IAS 27/IFRS 10. I de tilfælde vil virksomheden være fritaget for at aflægge koncernregnskab efter IFRS, medmindre eksempelvis et datterselskab tvinger det ind i koncernregnskabspligten. I Danmark er koncerndefinitionen overvejende ens med koncerndefinitionen efter IFRS og der burde derfor næppe kunne stødes på forskelle (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 51).

## **5.2 IAS 36 – værdiforringelse af aktiver**

### **Anvendelsesområde**

IAS 36 trådte i kraft den 31. marts 2004 (IAS 36.139) og omhandler den regnskabsmæssige behandling af værdiforringelse på langfristede aktiver (IAS 36.1). Standarden finder anvendelse på følgende aktiver: goodwill, materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, kapitalandele i associerede virksomheder, joint ventures samt kapitalandele i dattervirksomheder, associerede virksomheder og joint ventures i moderselskabets regnskab, som måles til kostpris. Derimod finder denne standard ikke anvendelse på følgende aktiver: varebeholdninger, entreprisekontrakter, udskudte skatteaktiver,

aktiver der stammer fra personaleydelse, andre finansielle aktiver, som behandles efter IAS 39, investeringsejendomme, biologiske aktiver, udskudte anskaffelsesomkostninger og immaterielle aktiver, som stammer fra en forsikringsgivers kontraktlige ret i henhold til forsikringskontrakter. Dette er omfattet af IFRS 4 eller anlægsaktiver, som er klassificeret ved besiddelse med henblik på salg i overensstemmelse med IFRS 5 (IAS 36.2).

## **Indikation af et nedskrivningsbehov**

Det fremgår af IAS 36, at virksomhederne på balancedagen skal forholde sig til om der er indikationer på værdiforringelse (IAS 36.9). I den forbindelse er der i punkt 12 i IAS 36 beskrevet, hvilke eksterne og interne faktorer som virksomhederne minimum skal tage stilling til.

### **Eksterne faktorer**

- Væsentlig fald i aktivets markedsværdi i regnskabsåret
- Væsentlige ændringer inden for markedsforshold, teknologi, økonomiske og juridiske forhold, som har eller kan påvirke aktivets værdi
- Forekommet væsentlige ændringer, som har påvirket selskabet negativt i regnskabsåret
- Stigning i markedrenten eller andre afkastbaserede markedsaftast mål, som kan påvirke diskonteringsfaktoren, som skal anvendes til at diskontere fremtidige pengestrømme til nutidsværdi med

### **Interne faktorer**

- Aktivitet er fysisk beskadiget eller der foreligger dokumentation for ukurans
- Fremtidige planer og forudsætninger, som påvirker aktivets ydeevne, herunder planer om omstrukturering, nedlukning, frasalgs mv.
- Forventning om faldende indtjening fra et aktiv eller en gruppe af aktiver i fremtiden

Ovenstående liste er ikke udtømmende i forbindelse med den vurdering, som ledelsen foretager (IAS 36.13). Hvis der konstateres, at der er indikationer på værdiforringelse, skal der foretages en nedskrivningstest (IAS 36.8). Hvis der er konstateret et sådan nedskrivningsbehov skal genindvindingsværdien opgøres, som er den højeste værdi af aktivets salgsværdi med fradrag af salgsomkostninger og nytteværdi (IAS 36.18). Det fremgår af IAS 36.10, at goodwill, immaterielle aktiver med ubestemt brugstid og immaterielle aktiver der ikke færdig til ibrugtagning, som f.eks. udviklingsprojekter, skal underkastes en årlig nedskrivningstest, uanset om der er indikationer på værdiforringelse (IAS 36.10).

I forlængelse heraf, skal disse aktiver også testes for værdiforringelse i tilfælde af at indtrufne begivenheder eller ændrede forhold indikerer, at der er tale om en værdiforringelse (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 693-694).

### **Pengestrømsfrembringende enheder**

Nedskrivningstest skal som udgangspunkt gennemføres for hvert enkelt pengestrømsfrembringende aktiv. Hvis det ikke er muligt at opgøre en genindvindingsværdi for et enkelte aktiv, skal aktiver vurderes sammen med de øvrige der knytter sig hertil (IAS 36.22). Derved er det muligt at betragte et nedskrivningsbehov for hele den samlede gruppe af aktiver, i stedet for enkeltaktiver og samlet set vurdere om der er et nedskrivningsbehov. Denne samlede gruppe af aktiver bliver i IAS 36 betegnet som en 'pengestrømsfrembringende enhed' også kaldet Cash Generating Unit (herefter benævnt CGU). I IAS 36 er en CGU defineret på følgende måde (IAS 36.6):

*“En pengestrømsfrembringende enhed er den mindste identificerbare gruppe af aktiver, der frembringer pengestrømme til virksomheden, som i al væsentlighed er uafhængige af pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver. ”*

Der forekommer situationer, hvor et aktivs genindvindingsværdi ikke kan opgøres selvstændigt, hvilket afgøres efter kravene i IAS 36.67. Dette sker når aktivets nytteværdi skønnes ikke at være tæt på dagsværdi med fradrag af afhændelsesomkostninger og aktivet ikke i al væsentlighed frembringer pengestrømme, som er uafhængige pengestrømme fra andre aktiver (IAS 36.67). I praksis kan det ofte være svært at opgøre en salgsværdi eller en nytteværdi for et enkelt aktiv. Det kan være i situationer, hvor der ikke eksisterer et velfungerende marked for det enkelte aktiv, eller i situationer hvor det enkelte aktiv ikke generer selvstændige pengestrømme der er uafhængige af andre aktiver, som f.eks. goodwill. Under disse beskrevne forhold kræver IAS 36, at virksomheden skal opgøre genindvindingsværdien for den CGU, som aktivet tilhører (IAS 36.67). I den forbindelse kan virksomheden f.eks. gruppere aktiverne i biler, maskiner, bygninger og udviklingsprojekter (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 693).

Ikke alle aktiver er materielle, hvorfor de skal behandles særligt. Hertil har IAS 36 særlige bestemmelser vedrørende goodwill. Goodwill kan ikke generere selvstændige pengestrømme uafhængigt af andre aktiver og derfor skal nedskrivningstest af goodwill udføres for den gruppe af aktiver, som goodwillen kan allokeres til - inklusiv goodwillen. Ifølge IAS 36.80 skal goodwill allokeres på erhvervelsestidspunktet til den CGU eller gruppe af CGU'er, som forventes at opnå økonomiske fordele fra synergieffekterne (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 705).

Hvis der er tale om større virksomheder må det forventes, at det kan være muligt at finde flere CGU'er, hvortil goodwillen kan henføres. Dette kunne være forretningsområder, markeder, produkter og lignende, dog skal det være i lighed med de segmenter som virksomheden præsenterer i årsrapporten. Identifikationen af en CGU skal foregå på et ensartet grundlag år efter år, medmindre en ændring kan begrundes (IAS 36.72). Modsat må det forventes, at det er sværere for mindre virksomheder at fordele goodwill ud på grund af deres færre CGU'er.

Det er kun på erhvervelsestidspunktet, at goodwillen kan opgøres præcist og pålideligt, da markedsværdien er kendt på dette tidspunkt. Efterfølgende vurderinger af værdien af goodwill vil blive vurderet ud fra salgsværdien, hvis denne eksisterer eller på nytteværdien.

Hvis genindvindingsværdien skal opgøres ud fra nytteværdien, er det vigtigt de enkelte CGU'er er specificeret så præcist som muligt, grundet at det derved vil give et mere retvisende billede af sammensætningen af goodwill. I den sammenhæng vil det samlede antal af opgjorte CGU'er påvirke behovet for nedskrivningstest afledt af en værdiforringelsestest. Dette kan eksemplificeres således:

En overordnet CGU enhed (A+B) består af to mindre grupper af aktiver, A og B, som kun tilsammen kan klassificeres som en selvstændig pengestrømsfrembringende enhed. Det viser sig at A er værdiforringet, mens B udviser behov for opskrivning, hvilket som følge af klassifikationen ikke vil give anledning til nedskrivning for den overordnede CGU enhed (A+B). Ifølge IAS 36.124 er det ikke tilladt, at tilbageføre en tidligere foretaget nedskrivning af goodwill. I forlængelse heraf, er det heller ikke tilladt at opskrive værdien af goodwill, da det derved ikke er muligt at skelne mellem hvad der er erhvervet og internt oparbejdet goodwill. Dette indebærer derfor, at A, som er værdiforringet, vil gemme sig under den overordnede CGU enhed og at der dermed ikke bliver udløst nogen nedskrivning samlet set. Det kan derfor udledes ud fra dette eksempel, at desto færre CGU'er der er i en virksomhed desto ringere er muligheden for at kunne identificere en værdiforringelsen af goodwill, da vurderingen vil finde sted på meget overordnet niveau.

## **Indregning og måling**

Det fremgår af IAS 36, at der skal foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne værdi er lavere end den regnskabsmæssige værdi. IAS 36.6 har følgende definition af genindvindingsværdien, dagsværdien, afhændelsesomkostninger og nytteværdi (IAS 36.6):

*“Genindvindingsværdien af et aktiv eller en pengestrømsfrembringende enhed er det højeste af dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger og nytteværdien. ”*

*”Dagsværdien er den pris, der kunne opnås ved at sælge et aktiv, eller der skulle betales for at overtage en forpligtelse i en velordnet transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet. ”*

*”Afhændelsesomkostninger er omkostninger direkte tilknyttet afhændelsen af et aktiv eller en pengestrømsfrembringende enhed, eksklusive finansieringsomkostninger og skatteomkostninger. ”*

*“Nytteværdi er nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme, som forventes at hidrøre fra et aktiv eller en pengestrømsfrembringende enhed. ”*

Nytteværdien bliver beregnet ved først at estimere de fremtidige betalingsstrømme og herefter tilbagediskonteres betalingerne med den relevante diskonteringsfaktor. De fremtidige pengestrømme opgøres ved, at tage udgangspunkt i budgetter og prognoser over de forventede ind- og udbetalinger fra de pågældende aktiver eller CGU'er. De anvendte budgetter og prognoser skal være udarbejdet på realistiske og velbegrundede forudsætninger, der præsenterer ledelsens bedste skøn over virksomhedens fremtidige økonomiske udvikling jf. IAS 36.33-38. I den forbindelse skal ledelsen udarbejde budgetter og prognoser for hver af de opdelte aktiver eller CGU'er, da nytteværdien skal beregnes ud fra hvad de enkelte aktiver eller CGU'er i fremtiden forventes at generere.

Det er også muligt, at anvende en længere budgetperiode end fem år, hvis dette er velbegrundet ud fra virksomhedens forhold jf. IAS 36.33b. Dette kunne eksempelvis være for virksomheder, elselskaber, teleselskaber eller andre tunge kapitalselskaber, der ofte har længere planlægningshorisonter end i normale handels – eller produktionsvirksomheder. For den del af brugsperioden, som ligger ud over de fem år, skal der opgøres en terminalværdi ved at estimere de fremtidige forventede pengestrømme. Terminalværdiens formål er, at beregne den indtjening, som ligger længere ud i fremtiden (Sørensen, 2012, s. 39). For at beregne terminalværdien, tages der udgangspunkt i det seneste prognose år ganget med en fast vækstfaktor jf. IAS 36.33c. Det beregnede estimat for den langsigtede periode baseres på, at virksomheden er i stand til at kunne generere et konstant afkast. På den baggrund er det derfor mest hensigtsmæssig at vælge en lang budgetperiode, hvor virksomhedens fremtidige indtjening kan forventes følge et konstant mønster, der derefter kan danne et pålideligt grundlag for beregningen af terminalværdien (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 698-699).

Ydermere skal der ved beregning af nytteværdien fastlægges en diskonteringsfaktor, som skal opgøres før skat jf. IAS 36.55. Ved fastlæggelsen af diskonteringsfaktoren er det vigtigt at virksomheden tager stilling til, hvilke risici der er ved at foretage en investering i det pågældende aktiv eller CGU, på det marked virksomheden agerer på. For at virksomheden kan opgøre en diskonteringsfaktor, som

ligger tæt på markedsværdien, kan virksomheden eksempelvis tage udgangspunkt i virksomhedens Weighted Average Cost of Capital (WACC), justeret til en rente før skat eller korrigeret til den lånerente som virksomheden kan låne til, eller en anden relevant markedsrente. Den diskonteringsfaktor virksomheden beslutter sig for at anvende, skal afspejle den risiko der er på virksomhedens aktiver, som nedskrivningstestes. Der er generelt lavere risiko ved investering i bygninger end i immaterielle anlægsaktiver. Derfor skal diskonteringsfaktoren, som udgangspunkt være lavere for bygninger end for immaterielle anlægsaktiver. Hvis nedskrivningstesten vedrører et helt forretningsområde vil diskonteringsfaktoren, som udgangspunkt være den opgjorte WACC for virksomheden. Hvis virksomheden har budgetteret de fremtidige pengestrømme uden tillæg af inflation, så skal diskonteringsfaktoren korrigeres til realrente (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 702).

Endvidere kan der findes yderligere vejledning til fastlæggelsen af diskonteringsfaktoren i IAS 36.A15-A21. Den fulde liste over de oplysninger der kræves efter IAS 36 kan findes fra punkt 126 til og med punkt 137 (IAS 36).

## **5.3 IAS 12 – Indkomstskatter**

### **Anvendelsesområde**

IAS 12 trådte i kraft 1. januar 1998 (IAS 12.90) og omhandler den regnskabsmæssige behandling af alle former for indkomstafhængige skatter (IAS 12.1-2). Andre skatter, som er opgjort på andet grundlag herunder ejendomsskatter, moms samt tonnageskatter er ikke omfattet af denne standard, da de ikke er indkomstafhængige (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 426).

Ifølge IAS 12 skal alle indkomstskatter der vedrører det aktuelle regnskabsår, indregnes i balancen uanset hvornår de forventes at blive afregnet. Dette betyder, at aktuelle skatter, tilgodehavende skat, skyldig skat og udskudt skat skal indregnes (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 426).

Til at opgøre den udskudte skat skal virksomheden anvende den balanceorienterede gældsметode. Dette indebærer, at udskudt skat skal opgøres til nettorealiseringsværdi på baggrund af de gældende skatteregler ved afvikling af forpligtelsen eller ved planlagt brug af aktivet. Den balanceorienterede gældsметode medfører, at der skal beregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle på balancedagen. Dette skyldes primært, at forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den skattemæssige værdi på balancedagen ikke nødvendigvis svarer til den skattemæssige gevinst eller tab, som opstår ved afhændelse af aktivet eller indfrielse af forpligtelsen på balancedagen (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 426-427).

Udskudte skatteaktiver, som er opstået fra fradragsberettigede midlertidige forskelle eller fra underskud, som fremføres skal indregnes med det beløb, som der sandsynligt kan udnyttes. Dette skal gøres enten ved modregning i en udskudt skatteforpligtelse eller ved udligning i skat af fremtidig indtjening. Hvis der er tilstrækkeligt med skattepligtige midlertidige forskelle, som vil blive realiseret samtidig med realisationen af et tilsvarende udskudt skatteaktiv indregnes der fuldt ud. Hvis der ikke er tilstrækkelige skattepligtige midlertidige forskelle indregnes det udskudte skatteaktiv kun i det omfang, at der kan forventes fremtidig indtjening i perioden, som muliggør udnyttelse af skatteaktivet. Ovenstående medfører, at selv hvor der netto er en udskudt skatteforpligtelse kan det forekomme at værdien af udskudte skatteaktiver skal reduceres som følge af manglende tidsmæssig sammenhæng mellem realisation af skatteaktiver og skatteforpligtelser (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 432). Det følger af IAS 12.35, at der skal foreligge overbevisende dokumentation for at der vil opstå fremtidig indtjening, som muliggør udnyttelsen (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 433).

### **Indregning og måling**

De aktuelle skatter for indeværende og tidligere regnskabsår skal indregnes med det beløb, som der forventes betalt til skattemyndighederne ved de satser som er vedtaget eller i al væsentlighed er vedtaget ved balancedagen (IAS 12.46). Måling af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser er sværere i det, at de skal måles til den skattesats der forventes at gælde for det regnskabsår, hvor aktivet eller forpligtelsen realiseres (IAS 12.47). Hertil indeholder IAS 12.48-51 nærmere bestemmelser om måling af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser.

### **Modregning**

IAS 12.71-76 indeholder de nærmere regler for modregning. Her fremgår der specifikke regler vedrørende modregning af aktuelle skatteaktiver og forpligtelser og specifikke regler for udskudte skatteaktiver og forpligtelser. Vedrørende de aktuelle aktiver og forpligtelse skal to betingelser være opfyldt; der skal være en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og virksomheden skal have til hensigt enten at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig (IAS 12.71). I en koncern kan modregning mellem to forskellige virksomheder kun lade sig gøre, såfremt betingelserne i punkt 71, som beskrevet før, er opfyldt (IAS 12.73). Dette vil typisk ikke være tilfældet for virksomheder i forskellige lande, da de er underlagt forskellige skatteregler. Vedrørende de udskudte aktiver og forpligtelser skal der være en juridisk ret til modregningen og de skal være pålignet af den samme skattemyndighed, hvor følgende gør sig gældende: at det er pålignet samme skattepligtige enhed eller forskellige skattepligtige enheder, der har til hensigt at indfri på nettobasis eller at realisere

og indfri forpligtelserne i hvert fremtidigt regnskabsår, hvor væsentlige beløb for udskudte forpligtelser eller aktiver forventes indfriet eller genindvundet (IAS 12.74).

## Oplysningskrav

IAS 12 indeholder mange oplysningskrav, hvoraf virksomhederne skal opfylde de relevante oplysningskrav, for at overholde standarden. IAS 12 kræver blandt andet følgende oplysninger (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 444):

- Årets aktuelle skatteomkostning
- Skattereguleringer vedrørende tidligere år
- Ændringer i udskudt skat relateret til ændringer i midlertidige forskelle
- Ændring i udskudt skat relateret til ændrede skatteregler
- Ændret vurdering af skatteaktiver
- Ændret beregning af udskudt skat som følge af ændret hensigt
- En skatteafstemning enten i beløbsmæssigt med udgangspunkt i selskabets regnskabsmæssige resultat ganget med selskabets gennemsnitlige skatteprocent eller en procentmæssig skatteafstemning, der er udarbejdet ud fra selskabets effektive skatteprocent
- Skat af transaktioner der ikke er indregnet i resultatopgørelsen, specificeret pr. type som eksempelvis valutaomregning, pengestrømssikring, med videre

Derudover kræver IAS 12 følgende oplysninger vedrørende udskudt skat (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 444-445):

- Specifikation af udskudt skat, opdelt på typer af midlertidige forskelle for henholdsvis udskudte skatteaktiver og forpligtelser. Hertil de tilsvarende beløb fra tidligere regnskabsperioder samt angivelse af det beløb der er indregnet i resultatopgørelsen, når det ikke direkte svarer til ændringen i den udskudte skat. Dette kan være ved ændring i regnskabspraksis, virksomhedssammenslutninger med videre
- Den beløbsmæssige størrelse af ikke indregnet udskudt skat på investeringer i dattervirksomheder, associerede virksomheder og joint ventures
- Den beløbsmæssige størrelse af ikke indregnede udskudte skatteaktiver og angivelse af fremførselsperiode, hvis der er tale om skattemæssige underskud til fremførsel



- Den beløbsmæssige størrelse af indregnede udskudte skatteaktiver, hvis realisation heraf er baseret på fremtidig skattepligtigt indkomst udover skattepligtigt indkomst hidrørende fra realisation af udskudte skatteforpligtelser, og selskabet har haft underskud i enten indeværende eller forrige regnskabsperiode i den pågældende skattejurisdiktion
- En redegørelse af de faktorer, der har medført, at udskudte skatteaktiver som kommer fra en virksomhedssammenslutning i en tidligere regnskabsperiode nu indregnes
- En redegørelse for de forhold, at en virksomhed som følge af en virksomhedssammenslutning har ændret indregning af egne udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser

Listen ovenfor er ikke udtømmende, for de oplysninger, som kræves efter standarden. Den fulde liste over de oplysninger der kræves efter IAS 12 kan findes fra punkt 79 til punkt 88 (IAS 12).

## 6. Litteraturgennemgang

I det følgende afsnit behandles al væsentlig litteratur, som anvendes i afhandlingen kritisk. Derfor vil følgende litteratur blive gennemgået: Glaum et als. artikel, ESMA's aktivitetsrapport, Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder, PwCs IFRS modelregnskab, Brown et als. artikel samt Hofstedes bog *Cultures and Organizations: Software of the Mind*.

### 6.1 Glaum et al. - Compliance with IFRS 3 - and IAS 36

Der er i alt fire navngivne forfattere bag Glaum et al. artiklen. Forfatterne er Martin Glaum, Peter Schmidt, Donna L. Street og Silvia Vogel.

Martin Glaum er professor med Ph.d. og forsker primært inden for internationalt regnskab, international økonomistyring, risikohåndtering og mergers and acquisitions (Short Biography, 2016). Han har derudover udgivet flere artikler inden for regnskabsvæsen, herunder artikler der vedrører IFRS (Selected Publications, 2016).

Donna L. Street er professor med Ph.d. og arbejder primært med regnskab. Hun underviser i forskellige fag inden for regnskab og har udgivet artikler der blandt andet omhandler IFRS (Street, D., 2016).

Det var ikke muligt, trods flere forsøg, at finde oplysninger om Peter Schmidt eller om Silvia Vogel på de universiteter, hvor de skulle være tilknyttet jf. Glaum et al. eller via diverse søgemaskiner.

I artiklen har forfatterne undersøgt hvorvidt virksomheder på tværs af 17 europæiske lande, som er underlagt at aflægge deres årsrapport efter IFRS, overholder oplysningskravene i IFRS 3 og IAS 36.

I artiklen prøver de at klarlægge, hvilke variabler der statistisk har en indvirkning på graden af overholdelse, og finder at det både er et sammenspil af variabler på virksomheds- og lande-niveau, som kan forklare graden heraf. Eksempelvis har et lands retssystem indvirkning på graden af overholdelse og på virksomhedsniveau har valget af revisor en indvirkning. Artiklens data dækker regnskabsåret 2005 (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 176) og 2007 (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 180) og omfatter i alt 357 virksomheder (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 176).

Artiklen afslutter med at omtale de begrænsninger, som artiklen er underlagt. Herunder nævner forfatterne, at en væsentlig begrænsning er, at deres data delvist er subjektive, selvom de har forsøgt at minimere antallet af fejl. Dette skyldes metodikken de har anvendt til at indsamle dataene og begrænsningerne i data de har indhentet (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 196). Problematikken opstår ved, at standarderne, som artiklen undersøger indeholder en række oplysningskrav, men standarderne stiller ikke entydigt krav til hvordan oplysningerne præsenteres i alle tilfælde. Dette betyder, at virksomhederne, som skal udarbejde deres årsrapport har en grad af frihed til at vælge hvordan og hvornår de mener oplysningskravene er opfyldt. Samtidig kan det være problematisk for virksomhederne at vælge hvilke oplysningskrav, som er relevante. Nogle af de krævede oplysninger under kapitlet 'oplysninger' i den enkelte standard er blot vejledninger til hvordan et tidligere krav opfyldes, og er således ikke et direkte krav i sig selv. Dette er alt sammen med til at påvirke risikoen for fejl, og kan derfor påvirke resultaterne i forskellig retning.

Denne afhandling ønsker at benytte samme fremgangsmåde som Glaum et al., og undersøge overholdelsen af oplysningskravene i IAS 36 og IAS 12. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at IFRS 3 udgår og erstattes af IAS 12 i denne afhandling. Dette valg medfører, at sammenligneligheden mellem Glaum et al. og denne afhandling i forhold til graden af overholdelse bliver hæmmet, grundet anvendelsen af forskellige standarder. Ligeledes kan den anvendte metodik ved vurderingen af om oplysningskrav er overholdt i årsrapporterne bevirke, at sammenligneligheden påvirkes.

## **6.2 ESMA - Report on Enforcement and Regulatory Activities in 2014**

ESMA er en uafhængig EU myndighed, som bidrager til beskyttelsen af den europæiske unions finansielle system, ved at forstærke beskyttelsen af investorer og ved at promovere stabile og ordentlige finansielle markeder (ESMA, 2016) (egen oversættelse).

Formålet med ESMA er, at ensrette kontrolaktiviteter blandt de forskellige medlemslandes respektive kontrolmyndigheder, således at indsatsen er mere ensartet på tværs af landene (ESMA, 2015, s. 4). I deres rapport oplyser de dels om hvilke kontrolaktiviteter der er blevet udført i det forløbne år, og dels hvad der fokuseres på i de kommende år. Afhandlingen fokuserer dog på hvad der er blevet udført af kontrolaktiviteter i regnskabsåret 2014.

ESMAs aktivitetsrapport for 2014 omhandler blandt andet graden af overholdelse af IFRS standarderne på tværs af EU-landene. Det fremgår, at myndigheder som rapporterer til ESMA, i alt har undersøgt 1.500 årsrapporter, hvoraf der er fundet væsentlige fejl i 306, svarende til ca. 20 % af de undersøgte årsrapporter (ESMA, 2015, s. 5). Problemerne blev identificeret inden for forskellige standarder, herunder IAS 36 vedrørende goodwill (ESMA, 2015, s. 8).

I rapporten roser ESMA de forskellige virksomheder for, at være blevet bedre til at overholde oplysningskravene i de senere år, men kritiserer samtidig virksomhederne for, at de kvalitative dele af IAS 36, for mere end en tredjedel af de undersøgte virksomheder, indeholder standardtekst (ESMA, 2015, s. 10).

ESMA havde endvidere fokus på IAS 12 i rapporten, hvor de navnlig fokuserede på punkt 82 i IAS 12. Dette punkt omhandler, at virksomheder skal oplyse om muligheden for at udnytte et skatteaktiv, der netto er større end udskudte skatteaktiver og -passiver, når virksomheden i dette eller forrige år har lidt et tab i den pågældende jurisdiktion (IAS 12.82 a) og b)). ESMA kritiserer i denne sammenhæng, at mange af virksomhederne ikke oplyser kvalitativt tilstrækkeligt for deres grundlag for at udnytte dette aktiv i fremtiden (ESMA, 2015, s. 16) og dermed indregne det.

I forhold til ESMAs rapport bør det have for øje, at de samler informationerne om kontrol aktiviteterne fra de enkelte medlemslandes kontrolmyndigheder, og derfor ikke selv udfører kontrolindsatsen. Dette betyder også, at det ikke nødvendigvis er fuldstændig den fremgangsmåde, som de forskellige landes myndigheder anvender i forhold til deres undersøgelser. ESMA oplyser endvidere i deres rapport, hvilke områder kontrolmyndighederne særligt har oplevet problemer med. Rapporten er derfor ikke udtømmende i forhold til de identificerede problemer med IAS 12 og IAS 36. Desuden oplyser rapporten heller ikke om der er flere fejl hos den enkelte virksomhed, men alene om der er identificeret fejl hos den pågældende. Således vurderes virksomhederne ikke ud fra antallet af fejl, men alene ud fra, at der er konstateret minimum en fejl. Dette bevirker, at det ikke er muligt ud fra rapporten at se om nogle virksomheder har flere fejl end andre og inden for hvilke områder.

## **6.3 Årsrapport efter internationale regnskabsstandards - fra dansk praksis til IFRS**

Forfatterne til bogen er Jan Fedders og Henrik Steffensen, som begge er globale IFRS-partnere ved PwC og de har begge særlig indsigt i IFRS samt anden regnskabslovgivning (Henrik Steffensen, 2016) (Jan Fedders, 2016).

Deres bog indeholder detaljerede beskrivelser af de fleste standarder, som er i IFRS. Bogen dækker IFRS mere generelt og indeholder ikke alle de oplysningskrav, som IAS 36 og IAS 12 foreskriver. Til gengæld er bogen langt mere læsevenlig end standarderne, og fungerer derfor som et godt supplement hertil, når der ønskes en bedre forståelse af standarderne. Dette gælder både med hensyn til hvad standarderne omfatter og hvad de ikke omfatter, men det er dog vigtigt at være opmærksom på altid at anvende standarderne, såfremt der skulle opstå tvivl om hvad der er gældende.

Netop det forhold, at bogen fungerer som supplement til standarderne, er dens styrke og svaghed. På den ene side præciseres det hvorfor nogle af de virksomheder, som betaler tonnageskat ikke er omfattet (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 426), hvilket ellers ikke fremgår af selve IAS 12. Svagheden, som mere er i forhold til denne afhandling, er at bogen ikke indeholder oplysninger om alle oplysningskravene og hvordan de skal præsenteres. Det er således alene muligt at opnå en bedre forståelse af standarden, og ikke nødvendigvis om hvordan virksomhederne præsenterer de relevante oplysninger.

## **6.4 PwC IFRS-modelregnskab**

PwC udgiver et modelregnskab efter IFRS, som frit kan hentes fra deres hjemmeside (IFRS modelregnskab, 2016).

Modelregnskabet er affattet på engelsk og kan derfor bruges af alle engelsktalende regnskabsbrugere. Regnskabet er sat op så det minder om en normal årsrapport med alle de bestanddele der hører til. Derudover er det suppleret med, at brugeren kan se hvilke oplysninger der opfylder hvilke standarder med tilhørende underpunkter. Dette gør, at det blandt andet er muligt at søge på oplysningskravene i IAS 12 og 36. Brugeren bør dog være opmærksom på flere forhold i modelregnskabet. Det første forhold er, at ikke alle oplysningskravene er dækket, der er dog et særskilt afsnit hvor det fremgår hvilke dele modelregnskabet ikke medtager. Derudover bør brugeren være opmærksom på, at efter-

som IAS 12 og 36 ikke foreskriver bestemte måder at præsentere oplysningerne på, så er modelregnskabet blot udtryk for en af flere måder at præsentere de krævede oplysninger på. Således er modelregnskabet ikke fyldestgørende og udtømmende, men tjener alligevel som et godt værktøj til at kunne hjælpe med at identificere og vurdere, hvorvidt de enkelte oplysningskrav er overholdt eller ej. Det er dog vigtigt stadig at forholde sig kritisk, da PwCs måde at præsentere det på, ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt i henhold til standarderne, men blot udgør PwCs overvejende generelle vejledning til hvordan en årsrapport aflagt efter IFRS kan se ud.

## **6.5 Brown et al. - Measuring Country Differences in Enforcement of Accounting Standards**

Artiklen af Brown et al. er der fire forfattere til; Philip Brown, John Preiato og Ann Tarca. Ved artiklens udgivelse kom alle forfatterne fra universiteter i Australien (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 1).

Philip Brown var som professor tilknyttet University of Western Australia og blev pensioneret i 2013. Han har udgivet flere bøger samt artikler, og det fremgår af hans forskningsområder, at han har beskæftiget sig med blandt andet regnskabsstandards (University of Western Australia, 2016).

John Preiato har en bachelor fra University of Western Australia fra 2010 og har siden arbejdet hovedsageligt hos APRA som analytiker (Linkedin, 2016).

Ann Tarca er ligeledes tilknyttet University of Western Australia, hvor hun arbejder som professor. Hun arbejder primært inden for regnskab og regnskabsstandards, hvor hun også underviser og har gjort dette igennem mange år (Tarca, A., 2016).

Artiklen søger at finde forskelle mellem lande på et institutionelt niveau, ved at se på revisionen af årsrapporter og på håndhævelse af regnskabsstandards i hvert land. Dette undersøges for regnskabsårene 2002, 2005 og 2008, således at det er muligt at se udviklingen i hvert enkelt land, inden for revision og myndighedernes håndhævelse af regnskabsstandards. Undersøgelsen dækker i alt 51 lande (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 1), herunder Danmark, Norge, Sverige og Frankrig.

Forfatterne til artiklen argumenterer for, at regnskabsstandards i sig selv ikke medfører overholdelse af standarderne, men at både revisor og myndigheder har en vigtig rolle i forhold til kvaliteten (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 7). Til at måle effekten af revisor, benytter forfatterne

proxyer i form af revisors eksponering over for risiko, kvalitetssikringssystemer, om der er professionelt etablerede disciplinære sanktioner og risikoen for at skade revisionsfirmaets brand (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 7). Myndighedernes indvirkning på graden af overholdelse måles i forhold til hvor omfattende muligheder de har i forhold til inspektion, undersøgelse, overvågning, mulighed for at håndhæve samt sanktionere og at disse forskellige muligheder anvendes effektivt og troværdigt (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 8). Dataene som anvendes i artiklen er indhentet fra offentligt tilgængelige kilder (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 9).

At måle revisors og myndighedernes indflydelse på baggrund af deres miljø, muligheder og indsats giver ikke et præcist billede af revisors eller myndighedernes effekt. Der opnås et billede, som tilnærmelsesvist afspejler effekten, og som kan bruges til at illustrere forskellene mellem de enkelte lande og forskellen i de enkelte år. Der er dog en problematik forbundet ved at basere sig udelukkende på offentlig tilgængelig information, da den reelle indsats fra eksempelvis myndighederne ikke afspejles i deres rangering. Et eksempel herpå er børspolitiet, hvor deres arbejde er undtaget fra offentligheden (Nilsen, 2016). Endvidere er det svært at måle både den kvantitative og kvalitative effekt af systemerne. Den kvantitative effekt er svær at måle, da myndighederne i et givent land har færre indsatser over for aktørerne på de finansielle markeder, fordi de i deres udtagning til kontrol anvender en bedre risikobaseret tilgang i forhold til andre lande, som anvender en anden tilgang. De kvalitative effekter er ligeledes svære at måle, da det ikke er de enkelte komponenter af systemet i sig selv, som er med til at sikre kvaliteten, men derimod samspillet. Slutteligt er det vigtigt at være opmærksom på, at det senest undersøgte år er 2008 og at der i den mellemliggende periode kan være sket væsentlige ændringer, som der bør tages højde for.

Artiklen giver dog mulighed for, at sammenligne Frankrig og de skandinaviske lande som undersøges, med henblik på effekten af revisor og myndighedernes indsats, selvom at brugeren skal forholde sig kritisk i henhold til ovenstående.

## **6.6 Cultures and Organizations: Software of the mind**

Bogen er skrevet af tre forfattere, Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede og Michael Minkov (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. forside).

Geert Hofstede er professor emeritus i organisationel antropologi og international ledelse ved Maastricht universitetet i Holland (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. bagside).

Gert Jan Hofstede er biolog og er professor i informationssystemet ved Wageningen universitetet i Holland og er søn til Geert Hofstede (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. bagside).

Michael Minkov er lektor ved International University College og ved universitetet i Sofia i Bulgarien (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. bagside). Han har en Ph.D. i social antropologi (Minkov, M., 2016).

Bogen omhandler kultur og dækker blandt andet kulturelle forskelle. Hertil baserer bogen sig på data indsamlet af Geert Hofstede da han arbejdede for IBM og er senere blevet udvidet med mere data fra andre kilder (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 34-38). På tidspunktet for dataindsamlingen var IBM allerede en stor organisation, som var repræsenteret i flere lande og de indhentede data dækkede 40 lande på daværende tidspunkt. Ved at have ansatte med en nogenlunde ens baggrund blev det muligt at måle nationale forskelle på baggrund af svarene i spørgeskema undersøgelserne. Dette blev gjort ved hjælp af statistiske værktøjer (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 30-31). Andre forskere har siden indsamlingen af det oprindelige data i 1970 undersøgt og bekræftet de kulturelle forskelle (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 39). Kulturen er dog ikke nødvendigvis statisk, men fordi kultur forandres løbende overalt, så er den relative position fortsat ens (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 34-35). Det bør dog holdes for øje at kulturen som måles er på nationalt niveau og således ikke kan bruges til at forklare individer (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 40). Oprindeligt indeholdt Hofstede fire dimensioner; Power Distance, Individualism, Masculinity og Uncertainty Avoidance. Dette er dog blevet udvidet løbende og efter at Michael Minkov trådte til og hjalp med at analysere dataene indsamlet i World Value Survey, kom der to nye dimensioner til; Long Term Orientation og Indulgence, således at der nu i alt er seks dimensioner (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 44-45).

For at måle den nationale kultur skal det ses relativt i forhold til andre nationale kulturer, hvilket betyder at data fra flere nationer er med til at styrke robustheden af undersøgelsen. På denne vis får hver nation en relativ score, fra 0-115, afhængigt af dimension, som viser deres relative placering i forhold til de andre nationer (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010, s. 30-32). Nedenfor fremgår det, hvor tallene fra de forskellige dimensioner skal tolkes:

- Power Distance: 0-100. En lav score betyder lav magtdistance, mens en høj score betyder stor magtdistance
- Individualism: 0-100. En lav score betyder et mere kollektivistisk samfund, mens en høj score betyder et mere individualistisk samfund

- **Masculinity:** 0-110. En lav score indikerer et mere feminint samfund, mens en høj score indikerer et mere maskulint samfund
- **Uncertainty Avoidance:** 0-115. En lav score viser et mindre behov for at undgå usikkerhed, mens en høj score indikerer et større behov for at undgå usikkerhed
- **Indulgence:** 0-100. En lav score betyder højere grad af tilbageholdenhed, mens en høj score betyder mere løssluppenhed
- **Long Term Orientation:** 0-100. En lav score indikerer mere fokus på nutiden, mens en høj score indikerer mere fokus på fortiden

Hertil defineres de forskellige parametre således (National Culture, 2016) (egen oversættelse):

**Power Distance:** *“Denne dimension udtrykker i hvilken grad de mindre magtfulde medlemmer af samfundet accepterer og forventer at magten er fordelt ulige. Det fundamentale problem her er, hvordan et samfund håndterer ulighed blandt befolkningen. Mennesker i samfund med stor magtdistance accepterer en hierarkisk inddeling, hvor alle har en plads og som ikke kræver nogen videre retfærdiggørelse. I samfund med lav magtdistance søger befolkningen mod at udjævne fordelingen af magt og forlanger at forskelle retfærdiggøres. ”*

**Individualism:** *“Individualisme kan defineres som præferencen for løst sammenhængende sociale rammer, hvor individet kun forventes kun at tage hånd om sig selv og sin nærmeste familie. Modsætningen hertil, kollektivism, repræsenterer en præference for tæt forbundne sociale rammer, hvor individet kan forvente at deres slægtninge eller medlemmer af specifikke sociale grupper hjælper dem mod uforbeholden loyalitet. Et samfunds position på denne dimension er reflekteret i forhold til om befolkningens billede af dem selv er defineret som “jeg” eller “vi”. ”*

**Masculinity:** *“Den maskuline side af denne dimension repræsenterer en præference i samfundet for at opnå mål, heroisme, tro på sig selv og materielle belønninger for succes. Samfundet er overordnet set mere konkurrencepræget. Den feminine side prioriterer samarbejde, beskedenhed, at tage sig af de svage og livskvalitet. Overordnet set er samfundet mere konsensus-orienteret. I erhvervssammenhæng betegnes forskellen mellem maskulin og feminin ofte som ”hård vs. blød” kultur.*

**Uncertainty Avoidance:** *“Denne dimension udtrykker i hvilken grad befolkningen føler sig ukomfortabel med usikkerhed og tvetydighed. Det fundamentale problem her er hvordan et samfund håndterer at fremtiden er uvis: skal vi forsøge at kontrollere den eller bare lade den komme? Lande med*



*en høj score har fast tro på og adfærd der er intolerant over for uortodoks adfærd og ideer. Samfund med en lav score har en mere afslappet attitude, hvor øvelse vægter mere end principper. ”*

**Indulgence:** *“Mere løsslupne samfund tillader relativ fri tilfredsstillelse af basale og naturlige menneskelige behov relateret til at nyde livet og at have det sjovt. Mere tilbageholdne samfund undertrykker tilfredsstillelsen af behov og regulerer den med strenge sociale normer. ”*

**Long Term Orientation:** *“Ethvert samfund er nødt til at bibeholde en form for kontakt med dets egen fortid samtidig med at det forholder sig til nuværende og fremtidige udfordringer. Forskellige samfund prioriterer dette forskelligt. Samfund med en lav score på denne dimension kan foretrække at fastholde gamle traditioner og normer, mens der ses med skepsis på forandringer i samfundet. De samfund der scorer højt har en mere pragmatisk tilgang, som opfordrer til sparsommelighed og indsats i moderne uddannelse, som en måde at forberede sig på fremtiden... ”*

Hofstedes kulturmodel er god til at forklare overordnede forskelle mellem de forskellige nationer, som er omfattet i undersøgelsens data. Resultaterne kan dog ikke bruges til at forklare forskelle i de enkelte virksomheder og ligeledes er kultur ikke nødvendigvis en god proxy til at forklare forskellige overholdelsesgrader. Videre skal der udvises påpasselighed i det at flere store virksomheder er repræsenteret mange steder rundt omkring i verdenen. Samlet set vurderes det dog, at kulturmodellen finder anvendelse i det omfang, at den kun anvendes på data på landeniveau og ved at det vurderes, at det er selskabets hjemsted, hvor den øverste ledelse er placeret, som er afgørende for hvilken nation der skal tages udgangspunkt i jf. Hofstede.

## 6.7 Opsamling

Det anvendte litteratur indeholder i sig selv styrker og svagheder. Ved at anvende de forskellige typer litteratur sammen og samtidig forholde sig kritisk med hensyn til muligheder og begrænsninger, er målet generelt at reducere den usikkerhed som der ellers ville kunne være, såfremt der ikke har været anvendt det omtalte litteratur. Samlet set vil de forskellige typer af litteratur bidrage til at styrke kvaliteten af denne afhandling og samtidig stadig være kritisk over for litteraturen undervejs. Det er dog værd at bemærke, at der kan findes flere relevante kilder, som kan være med til at reducere en eventuel usikkerhed yderligere, Disse kilder er dog ikke behandlet i nærværende afhandling.

## 7. Metode

I det følgende afsnit vil det blive beskrevet, hvilken metode der er brugt i forbindelse med afhandlingen. Dette gælder både med hensyn til typen af data og hvordan der er indhentet og bearbejdet forskellige data.

### 7.1 Kvantitativ metode

Afhandlingen vil primært bygge på kvantitativ data, som er indhentet og bearbejdet ud fra regnskaber. I behandlingen af regnskaberne, vil der hovedsageligt blive kigget på hvorvidt oplysningskrav er opfyldt eller ej, og derfor kun i nogen grad på kvaliteten af de oplysningskrav der er inddraget eller udeladt.

Derimod formodes det, at der er en sammenhæng mellem hvor mange og detaljerede oplysninger som regnskabsbrugere får, og den overordnede kvalitet af årsrapporten. Det vurderes især at være tilfældet hvor skøn er involveret.

### 7.2 Indsamling og sortering af regnskaber

En væsentlig bestanddel af afhandlingen vil bygge på regnskaber, hvorfor det er særlig vigtigt, at det er de korrekte regnskaber for perioden. I det følgende vil det blive beskrevet hvordan der i afhandlingen er sikret at der anvendes de korrekte regnskaber samt hvordan de irrelevante er sorteret fra.

Der er i starten på denne afhandling blevet undersøgt hvilke virksomheder der var noteret på børserne i Frankrig, Danmark, Norge og Sverige pr. 31. december 2014. Årsagen hertil er, at der kan ske udskiftning af selskaber på de respektive børser og der er således risiko for, at de forkerte regnskaber indgår i afhandlingens datagrundlag. Ved at anvende DataStream er det muligt at lave en forespørgsel i deres database og dermed få en liste over de virksomheder, som var børsnoteret i de respektive lande pr. 31. december 2014.

For Frankrig vil forespørgslen blive lavet for CAC40, for Danmark C20, Norge OBX25 og for Sverige OMX SWE.

Det næste skridt er at hente de relevante regnskaber. For de fleste af selskaberne skal deres 'annual report' hentes. De franske selskaber afviger dog en smule, da deres 'annual report' typisk ikke indeholder de konsoliderede regnskabstal. Løsningen på dette er i stedet at hente deres 'registration-' eller

‘reference-document’. Alle selskaberne, som er inddraget i afhandlingen, har deres årsrapport tilgængelig på deres hjemmeside.

Dernæst undersøges det hvorvidt selskabet aflægger deres årsregnskab efter IFRS eller ej. Den mest anvendelige strategi er, at undersøge anvendt regnskabspraksis eller revisionspåtegningen, da der begge steder står angivet hvilken begrebsramme, som årsrapporten er aflagt efter.

I den videre sortering er der set på den periode som selskabernes årsrapport dækker. Dette er valgt for at sammenligneligheden mellem de årsrapporter, som undersøges, er forholdsvis høj. Derfor er der kun medtaget selskaber, hvis balancedag lå mellem 31. december 2014 og 31. marts 2015.

Slutteligt frasorteres alle de selskaber, som er listet flere gange på børsene i de lande der er inddraget. Konkrete eksempler herpå er Mærsk i Danmark, som fremgår med både deres A og B aktie på C20. Derudover er Nordea i Danmark blevet frasorteret, da de også er noteret i Sverige. Ved kun at inddrage de forskellige selskaber en gang sikres det, at resultaterne ikke bliver påvirket af at nogen regnskaber indgår flere gange.

Indledningsvist var der i alt 115 regnskaber fordelt på de fire børser for henholdsvis Frankrig, Danmark, Norge og Sverige. Efter sorteringen, som er beskrevet i ovenstående er der 104 regnskaber tilbage. Fordelingen er således: 39 franske, 22 norske, 16 danske og 27 svenske virksomheder. I nedenstående ses de virksomheder, som er frasorteret samt hvorfor:

| Oversigt over frasorterede virksomheder |          |                                         |
|-----------------------------------------|----------|-----------------------------------------|
| Virksomhed                              | Land     | Begrundelse                             |
| Pernod Ricard                           | Frankrig | Regnskabsperiode                        |
| Golden Ocean Group                      | Norge    | Aflægger efter U.S. GAAP                |
| Royal Caribbean Cruise                  | Norge    | Aflægger efter U.S. GAAP                |
| Seadrill                                | Norge    | Aflægger efter U.S. GAAP                |
| CHR Hansen Holding                      | Danmark  | Regnskabsperiode                        |
| Coloplast                               | Danmark  | Regnskabsperiode                        |
| Nordea                                  | Danmark  | Fremgår af data for Sverige             |
| Mærsk                                   | Danmark  | Noteret to gange med både A- og B-aktie |
| ABB                                     | Sverige  | Aflægger efter U.S. GAAP                |
| Hennes & Mauritz                        | Sverige  | Regnskabsperiode                        |

Figur 1: Oversigt over de frasorterede virksomheder, hvilket land de er noteret i og begrundelsen for frasorteringen. Vær desuden opmærksom på, at Mærsk grundet A- og B-aktie kun fremgår af afhandlingens data en gang.

## 7.3 Excel-arket

Det følgende afsnit omhandler hvilke oplysninger der er kigget på i årsrapporterne samt hvilke særlige udfordringer der har været i forbindelse hermed. Indledningsvis vil der blive beskrevet excel-arket, der vil blive brugt til at notere de relevante oplysninger, der er indhentet. Arket kan deles op i tre overordnede kategorier; der er basisoplysninger, oplysningskravene for IAS 36 og oplysningskravene for IAS 12.

De for afhandlingen relevante oplysninger ligger spredt i selskabernes respektive årsrapporter. For at muliggøre databehandling og sammenligning har det været nødvendigt at udarbejde et dataark, hvor oplysningerne kunne samles, se bilag 1.

### Basisoplysninger

Basisoplysningerne dækker over informationer, som er relevante i forhold til den senere databehandling og spænder over et forholdsvis bredt område, med oplysninger af kvantitativ og kvalitativ karakter.

Først og fremmest er der oplysningerne om selskabernes navne, hvilket regnskabsår årsrapporten dækker, hvornår virksomhedens regnskabsår slutter samt landet, hvor de er noteret, indekset hvor selskabet er noteret. Oplysningerne om regnskabsåret findes typisk i revisionspåtegningen, hvor det fremgår hvilket år årsrapporten dækker. Indeks og land er fundet ud fra oplysningerne fra Datastream udtrækket.

Dernæst er der hvilken valuta årsrapporten er aflagt efter, tal fra balancen og resultatopgørelsen. Herunder er der særskilt indtastet oplysninger vedrørende goodwill og skatteaktiver og -passiver. Det er dog ikke altid, at goodwill fremgår af balancen, hvor oplysningen i stedet typisk fremgår af noten for immaterielle aktiver. For skatteoplysningerne gør der det samme sig gældende. Her er oplysningerne dog typisk spredt ud over flere noter, hvor de udskudte skatteaktiver og -passiver kan findes under noten for udskudt skat, mens de nuværende skatteaktiver og -passiver kan findes under noten for skat. Alternativt er der tilfælde, hvor oplysningen kan findes under noterne for andre tilgodehavender eller udgifter. Slutteligt kan der henvises til afsnittet om valutakursomregning under afsnit 7.5 for nærmere information.

Ydermere er slutkursen for aktien samt eventuel dividende tastet. Dette er fundet ved at finde slutkursen på Euroinvestor. Derefter er dividenden fundet for hvert enkelt selskab i deres årsrapport. Slutteligt er der lavet en kontrol vedrørende slutkursen, ved at søge denne frem i årsrapporten og dermed sikre at kursen var korrekt. Det er desuden vigtigt, at bemærke at det er slutkursen og dividenden pr. aktie og således ikke den samlede værdi af selskabet eller samlede udbetalte dividende.

Herefter er der noteret antal ansatte i virksomheden. Udgangspunktet har været det gennemsnitlige antal af ansatte i virksomheden. Der har dog været flere virksomheder, hvor de kun har oplyst om det totale antal ansatte pr. regnskabsårets afslutning, hvilket så har været brugt. Informationen om antal ansatte er for mange virksomheder i en note, mens at andre har det forskellige steder i regnskabet, hvilket medfører en del besvær med at finde og verificere tallet. Har oplysningerne ikke fremgået af årsrapporten er det forsøgt at finde oplysningerne på virksomhedens hjemmeside. Slutteligt er der selskaber, som ikke oplyser antallet af ansatte, som så bliver markeret med N/A.

Videre er der oplysninger vedrørende revisionen. Dette dækker over både primær og sekundær revisor, som underskriver revisionspåtegningen, hvilket er relevant for specielt Frankrig. Det følger heraf, at revisorer som har udført arbejde, men som ikke har underskrevet revisionspåtegningen ikke er medtaget. Desuden er det noteret, hvorvidt der i revisors erklæring er supplerende oplysninger eller

om der er en modificeret påtegning. Slutteligt er det noteret hvad revisor har fået i honorar for henholdsvis revisionen, andre erklæringsopgaver med sikkerhed, ydelser relateret til skat og andre ydelser. Alle de virksomheder, som er med i afhandlingen oplyser det honorar, som revisor modtager for revisionen. De fleste virksomheder oplyser endvidere det særskilte honorar revisor modtager for de andre ydelser, men der er virksomheder, som slår de andre ydelser sammen.

Det skal desuden her præciseres, at enkelte franske virksomheder har haft tre underskrivende revisorer på deres årsrapport. I disse tilfælde er honorarerne for de to mindste revisorer slået sammen.

Efter dette er der udfyldt for hvorvidt en virksomhed har en revisionskomite, hvor mange møder der har været i løbet af det pågældende regnskabsår og hvorvidt virksomheden har udstedt gæld eller aktier i løbet af året. Hvis antallet af møder ikke har været oplyst er der udfyldt med N/A. Enkelte af virksomhederne oplyser, at oplysningen kunne findes på deres hjemmeside, men oplysningen har i disse tilfælde kun været for det indeværende år. Andre oplyser kun et minimum antal møder, hvorfor dette har været anvendt. Hvis virksomheden har udstedt gæld i form af obligationer eller aktier udfyldes det tilhørende felt med 1, mens at det udfyldes med 0, såfremt de ikke har udstedt gæld eller aktier.

De næste oplysninger vedrører hvilken industri virksomheden tilhører i forhold til udtrækket fra Datastream, klassifikationen af industri efter Industry Classification Benchmark (ICB) og den tilhørende industrikode. På fjerde niveau findes 114 sub-sektorer, som er det første filter, hvor de mange virksomheder bliver grupperet. På det tredje niveau er de mange sub-sektorer reduceret til 41 sektorer og på det andet niveau reduceres der yderligere til 19 super sektorer. Det sidste filter reducerer til kun 10 overordnede industrier (ICB Structure, 2016). ICB udgiver desuden en oversigt over koder på de forskellige under-sektorer og hvordan de er grupperet (ICB Structure, 2016). Da afhandlingen 'kun' har 104 virksomheder er det valgt at benytte de 10 industrier, som der findes ifølge ICB. Dette gør det muligt at se om der er forskelle på hvordan forskellige industrier overholde de relevante oplysningskrav i regnskabsstandarderne.

Til sidst er det undersøgt, hvor stor en del af virksomhedens udstedte aktier, som der ikke bliver handlet, men som investorerne holder fast på. Dette betegnes undertiden som 'Closely Held Shares'. Fordelen ved at der er en gruppe investorer som holder fast i aktierne er, at virksomhedens værdi kan være nærmere den reelle værdi, da den ikke drives op eller ned af uforudsigelige markeds kræfter (Closely Held Shares, 2016). Omvendt kan det medføre at kvaliteten af oplysningerne der gives i årsrapporten er ringere, da ejerne allerede har et indgående kendskab til virksomheden og derfor ikke

nødvendigt har interesse i at afgive de mange og detaljerede oplysninger, som kræves. Ved at have dette tal for de forskellige virksomheder, bliver det således muligt at undersøge om der skulle være en sammenhæng mellem de to variabler.

## **Fælles for IAS 36 og IAS 12**

Afhandlingen bygger på hvorvidt de omfattede virksomheder i deres årsrapport overholder de oplysningskrav, som der er i henholdsvis IAS 36 og IAS 12. Selve standarderne indeholder dog ikke nogen vejledning til hvor de forskellige informationer, krævet i oplysningskravene, er placeret. Det kan derfor være svært at finde dem. Derudover markerer virksomhederne ikke i deres årsrapport, hvorvidt de enkelte krav er overholdt. Der er således en grad af skøn involveret, når det skal vurderes hvorvidt et oplysningskrav er overholdt eller ej. Dette er især tilfældet, hvor oplysningskravene er vedrørende information af kvalitativ karakter.

Den omtalte usikkerhed kan reduceres på flere forskellige måder. Først og fremmest er der indledningsvist diskuteret hvilke tal der skal indtastes for et par virksomheder, for at opnå enighed om hvornår et krav var opfyldt eller ej. Efterfølgende er der foretaget stikprøvevis kontrol af de indtastede tal, for at minimere antallet af fejl der er begået.

Endvidere vil der undervejs blive anvendt et IFRS-modelregnskab udgivet af PwC. Dette modelregnskab indeholder eksempler på, hvornår forskellige oplysningskrav er overholdt, jf. afsnit 6.4. Ved at anvende modelregnskabet er der således mindre skøn involveret, da det hermed er enighed om hvordan oplysningerne kan præsenteres, herunder hvilke noter, som kan være relevante. Der bør dog udvises opmærksomhed da modelregnskabet ikke er fyldestgørende i forhold til oplysningskravene, hvilket skyldes at det ikke viser eksempler på alle oplysningerne, som kræves. Derudover kan oplysningerne præsenteres på flere måder end det fremgår af modelregnskabet. IFRS-modelregnskabet er derfor anvendt, da det er blevet vurderet, at modelregnskabet samlet set tjener til at reducere antallet af fejl i afhandlingen.

Slutteligt bør det oplyses, at oplysningerne for IAS 12 og 36 bliver udfyldt med en af tre muligheder i alt. Tallet 1, såfremt oplysningskravet var overholdt og relevant. Tallet 0, hvis det var relevant, men ikke overholdt og slutteligt N/A såfremt oplysningskravet ikke var relevant. Eksempelvis er oplysningskravene for IAS 36.134 kun relevante, såfremt en virksomhed har goodwill eller andre immaterielle aktiver, med uendelig levetid. Har virksomheden ikke dette, vil det følgelig være irrelevant at skulle leve op til de oplysningskrav IAS 36 ellers kræver på dette område. Et eksempel herpå er Genmab i Danmark, som ikke har goodwill eller andre immaterielle aktiver med uendelig levetid.

Ligeledes skal virksomhederne i IAS 36.130 e) og IAS 36.134 c) oplyse, hvorvidt de anvender dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg eller nytteværdi. Da der kun er krav om, at virksomhederne anvender en af de to metoder, vil det som følge heraf være irrelevant at oplyse om begge metoder, og de kan således nøjes med at oplyse om den ene.

## **IAS 36 - værdiforringelse af aktiver**

De relevante oplysningskrav for IAS 36, findes fra punkt 126 til og med punkt 135, med undtagelse af 127 og 128, der ikke indeholder deciderede oplysninger.

Punkt 126 kræver, at virksomheden oplyser om i alt fire ting. Først skal virksomheden oplyse tabet, som er indregnet i resultatet og hvor i totalindkomsten disse tab er medtaget. Dernæst skal de oplyse om størrelsen af de tilbageførte tab, som der måtte være. Det næste punkt kræver, at de oplyser om tabet ved værdiforringelse af omvurderede aktiver, som er indregnet i øvrig totalindkomst. Slutteligt skal de oplyse om de tilbageførte tab ved værdiforringelse af omvurderede aktiver, som er indregnet i øvrig totalindkomst (IAS 36.124 a)-d)).

For de fleste virksomheder er der et tab ved værdiforringelse og der er oplyst omkring dette. Dog er der en del virksomheder, hvor der ikke har været tilbageført tab eller har været tab på omvurderede aktiver, hvorfor disse punkter ofte vil være N/A.

Punkt 129 er relevant for de virksomheder der også har segmentoplysninger i deres regnskab i overensstemmelse med IFRS 8, hvilket omfatter de fleste selskaber inkluderet i denne afhandling. Her kræves det, at der oplyses om tabet ved værdiforringelse, som er indregnet i resultatet og størrelsen på det tilbageførte tab ved værdiforringelse, såfremt disse oplysninger er relevante. Oplysninger skal gives for hvert segment (IAS 36.129 a)-b)).

Hovedreglen er, at såfremt virksomheden har haft nedskrivninger i løbet af året, så vil dette også være opfyldt ved punkt 129. Dette betyder, at såfremt punkt 126 a) er 1 eller 0, så skal punkt 129 a) være det samme. Der er dog enkelte tilfælde, hvor virksomheden overholder punkt 126 a), men ikke afgiver oplysningerne efter punkt 129 a) pr. segment, som krævet. Det samme gør sig umiddelbart gældende for 126 b) og 129 b), hvor der dog skal være opmærksomhed på den mindre forskel i ordlyden. Denne fremgangsmåde er dog kun relevant for punkt 126 og 129, såfremt den pågældende virksomhed også afgiver segmentoplysninger efter IFRS 8.



Punkt 130 kræver at virksomheden afgiver en række oplysninger, såfremt virksomheden har indregnet et tab ved værdiforringelse eller tilbageført et tab i perioden. Indledningsvist kræves der kvalitative oplysninger om tabet og dernæst størrelsen på tabet. De næste oplysninger går på at identificere præcis hvor tabet hører til, både typen af aktiv, segmentet aktivet tilhører og oplysninger om den pengestrømsgenererende enhed (CGU) (IAS 36.130 a)-d) iii)). For de fleste virksomheder vil oplysningerne i punkt 130 a) til og med 130 d) iii) være givet. Derimod forholder det sig helt modsat, for punkt 130 e), hvor virksomheden skal oplyse dels om genindvindingsværdien af aktivet og om hvorvidt den opgøres som dagsværdien med fradrag af afhændelsesomkostninger eller nytteværdien. De fleste virksomheder oplyser ikke tilstrækkeligt om de ting punkt 130 e) kræver, hvorfor dette punkt som oftest er udfyldt med et 0. Oplysningerne i 130 f) i)-iii) er relevante, hvis virksomheden anvender dagsværdi med fradrag af afhændelsesomkostninger og 130 g) er relevant, såfremt virksomheden anvender nytteværdien. Da oplysninger i punkt 130 e), som oftest ikke er givet, betyder det, at der for de fleste virksomheder kan udfyldes med N/A, i punkt 130 f) i) -iii) samt 130 g).

Punkt 131 er relevant, såfremt virksomheden ikke har afgivet oplysninger i henhold til punkt 130 og såfremt der har været tab ved værdiforringelse. De fleste virksomheder er gode til at oplyse om det samlede tab ved værdiforringelse og eventuelt det samlede tilbageførte tab (IAS 36.131). Oplysningskravene hertil vil således som oftest være oplyst tilstrækkeligt.

Punkt 132 er frivilligt, hvorfor langt de fleste virksomheder undlader at oplyse omkring dette, og i stedet nøjes med at give dem efter punkt 134, som dog kun vedrører goodwill og andre immaterielle aktiver med uendelig levetid (IAS 36.132).

Punkt 133 er kun relevant i de tilfælde, hvor der ved en virksomhedssammenslutning i løbet af året har været erhvervet goodwill, som ikke er blevet delt ud på en pengestrømsfrembringende enhed. Virksomheden skal dels oplyse om beløbet og om hvorfor det ikke er fordelt. For langt de fleste virksomheder er dette punkt irrelevant, da der enten ikke har været en virksomhedssammenslutning i løbet af året og at al goodwillen er blevet fordelt ud (IAS 36.133). Oplysningskravene hertil vil derfor oftest være N/A.

Punkt 134 indeholder mange krav i forhold til de oplysninger som virksomheden skal afgive, og dette uanset om der har været tab ved værdiforringelse eller ej, i forhold til de enkelte enheder som goodwillen er fordelt til. I punkt 134 c) skal virksomheden oplyse, hvorvidt genindvindingsværdien opgøres efter nytteværdien eller om det er efter dagsværdi med fradrag af afhændelsesomkostninger. Hvis dagsværdi vælges, så vil punkt 134 d) og tilhørende underpunkter skulle udfyldes med N/A, mens

134 e) oplyses. Det forholder sig dog omvendt hvis opgørelsen er efter nytteværdi, hvor punkt 134 d) og tilhørende underpunkter udfyldes, mens 134 e) og tilhørende underpunkter udfyldes med N/A.

De fleste virksomheder vælger at anvende nytteværdien i deres opgørelse af om der er tab ved værdiforringelse eller ej. Hertil glemmer virksomhederne i forskellig grad at afgive de relevante oplysninger, herunder især den periode der anvendes til værdiansættelsen af de immaterielle aktiver med uendelig levetid.

Punkt 134 f og tilhørende underpunkter kræver at virksomheden laver en følsomhedsanalyse i forhold til de forudsætninger, som er lagt til grund for opgørelsen efter 134 e) eller 134 d). Hertil vælger virksomhederne forskellige strategier. En del virksomheder vælger blot at skrive, at rimelige sandsynlige ændringer i de primære forudsætninger ikke vil føre til værdiforringelse og andre oplyser om deres forudsætninger anvendt til følsomhedsanalysen, men glemmer at oplyse om kravene i 134 f) i) og 134 f) iii).

Det er vurderet, at det ikke er tilstrækkeligt at oplyse om, at en rimelig sandsynlig ændring i de primære forudsætninger ikke vil føre til værdiforringelse uden at oplyse om hvilke forudsætninger virksomheden baserer dette på. Ligeledes skal regnskabsbrugeren oplyses om 134 f) i) og 134 f) iii), hvilket de fleste virksomheder ikke gør. Følsomhedsanalysen er derfor oftest noget der trækker ned i den samlede overholdelse af oplysningskravene for virksomhederne.

Punkt 135 minder i høj grad om punkt 134 i forhold til de oplysninger, der kræves. Forskellen er, at punkt 135 kræver oplysningerne om goodwill og andre immaterielle aktiver med uendelig levetid i forhold til hvad der er tildelt de pengestrømsfrembringende enheder, som ikke er væsentlig for virksomheden samlet set. Fremgangsmåden er derfor i det store hele ens, men dette punkt vil ofte være irrelevant, da de fleste oplyser om det efter punkt 134.

## **IAS 12 – indkomstskatter**

De relevante oplysninger for IAS 12 ligger fra punkt 80 til og med punkt 82A, med den modifikation, at punkt 79 kræver, at væsentlige skatteoplysninger gives separat.

Punkt 80 indeholder otte punkter, som skatteoplysningerne kan inkludere. Virksomhederne skal således kun give oplysningerne såfremt de er relevante. Hovedreglen for dette punkt er, at de første punkter i langt de fleste tilfælde vil skulle oplyses for a) -e). Dette skyldes først og fremmest, at de fleste virksomheder har en aktuel skatteomkostning og har justeringer i forhold til tidligere år. De fleste af virksomhederne opererer endvidere i forskellige skattejurisdiktioner hvorfor der er en vis

sandsynlighed for, at de bliver omfattet af nye skatter eller ændringer til dem. Oplysningerne fra f) - h) er derimod mere sjældent anvendt.

Punkt 81 kræver at oplysninger gives separat. Formålet er, at gøre det muligt for regnskabsbrugerne at kunne læse de skattemæssige detaljer, således at det er muligt at forstå både de aktuelle skatter, skatter ved transaktioner som virksomhedssammenslutninger og de udskudte skatteaktiver og -passiver.

Punkt 82 kræver, at der oplyses om størrelsen på et udskudt skatteaktiv, hvis deres udskudte skatteaktiver netto overstiger deres skattepassiver, og virksomheden i det indeværende eller foregående år har lidt et tab hvor aktivet hører til. Virksomhederne oplyser i nogen grad om a), men da mange af dem ikke har lidt et tab, som beskrevet ovenfor, er det de færreste der giver oplysning efter b).

Slutteligt kræver punkt 82A, at der oplyses om de potentielle skattemæssige konsekvenser ved udbetaling af udbytte, både med hensyn til hvad der kan opgøres i praksis og hvad der er umuligt. De fleste virksomheder i afhandlingen har udbetalt dividende, hvorfor de fleste virksomheder er omfattet af dette oplysningskrav. Dog oplyser de fleste ikke om dette, hvilket i høj grad vurderes at skyldes, at aktionærene dels er bosat i mange forskellige lande og dels fordi aktionærene er en kompleks sammensætning ud fra et juridisk perspektiv.

## **7.4 Validering af indsamlet data**

En af de store udfordringer ved indsamlingen af denne type data, som anvendes i afhandlingen er at erfaring betyder meget. Det er især erfaring med læsning og vurdering af årsrapporter efter IFRS, som kan have stor indflydelse på mængden af fejl i de indsamlede data. Dette skyldes ikke mindst, at regnskabsstandarderne ikke opstiller krav og eksempler på hvornår et oplysningskrav kan anses for opfyldt og tilstrækkeligt eller det modsatte. Der skal således vurderes og skønnes over kvaliteten, og ud fra dette skal det så afgøres om et specifikt krav er relevant, opfyldt eller ikke opfyldt. Alt andet lige er denne vurdering lettere med relevant erfaring.

Ovenstående udfordring vedrørende erfaring er naturligvis noget, som det må forsøges at imødegå. Den mest oplagte metode er at opnå den relevante erfaring, hvilket kommer løbende med indtastningen af relevante oplysninger og derefter vende tilbage til de første der er indtastet og starte på ny. Hvad der ellers er gjort af tiltag, for at kompensere for den indledningsvis manglende relevante erfaring er angivet i nedenstående.

Først og fremmest er det sikret at der er indhentet de korrekte regnskaber ved at krydstjekke oplysningerne, sikre at årsrapporten er aflagt efter IFRS og ved at hente årsrapporterne fra virksomhedernes hjemmeside.

Efter der er indhentet regnskaber, er der gennemgået 10 regnskaber i fællesskab så det efterfølgende er muligt at gennemløbe de resterende regnskaber så ensartet som muligt i forhold til basisoplysninger, IAS 12 og IAS 36. Resten af regnskaberne er derefter behandlet individuelt, men løbende diskuteret hvis der opstod tvivl om specifikke ting som udskudt skat, således at den anden havde mulighed for at validere oplysningerne og dermed undgå fejl. Hertil blev IFRS modelregnskabet anvendt sideløbende.

For yderligere at sikre dataenes kvalitet er der opsat forskellige nøgletal, hvor det har kunnet ses om nogen af oplysningerne adskiller sig fra andre i væsentlig grad. De nøgletal der er brugt er præsenteret i skemaet nedenfor.

|                                     |                                                                                  |                                               |                                              |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1. Goodwill/Total Assets            | 4. Total Equity without non-controlling interest/Total Liabilities               | 7. Deferred Tax Liabilities/Total Liabilities | 10. Total Revenue/Profit                     |
| 2. Deferred Tax Assets/Total Assets | 5. Total Equity with non-controlling interest/Total Liabilities                  | 8. Current Tax Liabilities/Total Liabilities  | 11. Earnings Before Income Tax/Total Revenue |
| 3. Current Tax Assets/Total Assets  | 6. (Total Equity with non-controlling interest + Total Liabilities)/Total Assets | 9. Total Revenue/Employees                    | 12. Profit/Total Revenue                     |

*Figur 2: Her fremgår de nøgletal, som er blevet beregnet med henblik på at validere dataene. Figuren er egen tilvirkning.*

I det følgende vil det kort blive gennemgået, hvad der er kigget på i forhold til ovenstående skema.

Da alle virksomhedernes data er indtastet i samme ark (bilag 1), og ovenstående nøgletal gør virksomhederne sammenlignelige, på trods af forskellige anvendt valuta, så har det være muligt at udarbejde et gennemsnit for hvert nøgletal i Excel jf. figur 2 i ovenstående. Dette gør sig dog ikke gældende for nr. 9 i ovenstående figur. Ud fra hvert af de nøgletal, som er blevet regnet for hver enkelt virksomhed, har det været muligt at regne et gennemsnit for hvert af nøgletallene. Ved at sammenligne de enkelte virksomheders nøgletal med det gennemsnitlige nøgletal for alle virksomheder, er

det muligt at undersøge hvilke virksomheder, der i særlig grad afviger fra gennemsnittet. De afvigende virksomheder er derefter blevet udvalgt til kontrol, og derefter gennemgået enkeltvis med henblik på at identificere om der skulle være fejl. I denne henseende er det værd at være opmærksom på, at dataene omfatter mange forskellige typer af virksomheder, hvilket gør at der er udfordringer med at sammenligne en bank med en stor balancesum med en teknologivirksomhed, som har en høj goodwillsum.

Især to af ovenstående nøgletal har der været lagt særlig vægt på, ved udfærdigelse af skemaet. Det drejer sig om nr. 6 og nr. 9. Årsagen til at nr. 6 er særlig vigtig, er at følgende ligning altid skal være sand:

$$\text{Aktiver} = \text{Forpligtelser} + \text{Egenkapital}$$

Passivsiden i Excel-arket er delt op i egenkapital og forpligtelser og der kan derfor opstå fejl, hvorfor der er tale om en naturlig kontrol af dataene. I forhold til nr. 9 kan der være en væsentlig forskel på hvad den enkelte virksomhed tjener pr. antal ansatte. Årsagen til dette nøgletal er, at der i forbindelse med indsamlingen af dataene fra årsrapporterne oplevede problemer med at finde oplysninger om antal ansatte for alle virksomheder, og det var ikke altid det fremgik om det var antal ansatte for dattervirksomheder eller koncernen. Dette nøgletal har hjulpet med at få elimineret og rettet de mest betydelige fejl og sikre, at de tal der virkede uforholdsmæssigt store rent faktisk var korrekte. På baggrund af ovenstående er alle nøgletal der har været iøjefaldende blevet udtaget til verificering ved at gennemgå de relevante årsrapporter igen.

Efter at have lavet ovenstående kontrol, er der taget 12 årsrapporter, svarende til lidt over 10 % af de 104 årsrapporter, og gennemgået alle oplysninger igen både med hensyn til basisoplysninger samt for IAS 12 og IAS 36. Årsrapporterne er udvalgt på baggrund af, hvor mange virksomheder der er i det enkelte land. Det har fordelt sig således at Frankrig med 39 ud af i alt 104 virksomheder fik udvalgt 4 virksomheder, Sverige med 27 ud af 104 fik udvalgt 3 virksomheder, Norge med 22 af 104 fik udvalgt 3 og Danmark med 16 ud af 104 fik udvalgt 2 til den fuldstændige gennemgang. De virksomheder, som er valgt for det enkelte land har været udvalgt ved hjælp af tilfældighed fra Excel-arket.

Endvidere har der været samarbejdet med en anden gruppe om at validere hinandens data ved hjælp af stikprøver. Denne stikprøvekontrol er foretaget i forlængelse af ovenstående kontroller, hvorfor

dataene er blevet valideret og risikoen for fejl minimeret yderligere. Stikprøverne var tilfældigt udvalgt. Alle forskelle, som den anden gruppe fandt, er blevet diskuteret, undersøgt nærmere og derefter rettet.

## 7.5 Valutakursomregning

I dette afsnit vil det blive beskrevet hvordan der er omregnet den funktionelle valuta i de forskellige årsrapporter til møntfoden euro. Der er i afhandlingen omregnet forskellige regnskabsposter, hvilket fremgår af figuren nedenfor. Når den funktionelle valuta omregnes skal der udvises påpasselighed om hvorvidt der er tale om balanceposter eller poster i resultatopgørelsen. Dette skyldes, at regnskabsposterne i balancen er udtrykt ved ultimokursen ved balancedagen for det pågældende selskab, mens at resultatopgørelsen viser virksomhedens indtægt over hele perioden og der skal derfor anvendes en gennemsnitskurs. I figuren nedenfor ses det derfor hvilke poster der er omregnet efter gennemsnitskurs og hvilke, som er omregnet efter ultimokurs. Samtidig indgår alle de regnskabsposter, som der i afhandlingen er omregnet.

| Balanceposter - Ultimo kurs                            |                                                  |                          | Resultatopgørelse - Gennemsnitskurs |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|
| Total Goodwill                                         | Current Tax Assets                               | Total Liabilities        | Total Revenue                       |
| Total Assets                                           | Total Equity Excluding Non-controlling Interests | Deferred Tax Liabilities | Net Profit/Loss                     |
| Deferred Tax Assets (non-current)                      | Total Equity Including Non-controlling interests | Current Tax Liabilities  | Profit/Loss before Tax              |
| Audit fee - primary and secondary auditor respectively |                                                  |                          |                                     |

Figur 3: Hvilke poster der er omregnet til hvilken kurs - gennemsnit eller ultimo. Figuren er egen tilvirkning.

Der er således hentet to forskellige valutakurser i forhold til hver funktionel valuta, således at der både er ultimo kursen og gennemsnitskursen. I denne sammenhæng bør der rettes særlig opmærksomhed mod, at der er selskaber, som ikke har balancedag den 31. december, hvorfor der skal udvises påpasselighed med ikke at få omregnet deres funktionelle valuta med forkert ultimo- og gennemsnitskurs. Alle valutakurserne er fundet via nationalbanken (Nationalbanken, 2016), således at der er en

ensartet omregning i tilfælde af forskellige kurser afhængigt af kilde. Endvidere vurderes det at nationalbanken er en troværdig og valid kilde. De valutakurser som der er anvendt fremgår af nedenstående figur.

| Danske kroner pr. enhed af fremmed valuta (1.1.2014 - 31.12.2014) |      |                    |                |               |
|-------------------------------------------------------------------|------|--------------------|----------------|---------------|
| Valuta                                                            | Euro | Amerikanske dollar | Svenske kroner | Norske kroner |
| Gennemsnit                                                        | 7,45 | 5,61               | 0,81           | 0,89          |
| Ultimo                                                            | 7,44 | 6,12               | 0,78           | 0,82          |

Figur 4: Danske kroner pr. enhed af fremmed valuta. Figuren er egen tilvirkning.

## 7.6 Udregning af overholdelsesgrad for IAS 12 og IAS 36

I det følgende afsnit vil det blive uddybet, hvordan overholdelsen af oplysningskravene er udregnet, for henholdsvis IAS 12 og IAS 36. Der vil endvidere blive gennemgået, hvordan standarderne er sammenholdt, således at det var muligt at se hvordan de virksomheder, som er med i afhandlingen, i gennemsnit har overholdt oplysningskravene.

I afsnittet 'Fælles for IAS 36 og IAS 12' er det beskrevet, hvordan de enkelte oplysningskrav for alle virksomheder blevet tildelt en af tre værdier; 1, 0 eller N/A. 1 betyder, at oplysningskravet er relevant og opfyldt, 0 at det er relevant, men ikke opfyldt og N/A at det ikke er relevant. Cellerne udfyldt med N/A er ikke behandlet yderligere, da de ikke er relevante for virksomhederne og afhandlingen.

Det næste skridt er at udregne i hvilken grad virksomhederne overholder oplysningskravene. Dette er beregnet ved brug af Excel, hvor der er anvendt følgende formel:

$$= \text{countif}([range]; [criteria])$$

I ovenstående formel er [range] cellerne for henholdsvis IAS 12 og IAS 36, hvor de er behandlet hver for sig. [criteria] beskriver hvad formelen skal tælle. Der har derfor været lavet to separate kolonner, således at der er en kolonne, hvor alle 1'er henholdsvis alle 0'er for hver enkelt virksomhed er talt.

Herefter har det været muligt, at beregne i hvilken grad virksomhederne overholder oplysningskravene. Dette gøres ved følgende formel:

$$\frac{[Antal\ celler\ med\ 1]}{[Antal\ celler\ med\ 1] + [Antal\ celler\ med\ 0]} * 100$$

På baggrund af ovenstående formel er der for begge standarder og alle virksomheder fundet, i hvilken udstrækning oplysningskravene i hver standard overholdes, hvilket der vil blive gennemgået og undersøgt nærmere i analysen.

Formlen ovenfor er anvendt for hver enkelt standard og det fremgår derfor for hver virksomhed, i hvilken grad oplysningskravene efter henholdsvis IAS 12 og efter IAS 36 er overholdt. Disse tal viser dog ikke hvor gode virksomhederne er til at overholde oplysningskravene gennemsnitligt mellem de to standarder, hvorfor dette må udregnes. Hertil er der tre umiddelbare tilgange, som uddybes nedenfor.

For at forstå, hvorfor det er relevant at vælge en retvisende måde, at opgøre gennemsnittet mellem de to standarder er det relevant at påpege, at de indeholder et forskelligt antal oplysningskrav.

Først og fremmest kan det vælges at lade dem vægte ud fra de oplysningskrav, som kræves i standarderne, hvormed IAS 36 med langt de fleste krav vil vægte tungere end IAS 12. Dette har den fordel, at virksomhederne vurderes på baggrund af hvor mange krav der er i hver enkelt standard. Dog er der den ulempe, at ikke alle krav er relevante. For IAS 36 er der flere steder hvor virksomhederne kan vælge at opgøre værdien af aktiverne efter dagsværdi eller nytteværdi. Dette medfører også, at en virksomhed ikke behøver, at opfylde alle oplysningskravene i IAS 36, men kun de relevante.

En anden måde er at lade de to standarder vægte ligeligt. På denne måde undgås til dels problematikken ovenfor, men samtidig opstår der en udfordring ved at IAS 12 og IAS 36 ikke nødvendigvis indeholder det samme antal relevante oplysningskrav.

Slutteligt er der den tredje måde at opgøre det gennemsnitlige antal relevante oplysningskrav på. Formlen ovenfor vægter standarderne efter de relevante oplysningskrav for begge standarder i forhold til hvad der er overholdt og ikke overholdt. Således tæller alle irrelevante oplysningskrav ikke med i opgørelsen, og dermed vægtes virksomhedernes overholdelse individuelt. Samtidig tages der kun hensyn til relevante oplysninger og der opnås dermed et mere retvisende gennemsnit end ved at anvende de to første metoder. Dette gøres ved følgende formel:

$$\frac{[Antal\ celler\ med\ 1\ for\ IAS\ 12\ og\ 36]}{[Antal\ celler\ med\ 1\ for\ IAS\ 12\ og\ 36] + [Antal\ celler\ med\ 0\ for\ IAS\ 12\ og\ 36]} * 100$$



På baggrund af ovenstående formel og de andre formler har det således været muligt at undersøge overholdelsen af IAS 12, IAS 36 og den samlede gennemsnitlige overholdelse af begge standarder for alle virksomhederne. Hvilket vil blive anvendt i analysen til at undersøge dataene.

## 7.7 Definitioner

I afhandlingen ønskes det, at sammenligne de lande der er undersøgt og der er speciel interesse i at sammenligne Frankrig på den ene side med Danmark, Norge og Sverige på den anden side. Det er valgt at betegne Danmark, Norge og Sverige som Skandinavien (Den Store Danske, 2016).

I flere af figurerne i analysen fremgår der en kolonne, hvor der står ”IAS 12 og IAS 36”. I disse tilfælde er der ikke tale om en total værdi, men tale om det udregnede vægtede gennemsnit mellem de to standarder. Se hertil formelen i afsnit 7.6.

Ligeledes vil der være tale om den vægtede gennemsnitlige overholdelse mellem de to standarder, når der står ”gennemsnitlig overholdelse”, medmindre der specifikt refereres til en af de to standarder.

## 7.8 Frasorteringer

En af ulemperne ved at inddrage mange forskellige virksomheder er, at der er en vis risiko for at enkelte af disse udelader relevante informationer. Alternativt kan en given information være irrelevant i forhold til den pågældende virksomhed. Dette er alt sammen med til at påvirke sammenligneligheden, og som følge heraf er alle frasorteringer vedrørende de enkelte virksomheder, som er med i afhandlingen noteret her.

I forhold til IAS 36 gøres der opmærksom på, at Genmab ikke har haft nedskrivninger og ikke har immaterielle aktiver med uendelig levetid i regnskabsåret 2014. Dette medfører at IAS 36 ikke er relevant og dette medfører, at på baggrund af den måde der udregnes overholdelsen på, at Excel melder fejl, da formelen i cellen forsøger at dividere med 0. Således er der på denne baggrund fraserteret Genmab i forhold til IAS 36, mens at Genmab stadig fremgår i forhold til basisoplysninger og IAS 12.

I afsnit 9.9 i analysen, hvor der undersøges overholdelsesgraden i forhold til hvor stor en andel af virksomhedernes aktier, som er til fri omsætning på de respektive børs, er følgende sorteret fra: Airbus Group, Kinnevek Investment og PGS. Dette skyldes, at det ikke har været muligt at finde oplysninger om, hvor stor en andel af disse virksomheders aktier, som var til fri omsætning.

I afsnit 9.10 i analysen, hvor overholdelsesgraden i forhold til omsætning undersøges, er Statoil sorteret fra. Dette begrundes med, at Statoil har en markant højere omsætning end de andre virksomheder, hvilket forvrænger indholdet i figuren.

I afsnit 9.12, hvor overholdelsesgraden af IAS 36 undersøges i forhold til, hvor meget goodwill udgør i forhold til aktiver, er følgende syv sorteret fra: BW LPG, DNO, Genmab, Jyske Bank, Lundin Petroleum, Novo Nordisk og Rec Silicon. Virksomhederne er sorteret fra, da de ikke i regnskabsåret 2014 havde goodwill eller andre immaterielle aktiver med uendelig levetid.

I afsnit 9.13 i analysen er følgende 16 selskaber sorteret fra, idet at det ikke har været muligt at finde oplysninger om, hvor mange revisionskomitemøder, som har været afholdt i det respektive selskaber i regnskabsåret 2014: Air Liquide, AP Møller Mærsk, BW LPG, Credit Agricole, Danske Bank, DNO, FLSSMIDTH, Fred Olsen Energy, Genmab, GN Store Nord, ISS, Orkla, Safran, Saint Gobain, TDC og Tryg.

## **7.9 Databehandling og præsentation**

### **Pivot-tabeller**

Da der er indsamlet meget data er det nødvendigt at præsentere det på en nem og overskuelig måde, så det kan analyseres. Til dette formål anvendes pivot-tabeller, som giver mulighed for at sortere dataene i forhold til hinanden. Endvidere giver pivot-tabeller mulighed for at arrangere dataene på forskellig vis, således at der kan tælles eksempelvis totaler, sum og gennemsnit. Videre er det muligt at filtrere data, således at der kun fremgår oplysninger om eksempelvis en bestemt industri, revisor eller land. Samlet set er det et værktøj, som gør databehandlingen betydeligt nemmere og hurtigere, samtidig med at interessante sammenhænge, som ellers ville være overset kan bringes frem.

### **Regression og korrelationskoefficient**

Ved at sammensætte de indsamlede data fra Excel på forskellig vis i diagrammer bliver det muligt rent visuelt, at se om der er interessante tendenser. Dette er eksempelvis revisionshonoraret i forhold til overholdelsesgraden. I forbindelse hermed er regression et nyttigt værktøj, som giver et mere retvisende billede, i det at en eventuel sammenhæng kan ses objektivt. Dette begrundes dels med at det bliver muligt at få en formel, som viser sammenhængen mellem de to variable og fordi det bliver muligt, ved hjælp af korrelationskoefficienten, at se hvor godt de to variable hænger sammen, koefficienten betegnes af og til som  $R^2$ . Korrelationskoefficienten kan mere præcist bruges til,

at sige i hvilken grad høje værdier af x hænger sammen med høje værdier af y eller om det ikke er tilfældet (Barrow, 2013, s. 253).

Korrelationskoefficienten kan være mellem 0 og 1. Er værdien 1, så viser det at dataene ligger præcis på regressionsligningen, mens at en værdi på 0 viser at der ingen sammenhæng er mellem de to variabler (Barrow, 2013, s. 268). I forbindelse med regression skal der dog udvises påpasselighed, da korrelationskoefficienten sjældent vil være præcis 0 eller 1. Der kan opstilles fire scenarier, som påvirker koefficienten. I det første tilfælde påvirker x variabelen y. I det andet tilfælde påvirker y i stedet variabelen x. I det tredje tilfælde har både x og y en indflydelse på hinanden og i det sidste tilfælde har en helt anden variabel, z indflydelse på både x og y (Barrow, 2013, s. 258). Der er derfor risiko for, at den sammenhæng, der findes er mellem to variabler skal tilskrives andre forhold end hvad korrelationskoefficienten umiddelbart viser. Dette skyldes at den alene viser, om der er en sammenhæng mellem de to variabler og dermed ikke hvilken variabel der er afhængig, om de begge påvirker hinanden eller om der er andre variabler, som driver sammenhængen.

Fordelen ved at lave regressionsanalyse af data, er at det bliver muligt at undersøge sammenhængen mellem to variable. Videre er det muligt, ved hjælp af regressionsligningen, at se retningen af kausaliteten mellem den uafhængige og afhængige variabel (Barrow, 2013, s. 263). I denne afhandling anvendes lineær regression, som kan beskrives med formlen:

$$y = a * x + b$$

Hvor y er den afhængige variabel, x er den uafhængige, mens a er hældningen og b er det punkt, hvor ligningen skærer y-aksen

Ved lineær regression vil en negativ hældning indikere at y er omvendt proportional med x, således at højere værdier af x vil medføre lavere værdier af y. Omvendt til en positiv hældning betyde, at højere værdier af x medfører højere værdier af y (Barrow, 2013, s. 266). Dataene, som vises i de respektive grafer kan altid underlægges regression, så der fremkommer en regressionsligning. Hertil skal der dels vurderes hvilken form for regression, der passer bedst til den hypotese der opstilles og dels skal der vises korrelationskoefficienten. Korrelationskoefficienten viser hvor godt den fundne regressionsligning kan forklare sammenhængen mellem de forskellige variabler. Derfor er det vigtigt at der vælges den type regression, som bedst afspejler hypotesen og at denne sammenholdes med korrelationskoefficienten.

## 7.10 Kvalitativ metode

I forbindelse med afhandlingen ønskes det at foretage et interview med de danske kontrolmyndigheder. Formålet med interviewet er at få afdækket kontrolmyndigheders rolle, og at få afdækket deres oplevelser i forhold til oplysningskravene efter IAS 36 og IAS 12.

Til interviewet anvendes et semistruktureret interview, som baseres på de indledende erfaringer der er opstået i forbindelse med de indhentede data (Andersen, 2014, s. 155). Ved at foretage interviewet efter at der er opnået en vis fortrolighed med de indhentede data, bliver det muligt at spørge ind til konkrete problemstillinger og områder, med henblik på at få dem belyst fra kontrolmyndighedernes side. Dette kan igen bruges til kritisk at diskutere de indsamlede data.

Til interviewet udarbejdes en interviewguide, som indeholder overordnede tematiske spørgsmål. Interviewguiden kan findes i bilag 2. Formålet er således at der er en vis struktur, men samtidig bibeholdes muligheden for i forbindelse med interviewet at få uddybet særlig interessante problemstillinger og områder, som ved interviewets start er ukendt for de der interviewer (Andersen, 2014, s. 155). Dette begrundes med, at den der interviewes i kraft af sin erfaring og viden kan have informationer, som de der interviewer ikke var opmærksomme på ved udarbejdelsen af interviewguiden, og det er med denne interviewform således er muligt at reagere herpå og dermed potentielt kunne indhente anden relevant information.

Endvidere bidrager den semistrukturerede form til, at der ikke er for megen divergens i forhold til hvad der ønskes undersøgt og interviewet holdes således inden for det overordnede og relevante tema.

Undervejs optages interviewet og det transskriberes efterfølgende. Det transskriberede interview findes i bilag 3. Ved at gøre det efterfølgende sikres det, at fejl i transskriberingsprocessen minimeres. Interviewet transskriberes således, at det efterfølgende er muligt at kontakte den der blev interviewet og få verificeret indholdet og få bekræftet om det var det de mente. Dette er særlig relevant, hvis der er opstået uklarheder og det bliver dermed muligt at få rettet disse. Omvendt skal der rettes opmærksomhed på om informanten, der interviewes har en interesse i at blive fremstillet anderledes, hvilket brugeren af interviewet må forholde sig kritisk til. Det vurderes dog, at dette tiltag altovervejende er fornuftigt grundet afhandlingens fagligt tunge karakter.

I forhold til den måde interviewet ønskes anvendt på, er transskriberingen ikke ordret, men søger i stedet at fange pointerne som opstod undervejs. Det betyder, at pauser, tænkepauser og afbrydelser

ikke noteres ordret når de opstår midt i sætninger. I stedet noteres der således at det væsentlige indhold af det der siges fremgår og efterfølgende kan verificeres.

## 8. Hypoteser

I det følgende afsnit vil der blive præsenteret en række hypoteser. Formålet med afsnittet er, at skabe et bedre overblik over, hvilke dele af de indsamlede data, som vil blive analyseret. I denne sammenhæng hjælper hypoteserne til, at få konkretiseret hvilke dele af data, som kan sammensættes for at afklare forskellige interessante sammenhænge.

IAS 12 og IAS 36 er to forskellige standarder. IAS 12 indeholder mindre følsomme oplysninger end det er tilfældet for IAS 36. Dette skyldes, at ledelsen blandt andet efter IAS 36 skal oplyse om de forudsætninger, som de har lagt til grund for deres vurdering om, hvorvidt der er et nedskrivningsbehov for et aktiv eller en CGU. Derfor udformes nedenstående hypotese:

H<sub>1</sub>: Overholdelsesgraden af IAS 12 er højere end det er tilfældet for IAS 36.

Undersøgelsen som Glaum et al. foretog for regnskabsårene 2005 og 2007 viste, at der var en forskel mellem overholdelsen i Danmark, Sverige og i Frankrig. Dette var tilfældet i begge regnskabsår, som blev undersøgt og det blev ikke umiddelbart mindre over tid. Det ønskes derfor med hypoteserne H<sub>2</sub> og H<sub>3</sub> i nedenstående at undersøge, om der for regnskabsåret 2014 er en lignende forskel mellem landene i Skandinavien og Frankrig:

H<sub>2</sub>: Overholdelsesgraden er højere i Skandinavien end den er i Frankrig.

H<sub>3</sub>: Overholdelsesgraden blandt landene i Skandinavien er højere end den er i Frankrig.

En af de oplysninger, der er indhentet for de undersøgte selskaber er hvilken industri, som de er tildelt i forhold til ICB. Det er således oplagt, at gå videre end Glaum et al. og undersøge hvorvidt overholdelsesgraden er forskellig fra industri til industri. Hertil bemærkes det, at Glaum et al. kun opdelte virksomhederne på tre industrier, mens ICB opdeler virksomhederne på ti. På den baggrund er den fjerde hypotese:

H<sub>4</sub>: Overholdelsesgraden mellem forskellige industrier efter ICB er forskellig.

I blandt virksomhederne der undersøges kan det konstateres, at der primært anvendes de store revisionselskaber. Der ønskes derfor med nedenstående hypoteser at undersøge, om overholdelsesgraden

er forskellig afhængig af valg af revisor, om der er forskelle i de enkelte lande og om der er forskelle pr. industri:

H<sub>5</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionselskaber er forskellig.

H<sub>6</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionselskaber er forskellig i de enkelte lande.

H<sub>7</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionselskaber er forskellig i de enkelte industrier.

Der er forskel på, hvad de primære revisorer får i honorar for den udførte revision. I den sammenhæng er det derfor interessant at undersøge, om størrelsen på honoraret har en indvirkning på overholdelsesgraden af de to standarder, hvorfor nedenstående hypotese er udformet:

H<sub>8</sub>: Er der en sammenhæng mellem overholdelsesgraden og revisionshonoraret for den primære revisor.

For de fleste af de undersøgte selskaber har det været muligt at finde information om hvor stor en procentdel af deres aktiekapital, som der handles og dermed også hvor stor en del, som forskellige investorer beholder som porteføljeaktier. I den forbindelse er det interessant at undersøge, om graden af overholdelse er proportional i forhold til hvor stor en andel af aktierne, som der handles. Derfor udformes nedenstående hypotese:

H<sub>9</sub>: Er der en sammenhæng mellem overholdelsesgraden og i hvor stor en andel af en virksomheds aktier, som er til fri omsætning på de respektive børser.

Mere generelt ønskes det at undersøge, hvorvidt omsætning eller antal ansatte kan forklare overholdelsesgraden, hvorfor nedenstående hypotese er udarbejdet nedenstående:

H<sub>10</sub>: Er der sammenhæng mellem overholdelsesgraden og omsætningen.

H<sub>11</sub>: Er der sammenhæng mellem overholdelsesgraden og antal ansatte.

I forbindelse med dataindsamlingen var det bemærkelsesværdigt, at det umiddelbart virkede til, at der var mange virksomheder, som ikke overholdt de relevante oplysningskrav i forhold til IAS 36. Samtidig viste det beregnede nøgletal goodwill over aktiver, at nogle virksomheders goodwill udgjorde en stor del af deres aktivsum. Derfor udformes nedenstående hypotese:

H<sub>12</sub>: Overholdelsesgraden af IAS 36 er proportional med hvor stor en del goodwill udgør af virksomhedens aktiver.

I forbindelse med dataindsamlingen viser det sig, at der er forskel på antallet af afholdte revisionskomitemøder blandt de undersøgte virksomheder. Det antages, at der er en sammenhæng mellem antallet af afholdte revisionskomitemøder og overholdelsesgraden af IAS 36 og IAS 12. Sammenhængen antages at være, at et højt antal møder indikerer en lavere grad af overholdelse.

H<sub>13</sub>: Overholdelsesgraden varierer efter antallet af revisionskomite møder.

## 9. Analyse

Afsnittet er opbygget på den måde, at først vil hver enkelt hypotese, som blev præsenteret i det forrige afsnit blive analyseret efterfulgt af en delkonklusion. Afslutningsvis vil alle hypoteserne, der er blevet analyseret, blive opsummeret i forhold til hele analysen i en samlet delkonklusion på dette afsnit.

### 9.1 Analyse af H<sub>1</sub>

H<sub>1</sub>: Overholdelsesgraden af IAS 12 er højere end det er tilfældet for IAS 36.

Det fremgår af nedenstående figur, at overholdelsesgraden efter IAS 36 er på 79 %, mens den efter IAS 12 er på 92 %. Forskellen mellem overholdelsesgraden er derfor på 13 %, hvilket er en betydelig forskel. I denne sammenhæng skal det pointeres, at IAS 36 indeholder flere oplysningskrav end IAS 12. Det vurderes dog, at forskellen primært skyldes, at IAS 36 kræver flere oplysninger end IAS 12, som af ledelsen kan vurderes som værende følsomme og at de derfor ikke afgives.

|                  | IAS 36 | IAS 12 |
|------------------|--------|--------|
| Total gennemsnit | 79%    | 92%    |

Figur 5: Overordnede resultater.

#### Delkonklusion af H<sub>1</sub>

H<sub>1</sub> kan bekræftes, da overholdelsesgraden efter IAS 12 er højere end den er efter IAS 36.

### 9.2 Analyse af H<sub>2</sub>

H<sub>2</sub>: Overholdelsesgraden er højere i Skandinavien end den er i Frankrig.

Af figuren nedenfor fremgår overholdelsesgraderne i henhold til IAS 12, IAS 36 og det vægtede gennemsnit mellem de to standarder. Overholdelsesgraderne er præsenteret for Frankrig og Skandinavien og derudover fremgår forskellen mellem Frankrig og Skandinavien nederst i figuren.

| Land           | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36    | IAS 12     |
|----------------|------------------|-----------|------------|
| Frankrig       | 81%              | 78%       | 85%        |
| Skandinavien   | 86%              | 79%       | 96%        |
| <b>Forskel</b> | <b>5%</b>        | <b>1%</b> | <b>11%</b> |

Figur 6: Forskel mellem Frankrig og Skandinavien i forhold til standarderne enkeltvis og gennemsnitligt.

Det fremgår af den ovenstående figur, at Skandinavien i gennemsnit er 5 % bedre til at overholde oplysningskravene i forhold til Frankrig. For IAS 36 er forskellen 1 % og for IAS 12 er den på 11 %. Frankrig og Skandinavien ligger relativt tæt i forhold til den gennemsnitlige overholdelse, hvilket især skyldes den minimale forskel vedrørende IAS 36, mens forskellen primært kan tilskrives IAS 12. Den højere overholdelsesgrad i Skandinavien er således hovedsageligt sket på baggrund af den højere gennemsnitlige overholdelse af IAS 12. Hertil kan det bemærkes, at Frankrig for begge standarder ligger forholdsvis ens.

## Delkonklusion af H<sub>2</sub>

På baggrund af ovenstående kan H<sub>2</sub> bekræftes, idet Skandinavien er bedre til at overholde oplysningskravene i gennemsnit end Frankrig. Dog viser ovenstående også, at det kun er med hensyn til IAS 12 at forskellen er tydelig, mens at overholdelsen efter IAS 36 næsten ikke er eksisterende.

## 9.3 Analyse af H<sub>3</sub>

H<sub>3</sub>: Overholdelsesgraden blandt landene i Skandinavien er højere end den er i Frankrig.

Af nedenstående figur fremgår Frankrig og landene i Skandinavien; Danmark, Norge og Sverige. Den gennemsnitlige overholdelsesgrad for hver land ved IAS 12, IAS 36 og det vægtede gennemsnit mellem overholdelsesgraden fremgår ligeledes af figuren.

| Land         | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|--------------|------------------|------------|------------|
| DK           | 88%              | 82%        | 99%        |
| SE           | 85%              | 80%        | 92%        |
| FR           | 84%              | 78%        | 85%        |
| NO           | 81%              | 78%        | 98%        |
| <b>Total</b> | <b>84%</b>       | <b>79%</b> | <b>92%</b> |

Figur 7: Overordnede resultater.



Figuren viser, at Danmark og Sverige er bedre til at overholde oplysningskravene på tværs af standarderne end Frankrig og Norge er. Norge udmærker sig ved samlet set at score lavere end Frankrig og det fremgår derfor, at Norge er med til at trække gennemsnittet i Skandinavien ned. Samtidig viser ovenstående, at overholdelsen efter IAS 36 er identisk i Frankrig og Norge mens at der er minimal forskel i forhold til de andre lande. Endvidere viser ovenstående, at Danmark og Norge er de to lande, som har den bedste gennemsnitlige overholdelse af IAS 12 med en næsten fuldstændig overholdelse. Det er på baggrund af ovenstående interessant, at Norge har den næsthøjeste overholdelse efter IAS 12, men samlet set har den laveste gennemsnitlige overholdelse, på grund af IAS 36.

Hvis der ses på den gennemsnitlige overholdelse i forhold til det vægtede gennemsnit er Danmark bedst, mens Norge scorer lavest og forskellen er på 7 %. Ved IAS 36 er forskellen mindre, hvor den udgør 4 % mellem øverst og nederst, mens den efter IAS 12 er på 14 %. Tallene viser, at forskellene i overholdelsesgraden primært kan tilskrives IAS 12, mens at der er betydeligt mindre forskel ved IAS 36.

Ovenstående figur viser, at de forskellige lande alle bliver trukket op af overholdelsen af oplysningskravene i IAS 12. Endvidere viser figuren, at det er for Skandinavien at forskellen mellem overholdelsen af de IAS 12 og IAS 36 er størst med 17 % for Danmark, 20 % for Norge og 12 % for Sverige. I Frankrig er forskellen langt mindre, hvor forskellen kun er på 7 %. Samlet set udmærker Frankrig sig ved at have den laveste overholdelsesgrad både i forhold til IAS 12, mens de i forhold til IAS 36 er identiske med Norge.

### **Delkonklusion af H<sub>3</sub>**

På baggrund af ovenstående kan H<sub>3</sub> delvist bekræftes. Hypotesen er sand for Danmark og Sverige, mens den for Norge kun gælder i forhold til IAS 12. Dette skyldes, at Norge har en smule lavere overholdelsesgrad af IAS 36 end Frankrig har. Forskellen skal dog findes i decimalerne, men dette illustrerer til gengæld den betydelige vægtning som IAS 36 har i kraft af de flere relevante oplysningskrav. Endvidere adskiller især Danmark og Norge sig ved at have en meget høj overholdelsesgrad efter IAS 12.

## 9.4 Analyse af H<sub>4</sub>

H<sub>4</sub>: Overholdelsesgraden mellem forskellige industrier efter ICB er forskellig.

I det følgende vil der blive set nærmere på, hvad dataene fortæller om graden af overholdelse i forhold til de forskellige industrier efter ICB. En nærmere gennemgang af hvad ICB er findes i afsnit 7.3 i metoden under overskriften Basisoplysninger. Indledningsvist vil der blive set på overholdelsesgraden i forhold til industri, dernæst vil der blive set på fordelingen af industrier i Frankrig og Skandinavien. Herefter vil der blive set nærmere på overholdelsesgraden mellem industrierne i Frankrig og Skandinavien samt for de skandinaviske lande enkeltvis.

Ved at vælge de industrier, som er repræsenteret og sætte dem op i forhold til den gennemsnitlige overholdelsesgrad, og overholdelsesgraden for hver standard er nedenstående figur udarbejdet.

| Industri                | Antal Virksomheder | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Consumer Services       | 8                  | 90%              | 87%        | 95%        |
| Basic Materials         | 8                  | 89%              | 85%        | 95%        |
| Telecommunications      | 5                  | 88%              | 83%        | 96%        |
| Health Care             | 9                  | 86%              | 79%        | 95%        |
| Oil & Gas               | 14                 | 86%              | 80%        | 96%        |
| Technology              | 6                  | 86%              | 81%        | 95%        |
| Utilities               | 3                  | 86%              | 86%        | 86%        |
| Consumer Goods          | 13                 | 83%              | 79%        | 88%        |
| Financials              | 17                 | 80%              | 74%        | 92%        |
| Industrials             | 21                 | 78%              | 74%        | 86%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>104</b>         | <b>84%</b>       | <b>79%</b> | <b>92%</b> |

Figur 8: Graden af overholdelse i gennemsnit af IAS 12 og IAS 36 samt overholdelsen efter hver standard pr. industri

I den første kolonne ses de forskellige industrier, dernæst hvor mange virksomheder som er i den pågældende industri og de tre følgende kolonner viser den vægtede gennemsnitlige overholdelse, overholdelsen efter IAS 36 og overholdelsen efter IAS 12.

Det fremgår, at der er 104 virksomheder i alt og det fremgår også, at der især er fire industrier der dominerer; Oil & Gas, Consumer Goods, Financials og Industrials. Disse 4 industrier af i alt 10 indeholder ca. 62 % af alle virksomheder i de respektive lande. Oil & Gas er primært trukket op af Norges store repræsentation i gruppen, mens at Consumer Goods domineres af Frankrig, der med 6 virksomheder i denne industri har lige under halvdelen af de repræsenterede virksomheder. I den finansielle industri ligger Sverige og Frankrig tæt med henholdsvis 6 og 5 virksomheder. Slutteligt er der Industrials, hvor det igen er Frankrig og Sverige som dominerer med hver 8 virksomheder. Blandt Industrials har Norge kun en enkelt virksomhed. I forhold til den samlede gruppering har Danmark ikke nogen dominerende industrier repræsenteret.

Overordnet set ligger gennemsnittet af overholdelsen efter begge standarder på 84 %, mens at det for IAS 36 alene er på 79 % og 92 % for IAS 12. Det fremgik i afsnit 9.2 at Frankrig ligger forholdsvis lavere end det tilsvarende er tilfældet i Skandinavien og det samlede gennemsnit bliver trukket op af, at der er relativt flere virksomheder i Skandinavien end tilfældet er i Frankrig, med henholdsvis 65 og 39. Således bliver de forskellige gennemsnit trukket op ved, at de Skandinaviske lande har flere virksomheder, som overholder standarderne bedre, i gennemsnit. Dette ses især at være tilfældet i forhold til overholdelsen af IAS 12.

Gennemsnitligt er det industrien Consumer Services, som er bedst til at overholde oplysningskravene på tværs af standarderne med 90 % overholdelse. I den modsatte ende er Industrials, som i gennemsnit overholder 78 % af de relevante oplysningskrav på tværs af standarderne. Der er således en forskel i overholdelsen mellem bedst og værst på 12 %.

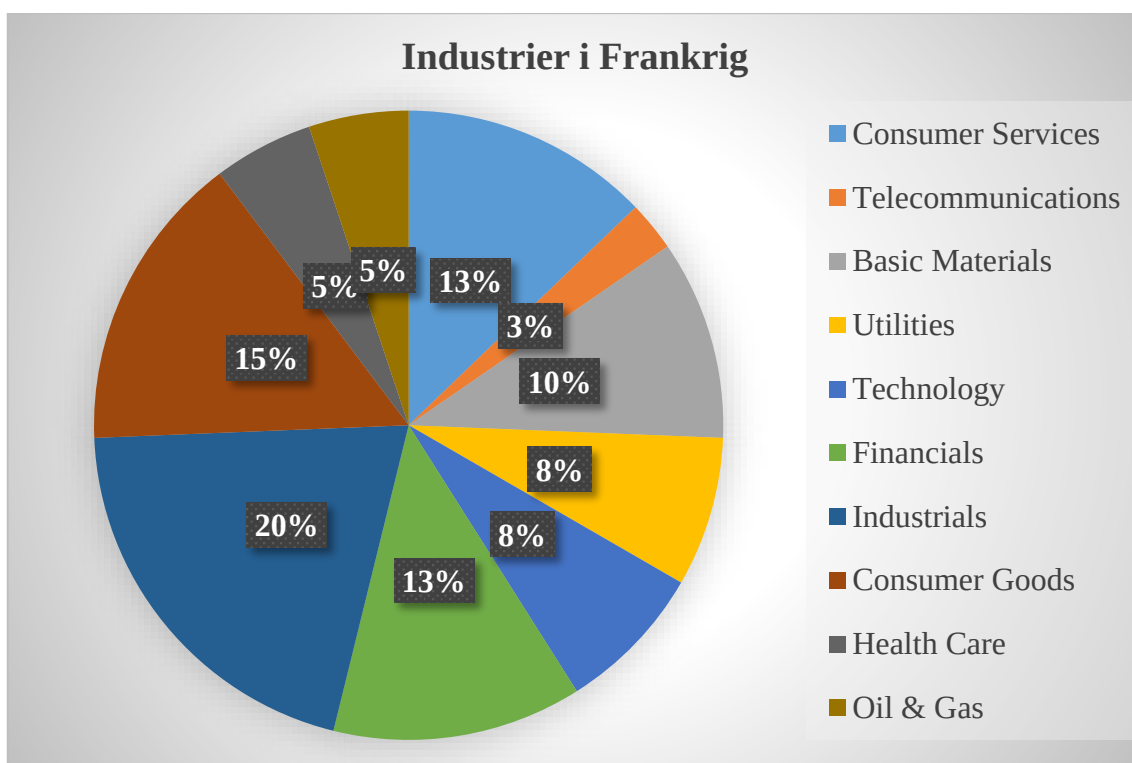
I forhold til IAS 36 er det igen Consumer Services, som er bedst til at overholde oplysningskravene med 87 %. Ligeledes fremgår det også at det er Industrials og Financials, som ligger i bunden med 74 % overholdelse i gennemsnit i forhold til IAS 36. Forskellen mellem den bedste og den dårligste er på 13 %.

For IAS 12 forholder det sig anderledes. Her er Telecommunications og Oil & Gas de bedste industrier med hver 96 % overholdelse i gennemsnit. Nederst findes industrierne Industrials og Utilities, der med 86 % hver ligger i bunden. Forskellen mellem industrierne er således 10 %.

På baggrund af dette ses det, at forskellen i den gennemsnitlige overholde på 12 % ligger sig tæt op af forskellen i overholdelse af IAS 36, mens at overholdelsen af IAS 12 er med til at reducere denne forskel minimalt.

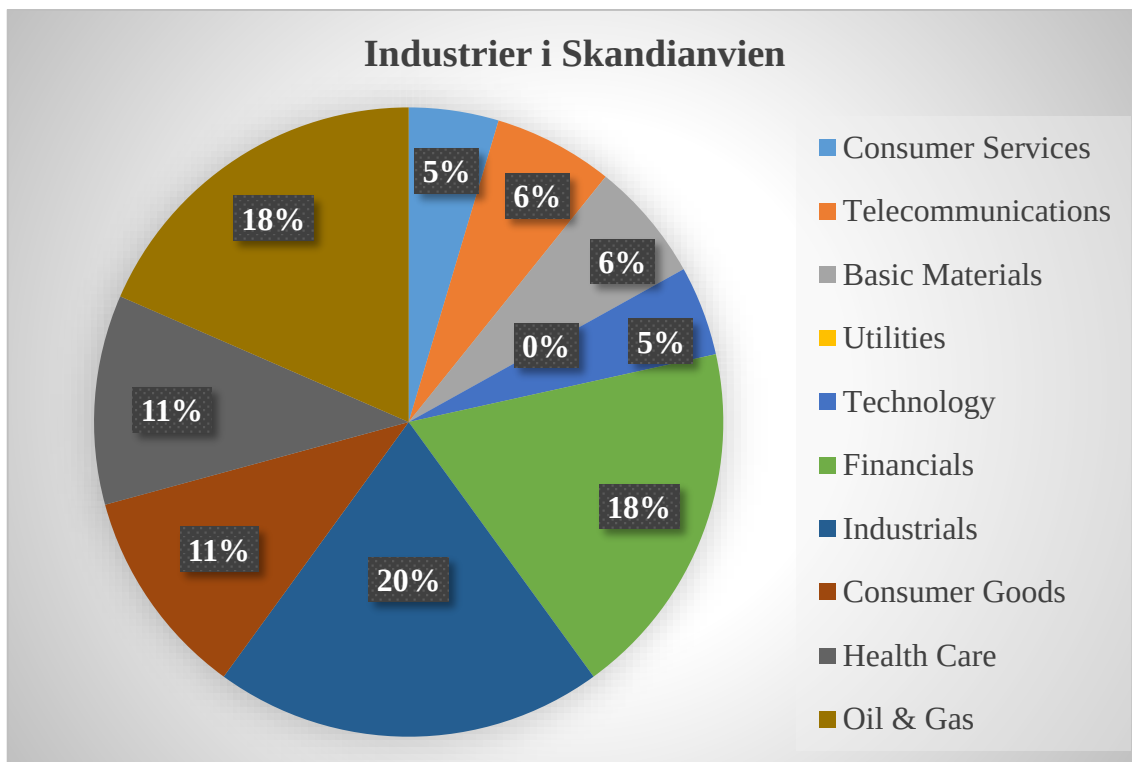
Ovenstående siger dog ikke noget om den relative fordeling af industrier på CAC40 eller på de skandinaviske børser C20, OMX SWE og OBX 25, hvorfor nedenstående figur er udarbejdet.

I figuren er der taget det totale antal virksomheder, som for Frankrig er 39 og for Skandinavien er 65. Derefter er der set på hvor mange virksomheder, der er for hver industri i henholdsvis Frankrig og Skandinavien. Ved at dividere antallet af virksomheder pr. industri med det totale antal virksomheder er det muligt at sammenligne Frankrig og Skandinavien, for at se hvor stor en del de forskellige industrier udgør i henholdsvis Frankrig og Skandinavien. Dette kan lade sig gøre fordi udregningen tager hensyn til den relative fordeling af industrier og ikke på hvor mange virksomheder der faktisk er i Frankrig og Skandinavien. Resultaterne fremgår af figurerne 9 og 10.



Figur 9: Hvor stor en procentdel udgør de forskellige industrier i forhold til det samlede antal virksomheder i Frankrig

Figuren viser, at der i Consumer Services er 13 %, mens Telecommunications udgør 3 %, Basic Materials 10 %, Utilities 8 %, Technology 8 %, Financials 13 %, Industrials 20 %, Consumer Goods 20 %, Health Care 5 % og Oil & Gas, som udgør 5 % af virksomhederne i Frankrig.



*Figur 10: Hvor stor en procentdel udgør de forskellige industrier i forhold til det samlede antal virksomheder i Skandinavien. Dog er industrien Utilities ikke repræsenteret i Skandinavien, hvorfor denne udgør 0 %.*

Det fremgår af figur 10, at Consumer Services udgør 5 % i Skandinavien, Telecommunications udgør 6 %, Basic Materials 6 %, Utilities 0 %, Technology 5 %, Financials 18 %, Industrials 20 %, Consumer Goods 11 %, Health Care 11 % og Oil & Gas udgør 18 %.

Ovenstående figurer viser med al tydelighed, at der er stor forskel på sammensætningen af industrier i Frankrig og Skandinavien. Forskellene er illustreret nedenfor i figur 11.

| Industri           | Frankrig | Skandinavien | Forskel |
|--------------------|----------|--------------|---------|
| Consumer Services  | 13 %     | 5 %          | 8 %     |
| Telecommunications | 3 %      | 6 %          | 3 %     |
| Basic Materials    | 10 %     | 6 %          | 4 %     |
| Utilities          | 8 %      | 0 %          | 8 %     |
| Technology         | 8 %      | 5 %          | 3 %     |
| Financials         | 13 %     | 18 %         | 5 %     |
| Industrials        | 20 %     | 20 %         | 0 %     |
| Consumer Goods     | 15 %     | 11 %         | 4 %     |
| Health Care        | 5 %      | 11 %         | 6 %     |
| Oil & Gas          | 5 %      | 18 %         | 13 %    |

*Figur 11: Fordelingen i Frankrig og Skandinavien af virksomheder i de enkelte industrier og forskellen mellem Frankrig og Skandinavien.*

Ovenstående figur illustrerer tydeligt, hvordan og hvor stor en procentdel af virksomhederne i Frankrig og Skandinavien, som udgør de forskellige industrier. Der er mindst forskel mellem Industrials, Telecommunications, Technology, Basic Materials, Consumer Goods og Financials. Det er interessant, at Industrials udgør præcis en lige stor andel af virksomhederne i Frankrig, som det er tilfældet i Skandinavien, dog kun relativt. Selvom forskellene mellem Telecommunications, Technology og Basic Materials er på 3-4 %, så er det interessant at Telecommunications er næsten dobbelt så stort i Skandinavien i forhold til Frankrig, mens at det forholder sig omvendt med Technology og Basic Materials, som er større i Frankrig.

Der er størst forskel mellem Oil & Gas og Utilities. Forskellen i Norge er primært drevet af, at der er mange virksomheder inden for denne industri, hvilket vil undersøges nærmere nedenfor under afsnittet om Norge. Dette er med til at trække Skandinavien op. I forhold til Utilities er denne industri slet ikke repræsenteret i Skandinavien, men kun i Frankrig.

I nedenstående vil overholdelsesgraden i Frankrig og Skandinavien i forhold til hver industri blive analyseret.

## Frankrig

Nedenstående figur viser fordelingen af overholdelse i Frankrig fordelt på de enkelte industrier efter ICB.

| Industrier i Frankrig   | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Consumer Services       | 5                  | 91%              | 90%        | 91%        |
| Telecommunications      | 1                  | 89%              | 90%        | 86%        |
| Utilities               | 3                  | 86%              | 86%        | 86%        |
| Technology              | 3                  | 84%              | 77%        | 97%        |
| Basic Materials         | 4                  | 84%              | 79%        | 93%        |
| Financials              | 5                  | 79%              | 78%        | 82%        |
| Industrials             | 8                  | 78%              | 76%        | 80%        |
| Consumer Goods          | 6                  | 76%              | 75%        | 79%        |
| Health Care             | 2                  | 74%              | 70%        | 82%        |
| Oil & Gas               | 2                  | 65%              | 57%        | 80%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>39</b>          | <b>81%</b>       | <b>78%</b> | <b>85%</b> |

Figur 12: Overholdelsen af oplysningskravene for IAS 12 og IAS 36 hver især samt gennemsnitligt.

I Frankrig er alle industrier efter ICB repræsenteret. På fordelingen af industrier kan det ses at Industrials, Consumer Goods, Consumer Services og Financials udgør lidt over 60 % af de virksomheder som var på CAC40 i 2014. Med fire ud af ti industrier, som repræsenterer lidt over halvdelen af virksomhederne på CAC40, så er fordelingen forholdsvis jævn i Frankrig.

I forhold til forskellen i overholdelse mellem bedst og værst, set gennemsnitligt og for standarderne enkeltvis, så ses det, at der er forholdsvis stor forskel. Gennemsnitligt er forskellen på 26 %, mens den for IAS 36 er på 33 % og for IAS 12 er på 18 %. Heraf kan det udledes, at IAS 12 er med til at trække forskellen mellem bedst og værst ned, mens IAS 36 modsatvis øger forskellen.

Ydermere fremgår det af figuren at de virksomheder, der ligger omkring den gennemsnitlige overholdelse for Frankrig som land i forhold til gennemsnittet og efter henholdsvis IAS 36 og IAS 12, så ses det at de fleste virksomheder ligger forholdsvis tæt på det samlede gennemsnit for Frankrig på 81 % for begge standarder, 78 % for IAS 36 og 85 % for IAS 12. De fleste ligger inden for +/- 5 % af

gennemsnittet af hver enkelt standard og gennemsnitligt. Den interne forskel mellem de fleste industrier i Frankrig er således forholdsvis lav, men påvirkes meget af de virksomheder der er bedst og værst.

Samlet set er overholdelsesgraden for Frankrig ikke særlig høj, i det at de har en relativt lav overholdelsesgrad på tværs af industrier. Undtagelsen hertil er industrierne Consumer Services, Telecommunications og Utilities, der alle bidrager til at holde det franske gennemsnit højere.

Sammenlignes overholdelsen blandt de franske industrier med det overordnede billede for alle industrier ses det, at Frankrig har en lavere overholdelse end gennemsnittet på tværs af industrier for begge standarder og gennemsnitligt, med meget få undtagelser. Undtagelserne hertil er Consumer Services og Telecommunications, hvor Frankrig for gennemsnittet mellem de to standarder scorer 1 % højere for begge industrier.

## Skandinavien

Nedenstående figur viser fordelingen af overholdelse i Skandinavien fordelt på de enkelte industrier.

| Industrier i Skandinavien | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|---------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Basic Materials           | 4                  | 93%              | 92%        | 96%        |
| Oil & Gas                 | 12                 | 90%              | 84%        | 98%        |
| Health Care               | 7                  | 90%              | 82%        | 99%        |
| Consumer Services         | 3                  | 89%              | 81%        | 100%       |
| Consumer Goods            | 7                  | 88%              | 83%        | 96%        |
| Technology                | 3                  | 88%              | 85%        | 93%        |
| Telecommunications        | 4                  | 88%              | 82%        | 98%        |
| Financials                | 12                 | 81%              | 72%        | 96%        |
| Industrials               | 13                 | 79%              | 73%        | 90%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b>   | <b>65</b>          | <b>86%</b>       | <b>79%</b> | <b>96%</b> |

Figur 13: Overholdelse af oplysningskrav for IAS 12 og IAS 36 hver for sig samt i gennemsnit.

Det fremgår, at 9 ud af de i alt 10 industrier er repræsenteret i Skandinavien. Ud af de i alt 65 virksomheder, så er størstedelen inden for industrierne Oil & Gas, Financials og Industrials. De tre industrier har ca. 57 % af de virksomheder, som findes i Skandinavien. De mange virksomheder inden for Oil & Gas skal primært tilskrives Norge, hvor 10 af virksomhederne har hjemme. Derudover er der 14 virksomheder inden for Health Care og Consumer Goods, hvor Danmark har 5 virksomheder inden



for Health Care og der er en nogenlunde ligelig fordeling blandt de skandinaviske lande inden for Consumer Goods. Næstsidst er der mange virksomheder i den finansielle industri, hvoraf halvdelen er placeret i Sverige. Slutteligt er de industrielle virksomheder, hvor 8 er placeret i Sverige.

Forskellen mellem den bedste og den dårligste i forhold til gennemsnitligt mellem de to standarder og standarderne individuelt er på 14 % gennemsnitligt, 20 % for IAS 36 og 10 % for IAS 12. Således ses det, at der er en forskel mellem overholdelsen på tværs af industrier i Skandinavien og at dette primært er i forhold til overholdelsen af IAS 36. Forskellen mellem bedst og værst i forhold til IAS 12 er markant mindre.

Endvidere fremgår det at den gennemsnitlige overholdelse af oplysningskravene i IAS 36 og IAS 12 gennemsnitligt for gruppen er på 86 %. Forskellen mellem industrien Basic Materials og Industrials er på 14 %, mens at de fleste industrier ligger inden for +/- 5 % af gruppens gennemsnit. Det er især Industrials, som trækker ned, hvor Sverige repræsenterer mere end halvdelen med 8 af 13 virksomheder. Grunden til, at industrien i Sverige trækker ned er dels deres størrelse i forhold til gruppen og dels, at virksomhederne i Sverige i industrien er forholdsvis dårlige til at overholde oplysningskravene.

I forhold til IAS 36 er gruppens gennemsnitlige overholdelse på 79 % og forskellen mellem den bedste industri, Basic Materials og den værste, Industrials er på 20 %. De fleste industrier ligger inden for +/- 5 % af gruppens gennemsnit for IAS 36. Hvorimod gruppens gennemsnitlige overholdelsesgrad for IAS 12 er på 96 %. Forskellen mellem den bedste og den dårligste, som er inden for industrierne Consumer Services og Industrials på 10 %. De fleste industrier ligger inden for +/- 2 % af gruppens gennemsnit. På baggrund af ovenstående tegner der sig et billede af, at IAS 12 er med til at trække gruppens gennemsnit op, mens at IAS 36 trækker det ned. Ses der på forskellen fra gennemsnittet mellem IAS 12 og IAS 36, som er 86 % til den gennemsnitlige overholdelse af IAS 36, som er 79 % ses det, at forskellen er på 7 %. Forskellen i forhold til IAS 12 er på 10 %. Dette viser, at de flere relevante oplysningskrav, som er i IAS 36 er med til at det samlede gennemsnit trækkes i retning af gennemsnittet for IAS 36.

Den samlede overholdelsesgrad er forholdsvis høj i Skandinavien, hvis der sammenlignes med Frankrig. IAS 12 er den af standarderne, som har den højeste grad af overholdelse og der er umiddelbart kun plads til få forbedringer blandt de fleste industrier. Her er det især Industrials, hvor der er plads

til forbedring, mens at andre industrier klarer sig forholdsvis godt. For IAS 36 er det primært Financials og Industrials, som trækker ned. Dette skyldes at virksomhederne i disse industrier er forholdsvis dårlige til, at overholde oplysningskravene.

Sammenlignes Skandinavien med det overordnede billede for industrierne i alle lande samlet, så tegner der sig et billede af at Skandinavien er med til at trække overholdelsesgraden op for alle industrier, på nær nogle enkelte. Dette er primært Consumer Services og Basic Materials, hvor industrierne i Frankrig har en højere grad af overholdelse.

## Danmark

Nedenstående figur viser fordelingen af overholdelse i Danmark fordelt på de enkelte industrier.

| Industrier i Danmark    | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Consumer Goods          | 2                  | 94%              | 92%        | 100%       |
| Industrials             | 4                  | 93%              | 89%        | 98%        |
| Oil & Gas               | 1                  | 91%              | 88%        | 100%       |
| Telecommunications      | 1                  | 90%              | 85%        | 100%       |
| Health Care             | 5                  | 89%              | 79%        | 100%       |
| Financials              | 3                  | 76%              | 67%        | 100%       |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>16</b>          | <b>88%</b>       | <b>82%</b> | <b>99%</b> |

Figur 14: Overholdelsen af oplysningskrav for IAS 12 og IAS 36 hver for sig og gennemsnitligt.

I Danmark er 6 ud af de i alt 10 industrier efter ICB repræsenteret på C20. De virksomheder, som er noteret i Danmark er forholdsvis spredt, men der ses alligevel en koncentration inden for Industrials og inden for Health Care industrien. Ud af de i alt 16 virksomheder i Danmark har de to industrier ca. 55 % af alle virksomheder og er derfor med til at dominere set i forhold til de andre virksomheder.

Forskellen mellem den bedste og den dårligste i Danmark er på 18 % gennemsnitligt, 25 % for IAS 36 og 2 % for IAS 12. Det ses tydeligt at forskellen mellem den bedste og den dårligste i Danmark i høj grad drives af IAS 36. Samlet set er det primært den finansielle industri i Danmark, som trækker det samlede gennemsnit ned, mens at de resterende industrier ligger forholdsvis ens på tværs af begge standarder. Det er i denne sammenhæng også interessant, at Industrials i Danmark er den eneste industri, som ikke har en overholdelsesgrad af IAS 12 på 100 %, men samtidig må det have for øje at der med 98 % ikke er langt fra en fuldstændig efterlevelse af de relevante oplysningskrav. En nærmere gennemgang af de indsamlede data viser, at det der trækker overholdelsesgraden i den finansielle

industri ned er Jyske Bank, der kun giver 24 % af de relevante oplysninger efter IAS 36, hvorfor det er med til at trække industrien Financials ned.

Af figuren ovenfor fremgår det, at hvis der ses på overholdelsesgraden blandt de forskellige industrier i Danmark, så ligger denne forholdsvis tæt op af gennemsnittet. Det vægtede gennemsnit er på 88 %, mens det for IAS 36 er på 82 % og for IAS 12 er på 99 %. For det vægtede gennemsnit ligger de fleste virksomheder inden for +/- 6 %, hvilket primært kan tilskrives forskellen i overholdelse efter IAS 36, som er på omkring +/- 10 % for de fleste virksomheder. Modsat hertil bidrager den minimale forskel i forhold til overholdelsesgraden efter IAS 12 til en mindre forskel, i det at alle virksomhederne ligger inden for +/- 1 % af gennemsnittet for IAS 12.

Den samlede overholdelse for Danmark er mere tilfredsstillende end tilfældet er med Frankrig. Danmark bliver dog primært trukket ned af Jyske Bank i den finansielle industri og en gennemsnitlig dårlig overholdelse blandt virksomhederne i industrien Health Care. Samlet set er overholdelsen af IAS 12 også stort set fuldstændig, hvilket må anses for være mere tilfredsstillende end hvad der ellers er fundet, mens at IAS 36 efterlader plads til forbedringer.

## Norge

Nedenstående figur viser fordelingen af overholdelse i Norge fordelt på de enkelte industrier.

| Industrier i Norge      | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Oil & Gas               | 12                 | 90%              | 84%        | 98%        |
| Health Care             | 7                  | 90%              | 82%        | 99%        |
| Consumer Services       | 3                  | 89%              | 81%        | 100%       |
| Consumer Goods          | 7                  | 88%              | 83%        | 96%        |
| Technology              | 3                  | 88%              | 85%        | 93%        |
| Telecommunications      | 4                  | 88%              | 82%        | 98%        |
| Financials              | 12                 | 81%              | 72%        | 96%        |
| Industrials             | 13                 | 79%              | 73%        | 90%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>65</b>          | <b>86%</b>       | <b>79%</b> | <b>96%</b> |

Figur 15: Overholdelsen af oplysningskrav for IAS 12 og IAS 36 hver for sig og gennemsnitligt.

I Norge er 8 af de i alt 10 industrier efter ICB til stede. Forskellen i virksomheder i forhold til industrier er forholdsvis stor i Norge. Samtidig domineres sammensætningen på børsen også af, at der

inden for industriel Oil & Gas er 10 virksomheder, hvilket udgør omkring 45 % af det samlede antal virksomheder på børsen i Norge.

Forskellen mellem den bedste og dårligste på tværs er på 62 % gennemsnitligt, 79 % for IAS 36 og på 13 % for IAS 12. Ligesom det blev fundet for Frankrig og Danmark tegner der sig et billede af, at forskellen på den gennemsnitlige overholdelse mellem industrierne er drevet af store forskelle af overholdelsen i IAS 36. For Norge er det især den ene virksomhed, BW LPG under Industrials, som er med til at skabe den store forskel i overholdelse blandt industrierne. I Financials er forskellen primært drevet af Storebrand, der med en overholdelsesgrad på kun 21 % i forhold til IAS 36, er den virksomhed som har den næstlaveste overholdelsesgrad i Norge.

I forhold til IAS 12 er overholdelsen forholdsvis stabil, navnlig hvis der skeles til IAS 36. De fleste industrier ligger forholdsvis pænt på omkring 100 %. I forhold til IAS 12 er det primært Norsk Hydro der med 83 % trækker Basic Materials ned, mens at det i Technology udelukkende er Opera Software med 87 %, der trækker gennemsnittet op.

Den samlede overholdelsesgrad for Norge er en smule mindre end det var tilfældet i Danmark. Dette skyldes primært, at Norge har enkelte virksomheder, som især er dårlige til at overholde de relevante oplysningskrav i IAS 36. Igen tegner der sig et billede af, at overholdelsen af oplysningskravene i IAS 12 er med til at trække gennemsnittet op, men det er svært da IAS 36 samlet set indeholder flere relevante oplysningskrav end IAS 12.

## Sverige

Nedenstående figur viser fordelingen af overholdelse i Sverige fordelt på de enkelte industrier.

| Industrier i Sverige    | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Basic Materials         | 2                  | 97%              | 95%        | 100%       |
| Health Care             | 2                  | 92%              | 90%        | 95%        |
| Consumer Services       | 1                  | 91%              | 87%        | 100%       |
| Technology              | 2                  | 90%              | 86%        | 97%        |
| Oil & Gas               | 1                  | 89%              | 82%        | 100%       |
| Consumer Goods          | 3                  | 84%              | 77%        | 92%        |
| Telecommunications      | 2                  | 84%              | 76%        | 96%        |
| Financials              | 6                  | 84%              | 79%        | 91%        |
| Industrials             | 8                  | 78%              | 72%        | 85%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>27</b>          | <b>84%</b>       | <b>80%</b> | <b>92%</b> |

Figur 16: Overholdelsen af oplysningskrav for IAS 12 og IAS 36 hver for sig og gennemsnitligt.

Sverige er det af de skandinaviske lande der har flest industrier efter ICB repræsenteret på børsen og med sine 9 forskellige industrier ligger lige efter Frankrig der har i alt 10 forskellige. I Sverige er det primært to industrier der har mange virksomheder. Det drejer sig om industrierne Financials og Industrials, der med henholdsvis 6 og 8 virksomheder udgør ca. 50 % af det samlede antal virksomheder, der er på den svenske børs OMX SWE.

Forskellen mellem den bedste og den dårligste i forhold til gennemsnitlig overholdelse ligger i Sverige på 19 %, på 23 % for IAS 36 og på 15 % for IAS 12. Sverige er dermed det land med den mindste forskel mellem den bedste og den dårligste i de forskellige industrier, hvilket primært skyldes, at Volvo med 21 % overholdelse i forhold til IAS 36 bliver 'skjult' af de 7 andre virksomheder, som også er klassificeret under Industrials. Såfremt Volvo var bedre til at overholde de relevante oplysningskrav i IAS 36 ville den interne forskel i Sverige være lavere.

De bedste virksomheder i Sverige i forhold til IAS 12 ligger på 100 %, mens de dårligste ligger nede på 73 %. Årsagen til, at ingen af industrierne har en perfekt grad af overholdelse på 100 % er, at der er virksomheder inden for hver industri, som er med til at trække ned. Skanska, som er dårligst til at overholde de relevante oplysningskrav i IAS 12 er en del af Industrials og er med 73 % et godt stykke under denne industris gennemsnit på 85 %.

Samlet set klarer de forskellige industrier i Sverige sig næsten lige så godt, som industrierne i Danmark og Norge, med henholdsvis 88 % og 85 % overholdelse i gennemsnit. Virksomhederne i Sverige bliver primært trukket op fordi de generelt er gode til at overholde oplysningskravene i IAS 36, mens de modsætningsvis har en lavere overholdelsesgrad af IAS 12 end Danmark og Norge.

### **Delkonklusion af H<sub>4</sub>**

H<sub>4</sub> kan bekræftes, idet at der er forskel på graden af overholdelse mellem de forskellige industrier. Denne forskel ses på et overordnet niveau, men dette er ikke tilstrækkeligt til at belyse forskellene i de enkelte lande. Den nærmere analyse af industrierne i de enkelte lande viste, at der også var forskelle at finde der. Ligeledes blev det fundet, at den lavere overholdelsesgrad i Frankrig måske kan forklares ud fra, at der er flere industrier med en lavere overholdelsesgrad på CAC40 i Frankrig, end der er på C20 i Danmark, OBX 25 i Norge og OMX SWE i Sverige.

Helt overordnet er Consumer Services og Basic Materials de bedste industrier, mens at Financials og Industrials ligger i bunden. Dette billede tegner sig i nogen grad også på tværs af landene, hvor Consumer Services og Basic Materials scorer lidt lavere end andre industrier i Skandinavien, mens Industrials og Financials er lavest i både Frankrig og Skandinavien

En oversigt over overholdelsen efter industri for alle lande, for Frankrig, Skandinavien samt Danmark, Norge og Sverige er vedlagt, som bilag 4.

## **9.5 Analyse af H<sub>5</sub>**

H<sub>5</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionsselskaber er forskellig i de enkelte lande.

I nærværende afsnit vil det blive undersøgt om overholdelsesgraden varierer i forhold til den primære revisor. Hertil undersøges både den vægtede gennemsnitlige overholdelse samt IAS 36 og IAS 12 enkeltvis.

| Revisor                 | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| EY                      | 19                 | 89%              | 84%        | 96%        |
| Mazars                  | 4                  | 87%              | 87%        | 86%        |
| KPMG                    | 26                 | 86%              | 82%        | 91%        |
| Deloitte                | 22                 | 83%              | 77%        | 94%        |
| PwC                     | 33                 | 79%              | 74%        | 89%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>104</b>         | <b>84%</b>       | <b>79%</b> | <b>92%</b> |

Figur 17: Graden af revisionsselskabernes overholdelse af IAS 36 og IAS 12.

Af ovenstående figur fremgår de i alt fem revisorer, som er primær revisor for de 104 undersøgte virksomheder. Dernæst ses antallet af virksomheder, som de hver især er primær revisor for og efterfølgende er de forskellige overholdelsesgrader.

Det fremgår, at PwC har flest kunder med i alt 33 ud af 104. De følgende tre revisionsselskaber ligger forholdsvis tæt, hvor KPMG har 26, Deloitte 22 og EY næst færrest med 19. Slutteligt har Mazars de resterende 4 virksomheder.

Den vægtede gennemsnitlige overholdelse er på 84 %, mens den for IAS 36 er på 79 % og for IAS 12 er på 92 %. Overholdelsen efter IAS 12 er højere end den er for IAS 36, hvilket både ses for det samlede gennemsnit og ved overholdelsen i forhold til hver af revisorerne.

EY udmærker sig ved at have den højeste gennemsnitlige overholdelse på 89 %. I forhold til IAS 36 ligger de på 84 % i gennemsnit for de 19 selskaber, hvor de er underskrivende revisor. For IAS 12 er graden af overholdelse på 96 %, hvilket er det højeste blandt alle revisionsselskaberne.

Mazars ligger gennemsnitligt på 87 % overholdelse i forhold til de fire selskaber, hvor de er underskrivende revisor. Forskellen mellem overholdelsen af IAS 36 og IAS 12 er på blot 1 % for Mazars og de har således det mest stabile resultat af revisionsselskaberne. Ved Mazars, som kun er repræsenteret i Frankrig, går tendensen fra Frankrig som land således igen, ved at forskellen mellem overholdelsen af de to standarder er mindst.

KPMG, som har næst flest virksomheder, har en gennemsnitligt overholdelse på 86 % på tværs af standarderne for de selskaber de repræsenterer. Deres overholdelse efter IAS 36 på 82 % er gennemsnitligt en smule lavere end den er for EY, men deres overholdelsesgrad er dog bedre end både Deloitte og PwCs. I forhold til IAS 12 er de med en gennemsnitlig overholdelse på 91 % blot tredjebedst og ligger ikke langt fra PwC.

Deloitte har med 22 virksomheder en gennemsnitlig overholdelse på tværs af standarderne på 83 %, hvilket er det næst dårligste resultat. Forklaringen på resultatet skal findes i forskellen på overholdelsen af IAS 36 og IAS 12, hvor der for Deloitte er en markant forskel. For IAS 36 er deres overholdelsesgrad næst lavest med 77 %, mens de for IAS 12 scorer 94 % og dermed blot er 2 % efter EY, som er gruppens bedste i forhold til overholdelsen af IAS 12.

Slutteligt er der PwC, som har flest selskaber og som har den laveste grad af overholdelse. Deres gennemsnitlige overholdelse på tværs af standarderne er på 79 %, mens den for IAS 36 er på 74 % og for IAS 12 er på 89 %. PwC bliver primært trukket ned af det forhold, at de klarer sig dårligst i forhold til overholdelsen af IAS 36, mens de scorer 3 % bedre end Mazars i forhold til IAS 12. Dog betyder den måde som vægtningen mellem IAS 36 og IAS 12 på, at IAS 36 med al sandsynlighed vægter tungere, grundet det større antal relevante oplysningskrav, som udgør basis for vægtningen og dermed gennemsnittet.

### **Delkonklusion af H<sub>5</sub>**

H<sub>5</sub> kan på baggrund af ovenstående bekræftes. Det fremgår, at overholdelsesgraden varierer mellem de forskellige revisorer. Fra bedst til værst er EY, Mazars, KPMG, Deloitte og til sidst PwC. Især PwC og Mazars skiller sig ud. Mazars ved, at de er mest stabile i forhold til den gennemsnitlige overholdelse mellem de to standarder, som er næsten identisk. PwC udmærker sig ved, at have den laveste grad af overholdelse.

## **9.6 Analyse af H<sub>6</sub>**

H<sub>6</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionselskaber er forskellig i de enkelte lande.

I nærværende afsnit vil overholdelsesgraden for revisor i de enkelte lande; Danmark, Norge, Sverige og Frankrig blive undersøgt.



## Danmark

Af figuren i nedenstående fremgår revisor i den første kolonne, dernæst ses antallet af virksomheder som revisor reviderer og de næste tre kolonner indeholder overholdelsesgraden gennemsnitligt og for hver enkelt standard.

| Revisor i DK            | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| KPMG                    | 1                  | 95%              | 93%        | 100%       |
| EY                      | 5                  | 93%              | 89%        | 100%       |
| PwC                     | 6                  | 91%              | 84%        | 99%        |
| Deloitte                | 4                  | 77%              | 67%        | 100%       |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>16</b>          | <b>88%</b>       | <b>82%</b> | <b>99%</b> |

Figur 18: Graden af overholdelse i Danmark i forhold til revisor

I Danmark ligger den gennemsnitlige overholdelse på 88 % for begge standarder, mens den for IAS 36 ligger på 82 % og for IAS 12 er på 99 %. For IAS 12 har næsten alle en 100 % overholdelsesgrad, mens at PwC er det eneste revisionselskab med 99 % overholdelse. For IAS 36 er forskellen større. Her er KPMG dem der klarer sig bedst, med en overholdelse på 93 %. EY og PwC er ikke langt efter med 89 % henholdsvis 84 % overholdelse af IAS 36. Deloitte har gruppens laveste med kun 67 % overholdelse af IAS 36. Ses der på antallet af virksomheder fremgår det, at KPMG blot er revisor for en virksomhed, mens de andre deler de resterende 15 virksomheder i C20 nogenlunde ligeligt mellem sig. På baggrund af fordelingen er det interessant, at Deloitte med fire virksomheder blot har en overholdelsesgrad på 67 % i gennemsnit i forhold til IAS 36.

## Norge

Figuren er bygget op efter samme metodik, som for Danmark og viser i stedet resultaterne fra Norge.

| Revisor i NO            | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| KPMG                    | 9                  | 91%              | 88%        | 97%        |
| EY                      | 9                  | 87%              | 80%        | 98%        |
| Deloitte                | 3                  | 81%              | 64%        | 100%       |
| PwC                     | 1                  | 31%              | 10%        | 100%       |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>22</b>          | <b>85%</b>       | <b>78%</b> | <b>98%</b> |

Figur 19: Graden af overholdelse i Norge i forhold til revisor.

I Norge er de fleste virksomheder på OBX25 revideret af enten KPMG eller EY. Deloitte og PwC må nøjes med 3 henholdsvis 1 virksomhed, hvor de er underskrivende revisor. Den gennemsnitlige overholdelse på tværs af standarderne er 85 %, mens den for IAS 36 er på 78 % og for IAS 12 er 98 %. Gennemsnittet i Norge er således lidt lavere end det er tilfældet i Danmark. Igen er det KPMG, der har den højeste gennemsnitlige overholdelse med 88 %, mens at de også har den højeste grad af overholdelse i forhold til IAS 36 med 88 %, men omvendt er lavest med IAS 12 med 97 %. EY og Deloitte præsterer en gennemsnitlig overholdelse på 87 % og 81 %, mens at PwC har den laveste med blot 31 % overholdelse gennemsnitligt. Overholdelsesgraden i Norge er i høj grad et resultat af overholdelsen efter IAS 36, hvor Deloitte har en overholdelse på gennemsnitligt 64 % for de virksomheder de repræsenterer, mens PwC må nøjes med 10 % for BW LPG.

## Sverige

Figuren er opbygget efter samme metodik som for Danmark og Norge.

| Revisor i SE            | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| EY                      | 1                  | 97%              | 96%        | 100%       |
| Deloitte                | 6                  | 89%              | 83%        | 98%        |
| KPMG                    | 8                  | 83%              | 78%        | 89%        |
| PwC                     | 12                 | 82%              | 77%        | 90%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>27</b>          | <b>84%</b>       | <b>80%</b> | <b>92%</b> |

Figur 20: Graden af overholdelse i Sverige i forhold til revisor.

I Sverige er OMX SWE primært domineret af PwC, som har 12 virksomheder de repræsenterer. Dernæst er der Deloitte og KPMG, der hver har 6 henholdsvis 8 virksomheder, som de har som kunder. Slutteligt findes EY, som kun er revisor for en enkelt virksomhed i Sverige. Overholdelsen i Sverige er gennemsnitligt på 84 %, mens den for IAS 36 er på 80 % og for IAS 12 er på 92 %. Dermed er graden af overholdelse højere i Sverige end i Norge, hvis der kigges på IAS 36, mens det modsatte er tilfældet, hvis der ses på IAS 12.

EY har den højeste grad af overholdelse med 97 % gennemsnitligt mellem standarderne, 96 % i forhold til IAS 36 og 100 % i forhold til IAS 12. Deloitte har med deres seks virksomheder en gennemsnitlig overholdelse på 89 %, mens de for IAS 36 har 83 % og for IAS 12 ikke er langt efter EY, med en overholdelse på 98 %. Dernæst er der KPMG, som har en gennemsnitlig overholdelse på 83 %, men som bliver trukket ned i forhold til IAS 36 med blot 78 % overholdelse. Omvendt trækkes KPMG

op af IAS 12, hvor de har en overholdelse på 89 % i gennemsnit. PwC har ligesom i Norge den laveste grad af overholdelse og har i Sverige en gennemsnitlig overholdelse på 82 %, hvilket dog er højere end tilfældet var i Norge. For IAS 36 ligger PwC på 77 % i gennemsnit, mens de i forhold til IAS 12 er på 90 % overholdelse.

## Frankrig

Figuren i nedenstående følger metodikken fra de forrige tre figurer.

| Revisor i FR            | Antal virksomheder | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|--------------------|------------------|------------|------------|
| Mazars                  | 4                  | 87%              | 87%        | 86%        |
| EY                      | 4                  | 84%              | 83%        | 87%        |
| Deloitte                | 9                  | 83%              | 82%        | 87%        |
| KPMG                    | 8                  | 81%              | 79%        | 85%        |
| PwC                     | 14                 | 76%              | 72%        | 83%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>39</b>          | <b>81%</b>       | <b>78%</b> | <b>85%</b> |

Figur 21: Graden af overholdelse i Frankrig i forhold til revisor.

Frankrig udmærker sig først og fremmest ved, at være det eneste land, hvor der er fem revisorer. Af de 39 virksomheder har PwC 14, mens KPMG og Deloitte har henholdsvis 8 og 9 virksomheder de repræsenterer på CAC40. De resterende 8 virksomheder deler EY og Mazars ligeligt mellem sig.

Den gennemsnitlige overholdelse i Frankrig er på 81 %, mens den for IAS 36 er på 78 % og for IAS 12 er på 85 %. De fleste af revisionsfirmaerne har en højere overholdelsesgrad end Frankrigs gennemsnitlige score. Dette kan primært tilskrives at PwC, som ligger i bunden og med de mange virksomheder som de repræsenterer, er med til at holde gennemsnittet nede.

I ovenstående er det især Mazars, som skiller sig positivt ud, ved at have en overholdelsesgrad mellem standarderne, som er næsten identisk. De andre revisionsvirksomheder scorer lavere end Mazars i forhold til IAS 36, mens både EY og Deloitte klarer sig en smule bedre i forhold til IAS 12.

## Delkonklusion af H<sub>6</sub>

H<sub>6</sub> kan bekræftes idet at ovenstående viser at der er forskel i graden af overholdelse mellem de forskellige revisorer i Danmark, Norge, Sverige og Frankrig. Det fremgår, at der ikke er en fast rangering mellem revisorerne i de forskellige lande, men at de varierer en til to placeringer. Overordnet set klarer KPMG og EY sig bedst i Skandinavien, mens at Mazars klarer sig bedst i Frankrig. De dårligst

placerede revisorer er Deloitte og PwC, hvor PwC er placeret nederst i alle lande, med undtagelse af Danmark.

## 9.7 Analyse af H<sub>7</sub>

H<sub>7</sub>: Overholdelsesgraden mellem de forskellige revisionselskaber er forskellig i de enkelte industrier.

Det følgende afsnit er delt op således, at hver enkelt industri efter ICB undersøges. Dette medfører, at der er 10 afsnit – et for hver industri.

### Consumer Services

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 1                | 88%              | 75%        | 100%       |
| EY                      | 2                | 91%              | 87%        | 100%       |
| KPMG                    | 4                | 91%              | 89%        | 94%        |
| Mazars                  | 1                | 87%              | 90%        | 80%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>8</b>         | <b>90%</b>       | <b>87%</b> | <b>95%</b> |

Figur 22: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Consumer Services.

I industrien Consumer Services er fire af de fem revisorer repræsenteret og det er således kun PwC, som ikke er med. KPMG har halvdelen af de otte virksomheder, som er i denne industri. Den samlede gennemsnitlige overholdelsesgrad er på 90 % i industrien, 87 % i forhold til IAS 36 og 95 % i forhold til IAS 12. De fleste ligger tæt på gennemsnittet for gruppen, men især Deloitte og Mazars skiller sig ud. Deloitte i forhold til IAS 36, hvor de scorer lavest med en overholdelsesgrad på 75 %, mens Mazars har den laveste grad af overholdelse i forhold til IAS 12 med blot 80 %. Samlet set klarer EY og KPMG sig bedst i industrien og er ligeledes dem, som repræsenterer de fleste virksomheder.

## Basic Materials

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 3                | 91%              | 88%        | 98%        |
| EY                      | 2                | 87%              | 82%        | 96%        |
| KPMG                    | 1                | 83%              | 83%        | 83%        |
| Mazars                  | 1                | 82%              | 80%        | 89%        |
| PwC                     | 1                | 97%              | 94%        | 100%       |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>8</b>         | <b>89%</b>       | <b>85%</b> | <b>95%</b> |

Figur 23: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Basic Materials.

Alle fem revisionsselskaber er repræsenteret i industrien Basic Materials. Det er dog primært Deloitte og EY, som har virksomheder i denne industri, hvorimod resten kun har en enkelt hver. Den samlede gennemsnitlige overholdelse er på 89 %, 85 % i forhold til IAS 36 og 95 % i forhold til IAS 12. PwC adskiller sig fra de andre, ved at deres overholdelse i forhold til IAS 36 er noget højere end for den næstbedste, som er Deloitte. Bortset fra dette ligger de fleste forholdsvis stabilt i forhold til graden af overholdelse.

## Telecommunications

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 2                | 84%              | 76%        | 96%        |
| EY                      | 2                | 91%              | 90%        | 93%        |
| PwC                     | 1                | 90%              | 85%        | 100%       |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>5</b>         | <b>88%</b>       | <b>83%</b> | <b>96%</b> |

Figur 24: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Telecommunications.

I industrien Telecommunications er kun tre af de fem revisorer repræsenteret, hvor EY og Deloitte sidder på fire af de i alt fem virksomheder i industrien. Den samlede gennemsnitlige overholdelse for gruppen er på 88 %, mens den for IAS 36 er på 83 % og for IAS 12 er på 96 %. EY klarer sig samlet set bedst, hvilket primært kan tilskrives deres højere gennemsnitlige overholdelsesgrad af IAS 36. Omvendt klarer Deloitte sig dårligst, netop fordi de har den gennemsnitligt laveste overholdelse efter IAS 36. PwC ligger tættest på det samlede gennemsnit.

## Health Care

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 1                | 87%              | 78%        | 100%       |
| EY                      | 1                | 83%              | 75%        | 100%       |
| KPMG                    | 1                | 87%              | 85%        | 90%        |
| PwC                     | 6                | 87%              | 80%        | 94%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>9</b>         | <b>86%</b>       | <b>79%</b> | <b>95%</b> |

Figur 25: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Health Care.

Fire af revisionsvirksomhederne er repræsenteret i industrien Health Care, hvor PwC sidder på to tredjedele af hele industrien, mens de andre blot har en enkelt virksomhed hver. I forhold til gennemsnittet i industrien ligger overholdelsesgraden på 86 %, 79 % i forhold til IAS 36 og 95 % efter IAS 12. I Health Care ligger de fleste forholdsvis tæt på industriens gennemsnit og det mest interessante forhold er således, at PwC repræsenterer flest, men alligevel klarer sig næst dårligst.

## Oil & Gas

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| EY                      | 4                | 84%              | 76%        | 95%        |
| KPMG                    | 7                | 89%              | 84%        | 96%        |
| PwC                     | 3                | 83%              | 77%        | 95%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>14</b>        | <b>86%</b>       | <b>80%</b> | <b>96%</b> |

Figur 26: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Oil & Gas.

I Oil & Gas industrien er der i alt 14 virksomheder, hvoraf KPMG er revisor for halvdelen. De resterende deler EY og PwC nogenlunde ligeligt mellem sig. Hverken Deloitte eller Mazars er repræsenteret i industrien. Det samlede gennemsnit for gruppen er 86 %, mens det i forhold til IAS 36 er på 80 % og for IAS 12 er på 96 %. Det er især i forhold til IAS 36, hvor forskellen ses mellem revisionsvirksomhederne, hvor både EY og PwC scorer forholdsvis meget under KPMG, som samtidig er revisionsfirmaet der på tværs af standarderne scorer højest.

## Technology

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 1                | 93%              | 89%        | 100%       |
| KPMG                    | 1                | 84%              | 82%        | 87%        |
| PwC                     | 4                | 85%              | 78%        | 96%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>6</b>         | <b>86%</b>       | <b>81%</b> | <b>95%</b> |

Figur 27: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Technology.

Inden for industrien Technology er det klart PwC der dominerer, ved at have to tredjedele af alle firmaer som kunder. Deloitte og KPMG har hver især en enkelt virksomhed. Skeles der til den gennemsnitlige overholdelse for gruppen er den på 86 %, 81 % i forhold til IAS 36 og 95 % i forhold til IAS 12. Det er især PwC, som grundet deres store andel, er med til at fastsætte gruppens gennemsnit mellem standarderne. Det mest bemærkelsesværdige er, at Deloitte klarer sig bedst med en overholdelsesgrad på 89 % i forhold til IAS 36 og 100 % i forhold til IAS 12. Samtidig ligger KPMG forholdsvist lavt i forhold til overholdelsen efter IAS 12.

## Utilities

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 2                | 86%              | 86%        | 87%        |
| KPMG                    | 1                | 85%              | 86%        | 83%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>3</b>         | <b>86%</b>       | <b>86%</b> | <b>86%</b> |

Figur 28: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Utilities.

Industrien Utilities er kun repræsenteret på CAC40 i Frankrig. Derudover er der blot tre virksomheder fordelt med to hos Deloitte og en enkelt hos KPMG. Utilities gennemsnit er på 86 %, både gennemsnitligt og for de enkelte standarder. Begge revisionsvirksomheder ligger meget stabilt og det ses at kendetegnet for Frankrig går igen her, ved at der er meget lille forskel på overholdelsen efter IAS 36 og IAS 12.

## Consumer Goods

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 1                | 79%              | 82%        | 75%        |
| EY                      | 3                | 90%              | 84%        | 100%       |
| KPMG                    | 3                | 79%              | 72%        | 89%        |
| Mazars                  | 1                | 95%              | 92%        | 100%       |
| PwC                     | 5                | 79%              | 77%        | 81%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>13</b>        | <b>83%</b>       | <b>79%</b> | <b>88%</b> |

Figur 29: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Consumer Goods.

I industrien Consumer Goods er alle fem revisionsvirksomheder repræsenteret. Af de i alt 13 virksomheder har PwC lidt under halvdelen, mens EY og KPMG tilsammen ligeledes har lidt under halvdelen. Mazars og Deloitte har hver især en enkelt virksomhed. For gruppen ligger den gennemsnitlige overholdelse på 83 %, mens den i forhold til IAS 36 er på 79 % og for IAS 12 er på 88 %. Det er især virksomhederne, som Deloitte, KPMG og PwC repræsenterer, som er med til at trække gennemsnittet ned. Anderledes godt ser det ud i forhold til Mazars og EY, som begge ligger en del over gennemsnittet. Det er især i forhold til IAS 12 og til dels i forhold til IAS 36. Både PwC og Deloitte har en forholdsvis lav overholdelse efter IAS 12, mens Deloitte klarer sig en smule bedre end PwC i forhold til IAS 36.

## Financials

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 8                | 75%              | 65%        | 91%        |
| EY                      | 2                | 96%              | 94%        | 100%       |
| KPMG                    | 3                | 82%              | 76%        | 92%        |
| PwC                     | 4                | 83%              | 80%        | 88%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>17</b>        | <b>80%</b>       | <b>74%</b> | <b>92%</b> |

Figur 30: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Financials.

I industrien Financials er der i alt 17 virksomheder, hvoraf Deloitte har næsten halvdelen. PwC og KPMG deles om henholdsvis 4 og 3 virksomheder, mens EY er dem med færrest og må nøjes med 2. Den gennemsnitlige overholdelse i gruppen er på 80 %, 74 % i forhold til IAS 36 og 92 % i forhold



til IAS 12. Eftersom Deloitte udmærker sig ved, at have den laveste grad af overholdelse, og repræsenterer flest virksomheder, er gennemsnittet tilnærmelsesvist trukket ned. Dog formår de virksomheder, som de andre revisionsfirmaer repræsenterer, at trække op, hvorfor Deloitte klarer sig dårligere end gennemsnittet for især IAS 36 med blot 65 %. I den modsatte ende er EY, som klarer sig næsten perfekt i forhold til begge standarder og dermed har en samlet gennemsnitlig overholdelse på 96 %. PwC og KPMG ligger begge forholdsvis stabilt, med henholdsvis 83 og 82 % overholdelse i gennemsnit. KPMG klarer sig lidt dårligere end PwC i forhold til IAS 36, men har en højere grad af overholdelse i forhold til IAS 12.

## Industrials

| Revisor                 | Antal i industri | IAS 12 og IAS 36 | IAS 36     | IAS 12     |
|-------------------------|------------------|------------------|------------|------------|
| Deloitte                | 3                | 91%              | 87%        | 100%       |
| EY                      | 3                | 88%              | 87%        | 90%        |
| KPMG                    | 5                | 84%              | 83%        | 86%        |
| Mazars                  | 1                | 82%              | 86%        | 75%        |
| PwC                     | 9                | 67%              | 59%        | 82%        |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>21</b>        | <b>78%</b>       | <b>74%</b> | <b>86%</b> |

Figur 31: Overholdelsesgraden pr. revisor i industrien Industrials.

Alle revisionsvirksomhederne er repræsenteret i forhold til Industrials, hvor PwC repræsenterer 9 af de i alt 21 virksomheder. Således har PwC næsten halvdelen, mens KPMG har næst flest med 5 og Deloitte, EY og Mazars deles om resten. Den gennemsnitlige overholdelse er for industrien på 78 %, 74 % i forhold til IAS 36 og 86 % i forhold til IAS 12. Gruppens gennemsnit bliver især trukket ned af de virksomheder, som PwC repræsenterer i det PwC både har den laveste grad af overholdelse, men også repræsenterer flest virksomheder. I den modsatte ende er Deloitte, som klarer sig bedst for især IAS 12 og sammen med EY har en overholdelse på 87 % efter IAS 36. Ikke langt derfra har Mazars en overholdelse på 86 % i forhold til IAS 36. Det der især trækker PwC ned, er deres lave gennemsnitlige overholdelse efter IAS 36, hvor de er på blot 59 % i gennemsnit. Mazars klarer sig værst i forhold til IAS 12, hvor de har en overholdelse på blot 75 %.

## Delkonklusion af H<sub>7</sub>

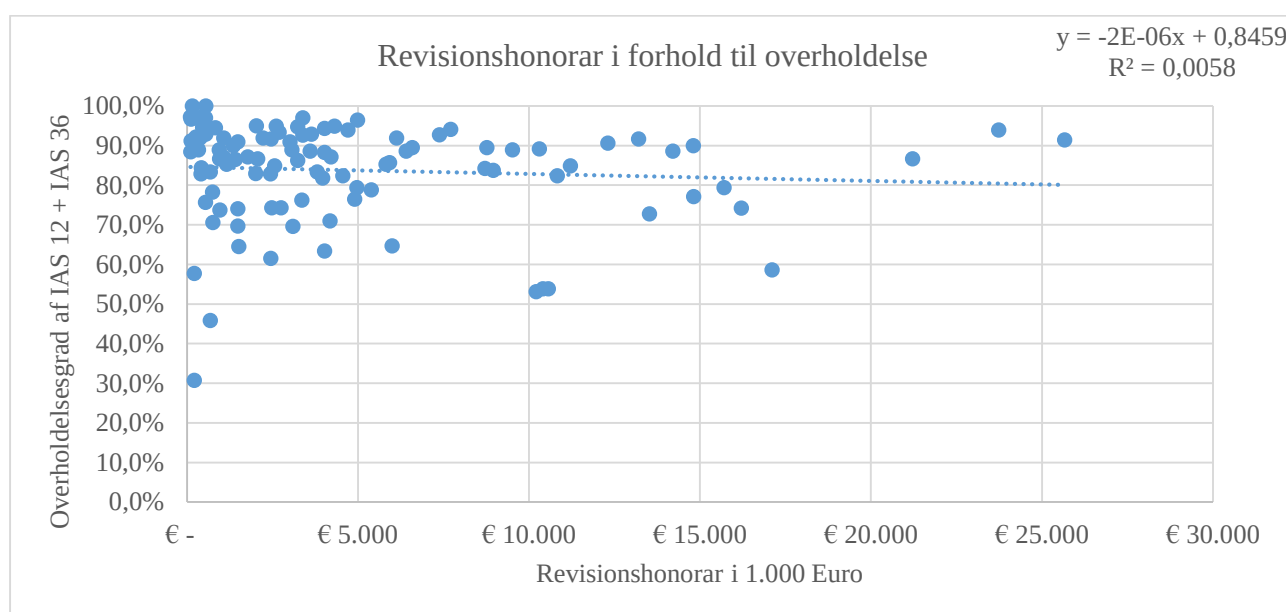
H<sub>7</sub> kan bekræftes i og med at overholdelsesgraden er forskellig i de forskellige industrier i forhold til revisor. Dog tegner ovenstående ikke et entydigt billede af, at nogen revisorer er markant bedre eller værre end andre. Der viser sig dog at være forskel i de respektive industrier, hvor det ses at der både

kan være forholdsvis stabilt, men også at der kan være stor forskel mellem bedst og værst. Ligeledes ses det, at det at repræsentere mange i en industri ikke nødvendigvis er lig høj grad af overholdelse, men tværtimod, at der i en eller anden udstrækning er en sammenhæng mellem at repræsentere mange virksomheder og have en lavere grad af overholdelse. Om dette er den mest valide sammenhæng er dog ikke muligt at slutte ud fra ovenstående.

## 9.8 Analyse af H<sub>8</sub>

H<sub>8</sub>: Er der en sammenhæng mellem overholdelsesgraden og revisionshonoraret for den primære revisor.

I dette afsnit undersøges det, om der er en sammenhæng mellem revisionssekskabernes revisionshonorar og hvorvidt de overholder oplysningskravene i IAS 12 og IAS 36. I den forbindelse kigges der på den vægtede gennemsnitlige overholdelse af begge standarder. Nedenstående figur viser overholdelsen i forhold til den primære revisors honorar.



Figur 32: Revisionshonorar i forhold til gennemsnitlig overholdelse af IAS 12 og IAS 36.

Ud af x-aksen er revisionshonoraret og op af y-aksen er den vægtede gennemsnitlige overholdelsesgrad. Den lineære regression har givet følgende ligning:

$$y = -0,000002x + 0,8459$$

Hældningen viser, at der er en svagt aftagende tendens, således at et højere revisionshonorar medfører en lavere grad af overholdelse, men henset til den meget svage negative hældning er det en svag tendens. Værdien på konstanten viser, at y-aksen teoretisk skærer ved omkring 84 % overholdelse og at den efterfølgende er svagt aftagende, henset til regressionsligningens fortegn.

Korrelationskoefficienten for den fundne regressionsligning er følgende:

$$R^2 = 0,0058$$

Koefficienten for ligningen er meget lav, da den ligger meget tæt på 0. Revisionshonoraret for alle virksomheder kan således ikke umiddelbart forklare den vægtede gennemsnitlige overholdelse efter IAS 12 og IAS 36.

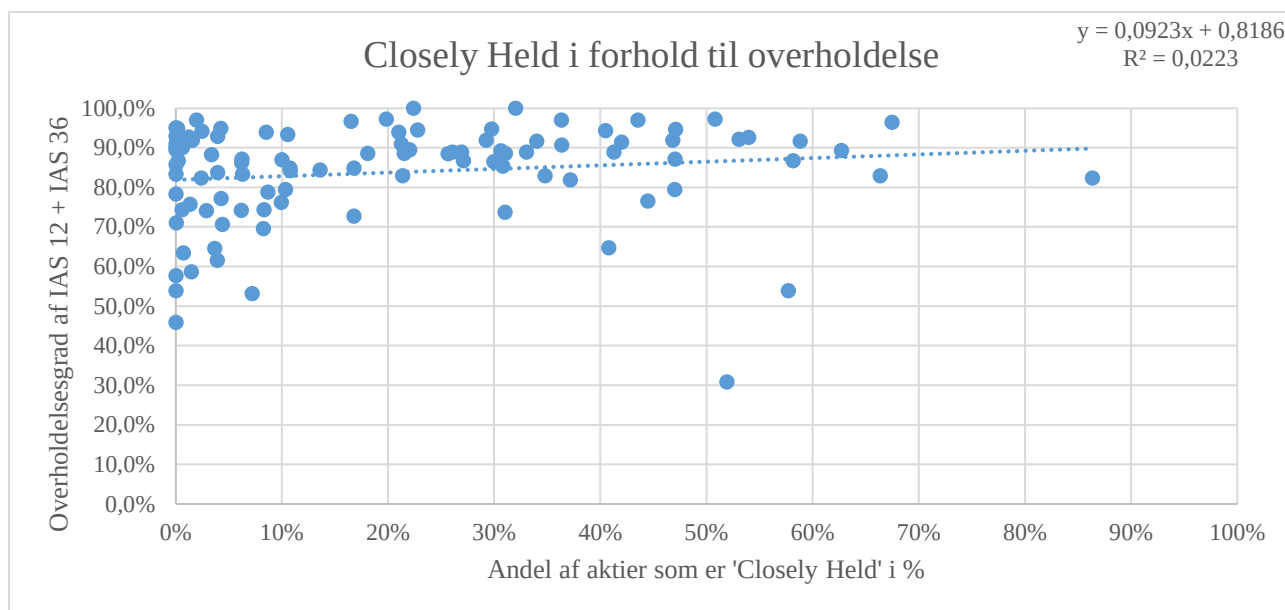
### **Delkonklusion af H<sub>8</sub>**

H<sub>8</sub> kan afkræftes, da der ud fra ovenstående ikke er nogen åbenbar sammenhæng mellem de undersøgte variabler, hvilket vurderes på baggrund af korrelationskoefficienten. Der er derfor ingen sammenhæng mellem størrelsen på revisionshonoraret og den vægtede gennemsnitlige overholdelse af IAS 12 og IAS 36.

## **9.9 Analyse af H<sub>9</sub>**

H<sub>9</sub>: Er der en sammenhæng mellem overholdelsesgraden og i hvor stor en andel af en virksomheds aktier, som er til fri omsætning på de respektive børser.

Closely Held er udtryk for, hvor mange procent af selskabets aktier, som ikke er til fri omsætning på børsen, men som holdes af en eller flere investorer. Det vil i nærværende afsnit blive undersøgt om der er en sammenhæng mellem andelen af de forskellige virksomheders aktier, som er til salg på børsen og den vægtede gennemsnitlige overholdelse efter IAS 12 og IAS 36. Der henvises til afsnit 7.8 vedrørende frasorteringer, vedrørende de virksomheder, som er sorteret fra. Figuren nedenfor illustrerer Closely Held i forhold til overholdelsesgraden.



Figur 33: Closely Held i forhold til gennemsnitlig overholdelse af IAS 12 og IAS 36.

Ud af x-aksen fremgår det, hvor stor en andel af virksomhedernes aktier, som ikke er til fri omsætning. Det fremgår, at en høj værdi af x medfører, at færre aktier er til omsætning, mens en lavere værdi betyder at flere er til fri omsætning. Op af y-aksen er den vægtede gennemsnitlige overholdelse.

Den lineære regression har givet følgende ligning:

$$y = 0,0923x + 0,8186$$

Ligningen viser en svag positiv tendens ved, at hældningen er positiv. Det fremgår derfor, at desto færre af en virksomheds aktier, som er til fri omsætning, jo højere vil graden af overholdelse umiddelbart være. Konstanten viser, at skæringspunktet med y-aksen er ved omkring 81 % overholdelse og den er derfra stigende ved højere værdier af x.

Korrelationskoefficienten viser følgende:

$$R^2 = 0,0223$$

Koefficienten er lav, men noget højere end den var i afsnit 10.8. Ikke desto mindre viser tallet, at den fundne regressionsligning ikke selvstændigt har en betydelig forklaringsgrad i forhold til overholdelse af det vægtede gennemsnit mellem IAS 12 og IAS 36.

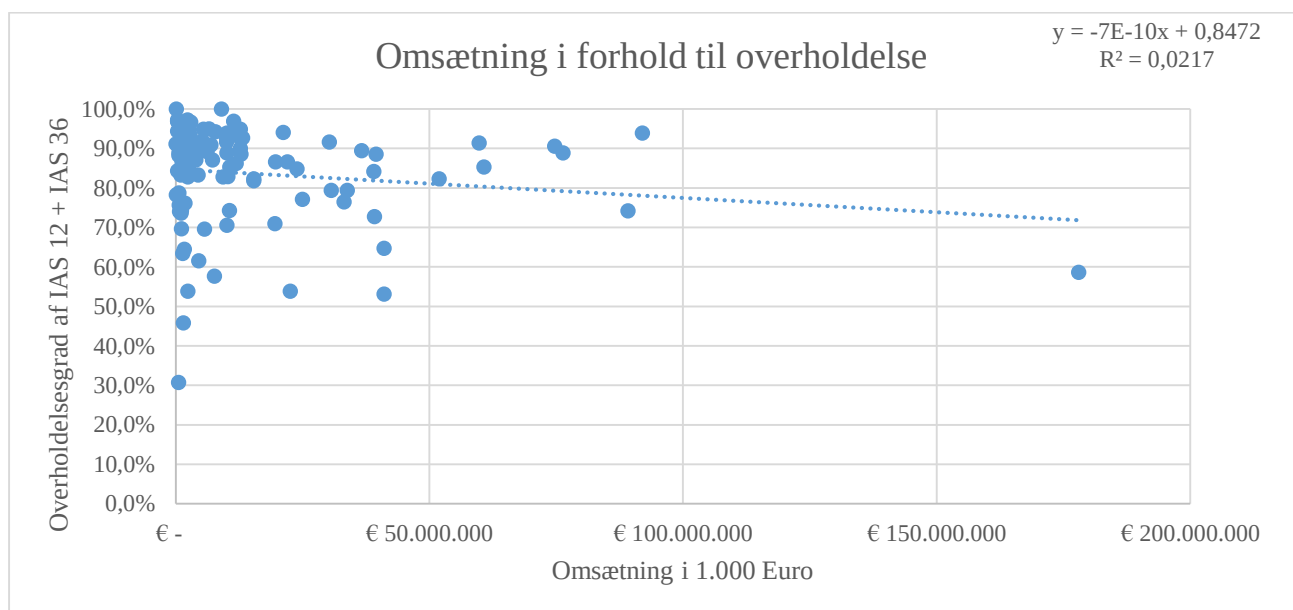
## Delkonklusion af H<sub>9</sub>

H<sub>9</sub> kan afkræftes, da korrelationskoefficienten ligger tæt på 0 og det derved kan udledes, at der ikke er en tydelig sammenhæng mellem de to variabler. Der er således ikke nogen entydig sammenhæng mellem den vægtede gennemsnitlige overholdelse af IAS 12 og IAS 36 og hvor stor en andel af virksomhedernes aktier, som er til fri omsætning.

## 9.10 Analyse af H<sub>10</sub>

H<sub>10</sub>: Er der sammenhæng mellem overholdelsesgraden og omsætningen.

I dette afsnit vil det undersøges, om der er en sammenhæng mellem virksomhedernes omsætning og den vægtede gennemsnitlige overholdelse af IAS 12 og IAS 36. Der henvises til afsnit 7.8 om frasorteringer, for nærmere information om hvilke virksomheder som er frasorteret. Omsætningen i forhold til overholdelse fremgår af figuren nedenfor.



Figur 34: Omsætning i forhold til gennemsnitlig overholdelse af IAS 12 og IAS 36.

Ud af x-aksen er de forskellige virksomheders omsætning, mens der op af y-aksen er den vægtede gennemsnitlige overholdelsesgrad. Det fremgår tydeligt, at enkelte virksomheder har en betydeligt højere omsætning end de fleste andre, hvilket bevirker at de fleste virksomheder tilsyneladende 'klumpes sammen' ud mod venstre.

Den lineære regression har givet følgende ligning:

$$y = -0,0000000007 + 0,8472$$

Ligningen viser, at der er en meget svagt aftagende tendens, hvilket viser sig ved at overholdelsesgraden falder i takt med at omsætningen stiger. Konstanten viser, at der teoretisk ved ingen omsætning er en overholdelse på omkring 85 % og at den derefter er svagt aftagende, hvilket set ud fra den negative hældning.

Korrelationskoefficienten tilhørende regressionsligningen er følgende:

$$R^2 = 0,0217$$

Det fremgår at koefficienten er meget lav og at den er tæt på 0. Således viser korrelationskoefficienten, at den ovenstående regressionsligning ikke viser en tydelig sammenhæng mellem de to variabler.

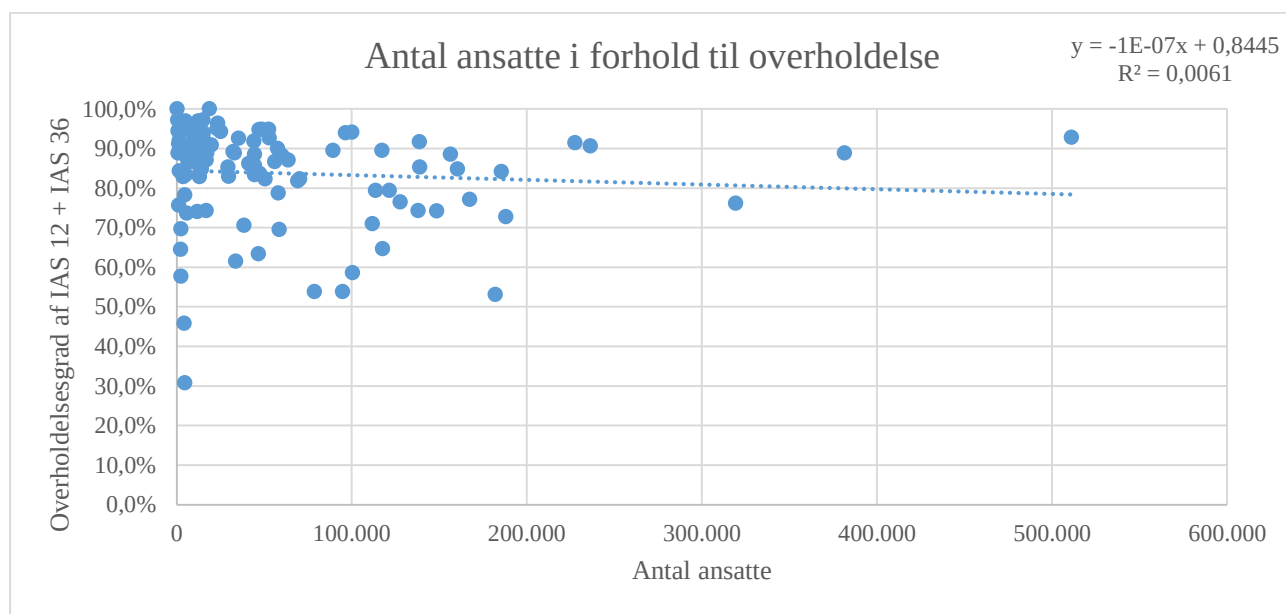
### **Delkonklusion af H<sub>10</sub>**

H<sub>10</sub> kan på baggrund af ovenstående afkræftes, i det at der ikke er en entydig sammenhæng mellem virksomhedernes omsætning og den vægtede gennemsnitlige overholdelsesgrad.

## 9.11 Analyse af H<sub>11</sub>

H<sub>11</sub>: Er der sammenhæng mellem overholdelsesgraden og antal ansatte.

I nærværende afsnit undersøges den vægtede gennemsnitlige overholdelsesgrad i forhold til antallet af ansatte i de forskellige virksomheder. Figuren nedenfor viser dette.



Figur 35: Antal ansatte i forhold til gennemsnitlig overholdelse af IAS 12 og IAS 36.

Ud af x-aksen er antallet af ansatte, mens y-aksen viser overholdelsesgraden. Det fremgår, at enkelte virksomheder har betydeligt flere ansatte end gennemsnittet, hvilket påvirker grafens udseende. Den lineære regression viser følgende:

$$y = -0,0000001 + 0,8445$$

Konstanten viser, at det teoretiske skæringspunkt med y-aksen er ved omkring 84 % overholdelse. Den negative hældning viser, at overholdelsesgraden fra det teoretiske skæringspunkt er svagt aftagende. Det fremgår derfor, at et højere antal ansatte ifølge regressionsligningen betyder en lavere grad af overholdelse. Korrelationskoefficienten for ligningen er:

$$R^2 = 0,0061$$

Det fremgår, at koefficienten er tæt på 0 og dermed er meget lav. Det ses derfor at der ikke er nogen betydelig sammenhæng mellem de to variabler, som kan forklares med den fundne regressionsligning.

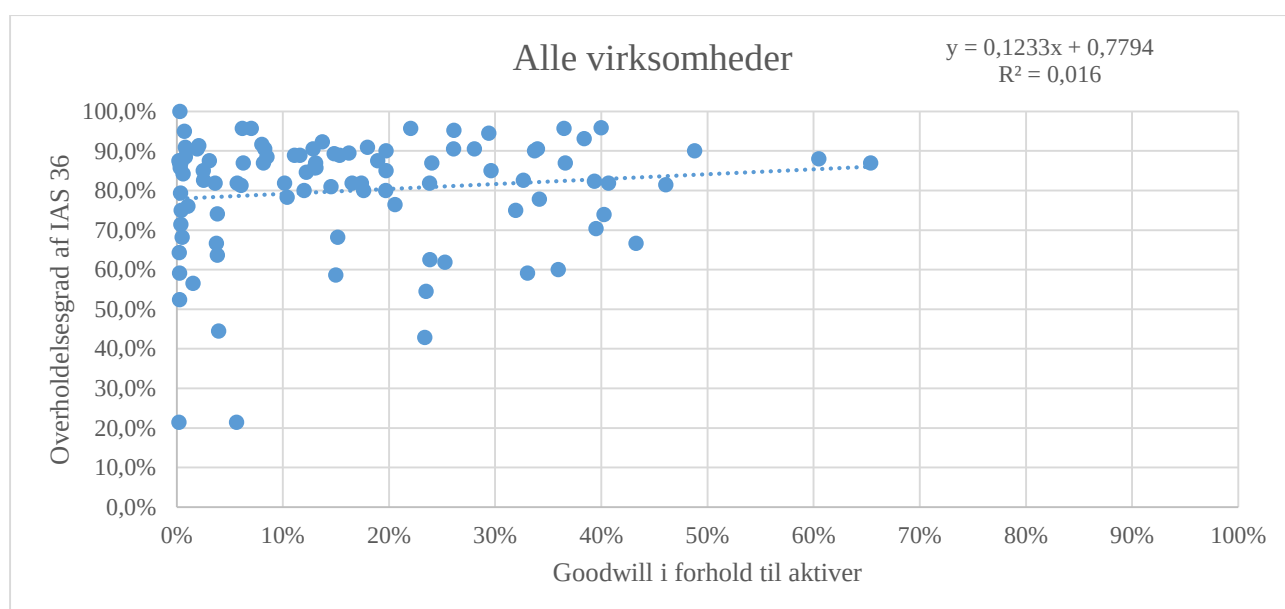
## Delkonklusion af H<sub>11</sub>

H<sub>11</sub> kan afkræftes, da der ikke er nogen betydelig sammenhæng imellem overholdelsesgraden og antallet af ansatte.

## 9.12 Analyse af H<sub>12</sub>

H<sub>12</sub>: Overholdelsesgraden af IAS 36 er proportional med hvor stor en del goodwill udgør af virksomhedens aktiver.

I dette afsnit vil det undersøges, om der er en sammenhæng mellem goodwill i forhold til virksomhedernes aktiver og overholdelsesgraden af IAS 36. Figuren nedenfor viser dette.



Figur 36: Nøgletallet goodwill i forhold til samlede aktiver i forhold til overholdelse af IAS 36.

Ud af x-aksen fremgår det, hvor stor en procentdel goodwill udgør af virksomhedernes aktiver. Dette betyder, at en højere værdi af x betyder at en større del af virksomhedens aktiver kan henføres til goodwill. Y-aksen viser overholdelsesgraden efter IAS 36. Regressionsligningen viser følgende:

$$y = 0,1233x + 0,7794$$

Således er den teoretiske overholdelsesgrad ved ingen goodwill omkring 78 %. Derefter viser ligningen med den positive hældning, at overholdelsesgraden er stigende. Dette medfører, at jo mere goodwill udgør af virksomhedernes aktiver jo højere vil overholdelsesgraden være.

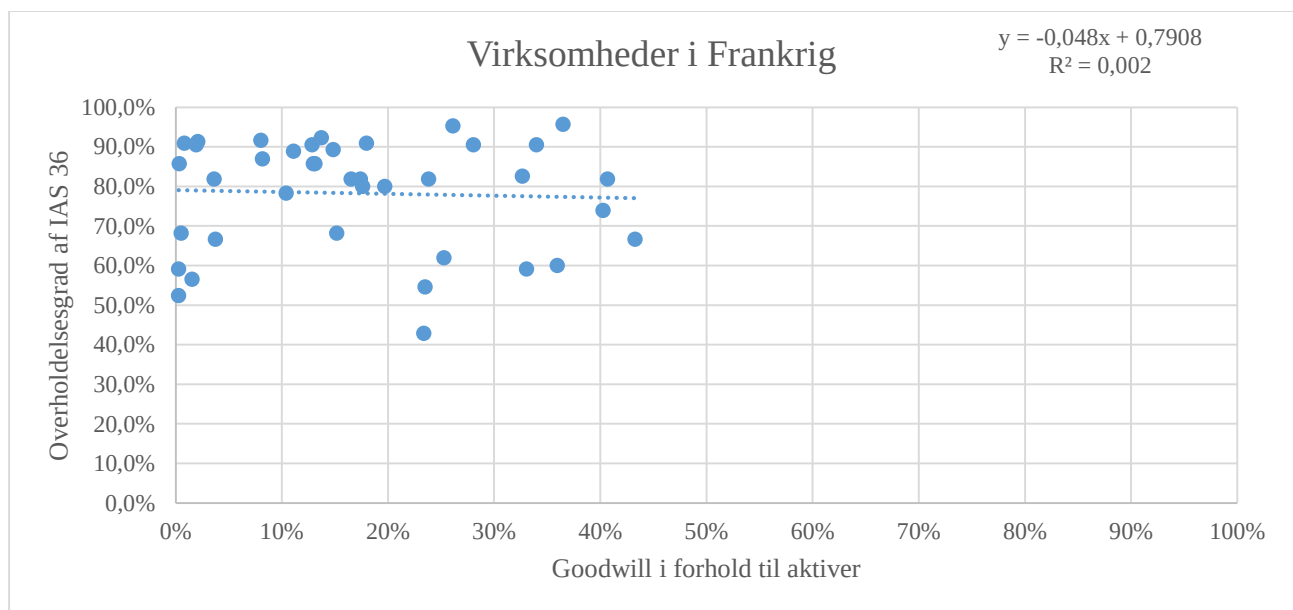


Korrelationskoefficienten er følgende:

$$R^2 = 0,016$$

Det fremgår, at koefficienten er tæt på 0. Dette betyder, at ovenstående regressionsligning ikke har nogen væsentlig forklaringsgrad i forhold til de to variabler.

Spørgsmålet er, om dette forhold også vil vise sig i de enkelte lande, hvilket vil blive undersøgt nedenfor.

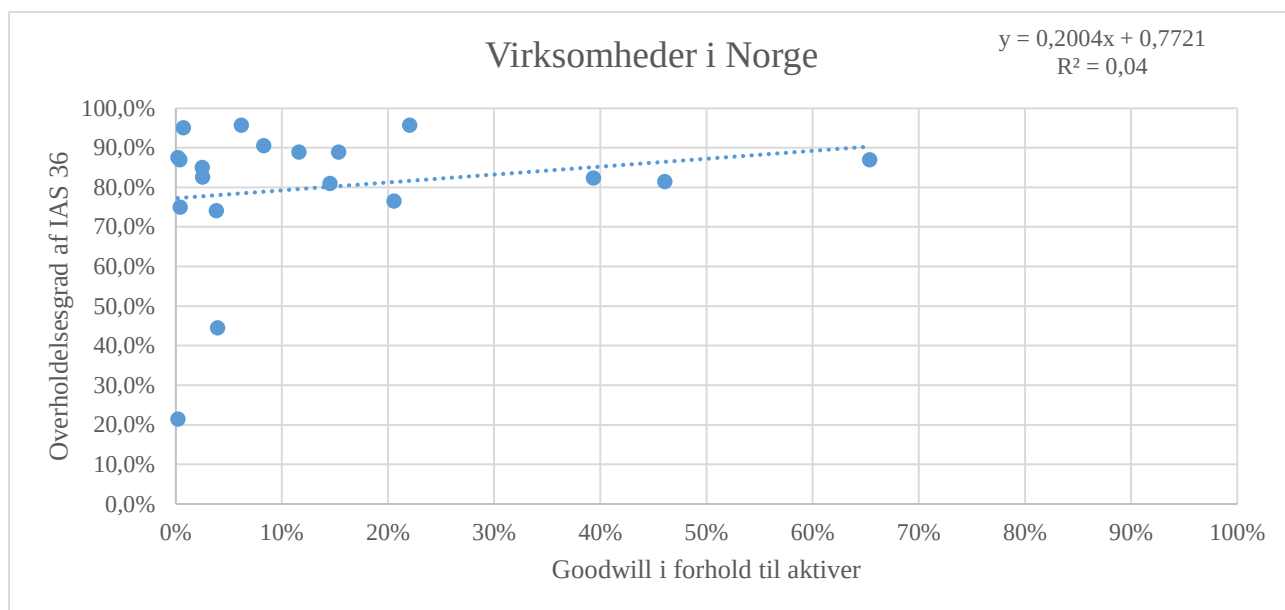


Figur 37: Nøgletallet goodwill i forhold til samlede aktiver i forhold til overholdelse af IAS 36 i Frankrig.

Det fremgår af grafen for Frankrig, at der er en forholdsvis stabil overholdelse på tværs af virksomhederne og som er uafhængig af hvor stor en del goodwill udgør af aktivsummen. Regressionsligningen viser følgende:

$$y = -0,048x + 0,7908$$

Således er der en svagt aftagende tendens, således at en højere andel af goodwill i forhold til aktiver i Frankrig medfører en lavere grad af overholdelse. Korrelationskoefficienten er dog kun 0,002, hvorfor der ikke er nogen sammenhæng mellem de to variabler i Frankrig.

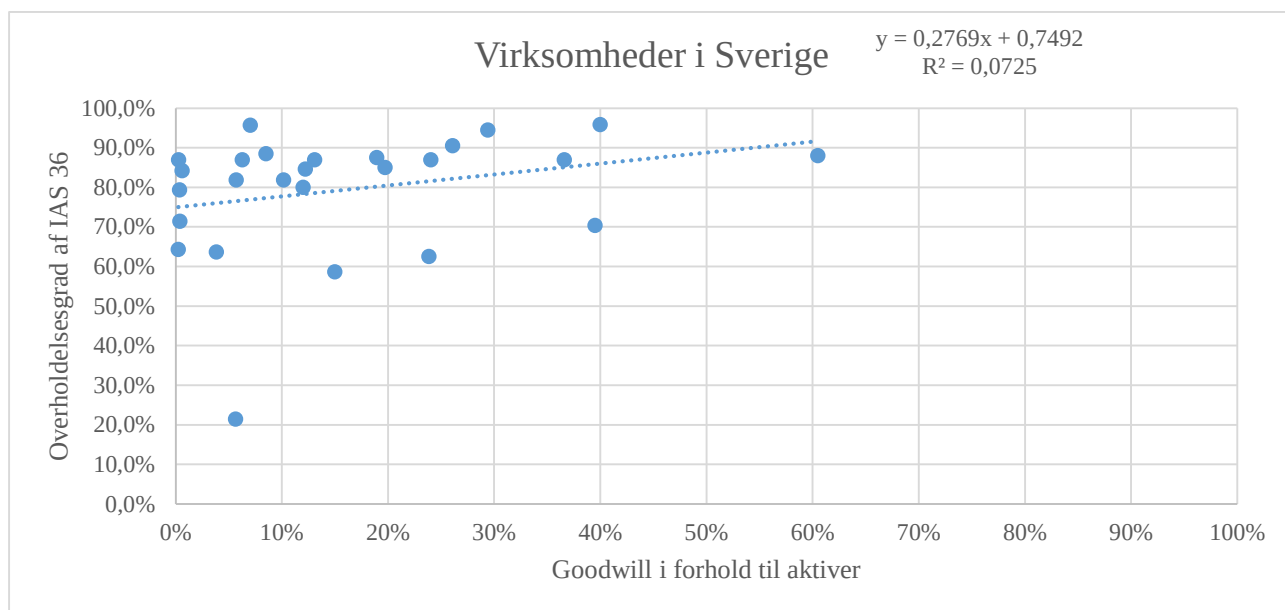


Figur 38: Nøgletallet goodwill over aktiver i forhold til overholdelse af IAS 36 i Norge.

Det fremgår af grafen for Norge, som er ovenfor, at der er en stigende tendens, således at mere goodwill over for aktiver, betyder en højere grad af overholdelse. Regressionsligningen viser:

$$y = 0,2004x + 0,7721$$

Mens at korrelationskoefficienten er på 0,04. Det fremgår derfor, at der er en stærkere sammenhæng mellem de to variabler end det var tilfældet i Frankrig, men den er stadig så lav at der ikke kan siges at være en betydelig sammenhæng.

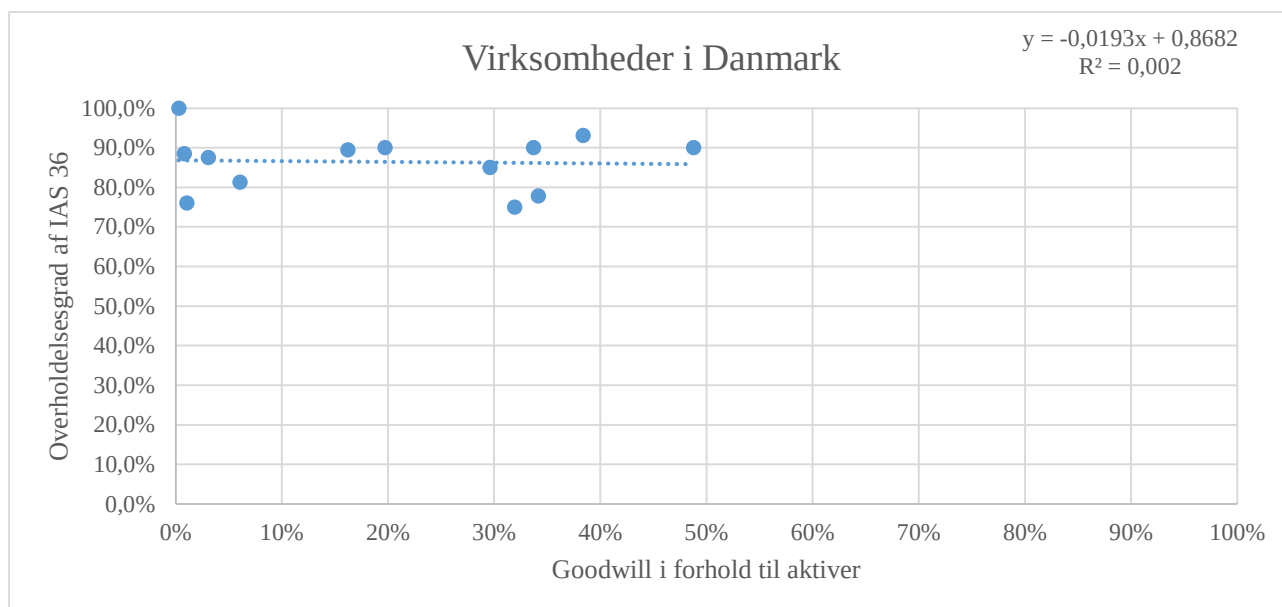


Figur 39: Nøgletallet goodwill over aktiver i forhold til overholdelse af IAS 36 i Sverige.

Af grafen for Sverige fremgår det, at der er en lineær tendens, således at højere værdier af goodwill i forhold til aktiver medfører en højere grad af overholdelse. Regressionsligningen er:

$$y = 0,2769 + 0,7492$$

Korrelationskoefficienten er på 0,0725, hvilket er højere end den var i både Frankrig og Norge, som set ovenfor. Dog er koefficienten stadig så lav, at der ikke er nogen betydelig sammenhæng mellem de to variabler i Sverige.



Figur 40: Nøgletallet goodwill over aktiver i forhold til overholdelse af IAS 36 i Danmark.

Af grafen for Danmark fremgår det, at virksomhederne har en næsten identisk overholdelsesgrad på omkring 80 %. Regressionsligningen viser følgende:

$$y = -0,0193x + 0,8682$$

Der er således en svagt aftagende tendens, hvilket skal forstås ud fra at der på ligningen er en negativ hældning. Korrelationskoefficienten er på 0,002, hvormed den sammen med Frankrig er den laveste koefficient blandt de undersøgte lande.

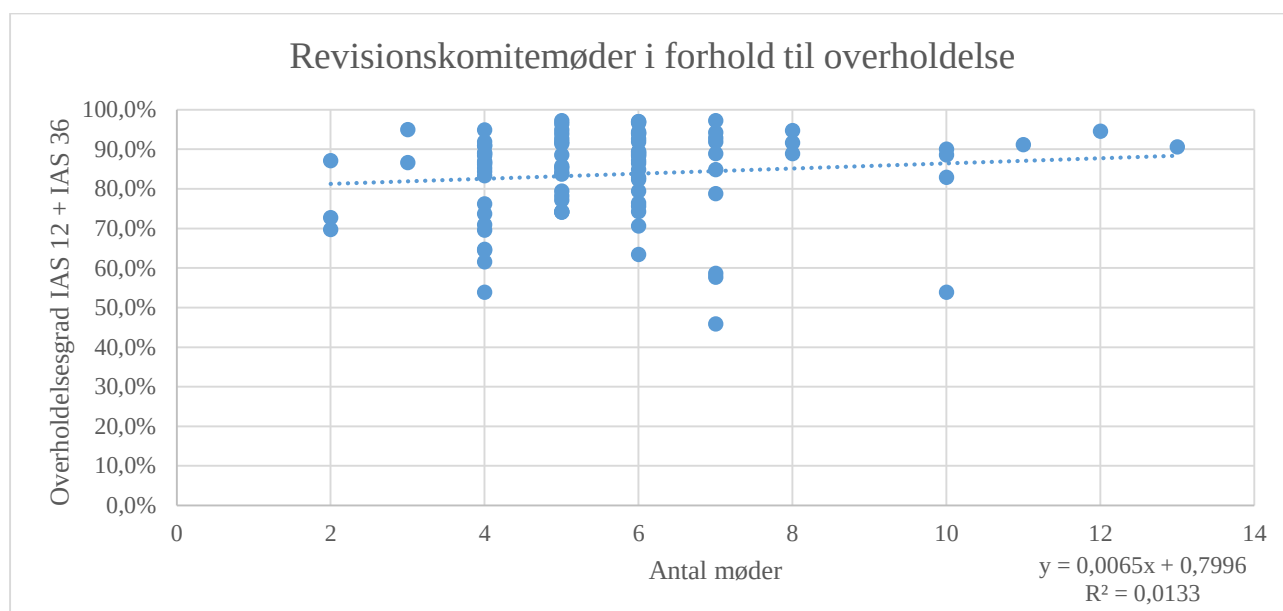
### Delkonklusion af H<sub>12</sub>

Ud fra ovenstående kan H<sub>12</sub> afkræftes ved, at der ikke er en sammenhæng mellem hvor stor en del goodwill udgør af virksomhedernes aktiver og overholdelsesgraden. Hverken set for alle lande eller når det blev undersøgt for Frankrig, Norge, Sverige og Danmark.

## 9.13 Analyse af H<sub>13</sub>

H<sub>13</sub>: Overholdelsesgraden varierer efter antallet af revisionskomitemøder.

Figuren nedenfor viser overholdelsesgraden i forhold til antallet af revisionskomitemøder.



Figur 41: Antallet af revisionskomitemøder i forhold til overholdelse efter IAS 12 og IAS 36 gennemsnitligt.

Ud af x-aksen findes antallet af revisionskomitemøder, mens der op af y-aksen er den vægtede gennemsnitlige overholdelsesgrad. Regressionsligningen viser følgende:

$$y = 0,0065x + 0,7996$$

Det blev antaget, at et højere antal revisionskomitemøder ville indikere en lavere grad af overholdelse. Regressionsligningen viser dog, at der er en svagt stigende overholdelsesgrad jo flere møder der afholdes. På baggrund af dette kan hypotesen umiddelbart afkræftes. Før end hypotesen kan afkræftes er korrelationskoefficienten for den fundne ligning undersøgt:

$$R^2 = 0,0133$$

Sammenholdes korrelationskoefficienten med den fremfundne ligning viser det, at der ikke umiddelbart er en sammenhæng mellem de to variabler.

## **Delkonklusion af H<sub>13</sub>**

H<sub>13</sub> kan afkræftes, da korrelationskoefficienten viser, at der ikke er en sammenhæng mellem den vægtede gennemsnitlige overholdelse efter IAS 36 og IAS 12 og antallet af revisionskomitemøder.

## **9.14 Delkonklusion på analysen**

Det blev fundet, at der er forskel i graden af overholdelse på flere forskellige områder. Dels er der forskel mellem standarderne IAS 12 og IAS 36, hvor der for IAS 12 generelt er en højere grad af overholdelse. Endvidere er der forskel mellem Skandinavien og Frankrig, hvor Skandinavien klarer sig bedre end Frankrig. Dernæst er der også forskel internt i Skandinavien, hvor Danmark klarer sig bedst, derefter Norge og slutteligt er det Sverige.

Det blev endvidere fundet, at overholdelsesgraden også varierer i forhold til hvilken industri, som der kigges på. Hertil viste det sig, at industrierne Consumer Services og Basic Materials havde den højeste gennemsnitlige overholdelse, mens Industrials og Financials havde den laveste gennemsnitlige overholdelse. Derudover blev det fundet, at forskellen i industrierne imellem ikke var ens fra land til land, men at der dog var industrier som på tværs af landegrænser klarede sig bedre eller værre, selvom deres placering ikke var definitiv.

Dernæst blev der kigget på forhold vedrørende revisor. Disse forhold omhandlede om der var forskelle i overholdelsesgraden i forhold til revisor overordnet set, pr. land og for de respektive industrier. Her blev det konstateret, at overholdelsesgraden mellem de forskellige revisorer var forskellig og det bliver videre konstateret, at hvis der sås på Frankrig, Danmark, Norge og Sverige skiftede de fleste revisorer også en eller to placeringer, men at de ellers lå rimelig fast. Herudover viste det sig, at de revisorer som repræsenterede mange virksomheder i en given industri udviste en tendens mod lavere grad af overholdelse. Overordnet klarede EY og KPMG sig bedst, mens PwC og Deloitte klarede sig mindre godt. Ydermere blev der i forhold til revisor fundet, at der ikke var en sammenhæng mellem honorar og graden af overholdelse.

Endvidere blev det fundet, at overholdelsesgraden ikke var direkte proportional med hverken hvor stor en del af virksomhedens aktier, som var til fri handel på børserne CAC40, C20, OMX SWE og OBX25, virksomhedens omsætning, antallet af ansatte eller hvor stor en andel goodwill udgør af virksomhedens aktiver.

Slutteligt blev det fundet at et stort antal revisionskomitemøder ikke viste en lavere grad af overholdelse. På den baggrund kan det derfor udledes, at der ikke nogen sammenhæng mellem antallet af revisionskomitemøder og overholdelsesgrad.

## **10. Diskussion**

### **10.1 Landene**

Det blev fundet i analysen, at overholdelsesgraden i forhold til oplysningskravene er højere blandt de skandinaviske lande både gennemsnitligt og for standarderne enkeltvis end i Frankrig. Den eneste undtagelse hertil er Norge, hvor overholdelsen efter IAS 36 er identisk med den i Frankrig. Derudover adskiller især Danmark og Norge sig ved at have en meget høj overholdelsesgrad efter IAS 12. I forhold til overholdelsesgraden af standarden IAS 36 fremgår det af analysen, at den for Danmark var 82%, Sverige 80%, Norge 78% og Frankrig 78%.

Udgangspunktet for afhandlingen er dels undersøgelsen foretaget af Glaum et al. for regnskabsårene 2005 og 2007 vedrørende overholdelsen af oplysningskravene i IAS 36 og IFRS 3. Glaum et al. undersøgelse viste, at Danmark og Sverige havde en overholdelsesgrad på 85%, mens Frankrig havde en overholdelsesgrad på 73% (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 181). Der skal dog udvises påpasselighed med at sammenligne resultaterne, da Glaum et al. udregner overholdelsesgraden som et gennemsnit af de to standarder og der kan således ikke sammenlignes direkte, da denne afhandling ikke omhandler IFRS 3, men i stedet undersøger IAS 12. Videre kan måden at opgøre gennemsnittet på være forskellig, hvilket dog ikke fremgår entydigt af Glaum et al. artikel hvordan dette er gjort.

Der kan dog delvist sammenlignes, i det at analysen i denne afhandling indeholder resultaterne i forhold til IAS 36 særskilt. Hvis der samtidig tages forbehold for, at IFRS 3 vil have en lavere gennemsnitlig overholdelsesgrad end IAS 36, kan resultaterne således til dels sammenlignes. Dette gør det muligt at lave en tilnærmelsesvis sammenligning i udviklingen for regnskabsårene 2005 og 2007 til regnskabsåret 2014. I den sammenhæng er det interessant, at resultaterne er nærmest identiske fra Glaum et al. undersøgelse til resultaterne fra analysen. Den umiddelbare forventning ville være, at overholdelsesgraden burde være væsentlig højere, da erfaringen med at udføre selve regnskabskontrollen er blevet bedre. Det bør dog gøres klart, at det er virksomhedernes ansvar at overholde de relevante oplysningskrav, mens myndighedernes rolle alene er til dels at vejlede herom, og hovedsageligt at føre kontrol.

I henhold til ovenstående er det videre interessant, at det af ESMA's aktivitetsrapport (ESMA, 2015, s. 4) og af Erhvervsstyrelsens og Finanstilsynets redegørelse for regnskabskontrollen fremgår (Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen, 2015, s. 6), hvilke områder som de har særligt fokus på. Dette er både i henhold til det indeværende år, men også hvad der vil blive undersøgt fremadrettet. Det er derfor bemærkelsesværdig, at der er problemer med overholdelsen af oplysningskravene når der netop har været fokus på oplysninger i forhold til IAS 36. Hertil kan der henvises til afgørelsen fra Finanstilsynet vedrørende Tryk for regnskabsåret 2014, som blev afsagt den 21. december 2015 (Finanstilsynet, 2015, s. 1). Det fremgår af afgørelsen, at der er fundet flere fejl i forhold til de i IAS 36 punkt 134 krævede oplysninger (Finanstilsynet, 2015, s. 2). I afgørelsen beskriver Finanstilsynet de fejl og mangler, som er konstateret og det fremgår at der også tillægges en kvalitativ vinkel i forhold til de oplysninger, som er afgivet. I denne sammenhæng er der således en væsentlig forskel på de data, som er indsamlet til denne afhandling og måden hvorpå Finanstilsynet kontrollerer årsrapporterne. Forskellen fremstår ved, at der i denne afhandling alene er fokuseret på om en oplysning er afgivet og således ikke på kvaliteten af de afgivne oplysninger. I denne henseende ligger myndighederne en hårdere linje, som i højere grad er i overensstemmelse med hvordan de relevante regnskabsstandarder skal fortolkes. Af interviewet med Erhvervsstyrelsen fremgår det, at når der skal træffes mere principielle afgørelser eller der opstår tvivl, så forelægges disse for de øvrige medlemmer i ESMA, således at der træffes ens afgørelser på tværs af medlemslandene. Videre fremgår det også af interviewet, at kontrolmyndighederne har mulighed for at fremsøge tidligere afgørelser (Nilsen, 2016), hvilket kan bruges til inspiration.

Glaum undersøger hvorledes at forhold på landeniveau kan påvirke overholdelsesgraden. Hertil vil det blive undersøgt om der er kulturelle forskelle, som kan medvirke til at forklare forskellene, med udgangspunkt i Hofstede. Dernæst vil det undersøges om andre variabler på landeniveau kan forklare forskellene, hvortil proxyerne for revisor og kontrolmyndighederne fra Brown et al. anvendes. Hofstede har undersøgt kultur på nationalt niveau, hvilket har mundet ud i seks dimensioner, hvorpå en nations kultur kan måles (Hofstede G. ). Resultaterne af Hofstedes undersøgelse for Danmark, Norge, Sverige og Frankrig fremgår af figuren nedenfor.



|                               | DK | NO | SWE | FR |
|-------------------------------|----|----|-----|----|
| Power Distance (0-100)        | 18 | 31 | 31  | 68 |
| Individualism (0-100)         | 74 | 69 | 71  | 71 |
| Masculinity (0-110)           | 16 | 8  | 5   | 43 |
| Uncertainty Avoidance (0-115) | 23 | 50 | 29  | 86 |
| Long-Term Orientation (0-100) | 35 | 35 | 53  | 63 |
| Indulgence (0-100)            | 70 | 55 | 78  | 48 |

Figur 42: Figuren viser de forskellige landes score i forhold til Hofstedes seks dimensioner. Figuren er egen tilvirkning ud fra data fra (Hofstede, Hofstede, & Minkov, 2010).

Det fremgår af figuren, at der på dimensionerne Power Distance, Masculinity og Uncertainty Avoidance er størst lighed mellem landene i Skandinavien, mens at Frankrig er forholdsvis modsat heraf. De skandinaviske lande har derfor en forholdsvis lav magtdistance, mens Frankrig scorer højt, hvilket indikerer at de skandinaviske samfund har sværere ved at acceptere et hierarkisk inddelt samfund, medmindre dette kan retfærdiggøres. Samtidig er Frankrig en mere maskulin nation end de skandinaviske lande, som i stedet er mere konsensusprægede. Hertil er Frankrig dog ikke udprægede maskuline, men ligger mod midten, mens de skandinaviske lande er betydeligt mere feminine med deres lave score på denne dimension. Videre scorer både Danmark og Sverige lavt i forhold til Uncertainty Avoidance, mens at Norge har en noget højere score og Frankrig ligger nærmere den modsatte ende af skalaen på denne dimension. Dette indikerer at Frankrig umiddelbart er det mest traditionsbundne land, som ikke accepterer nytænkning, mens at Danmark og Sverige er mere pragmatiske og gerne prøver sig frem. Norge ligger sig i midten på denne dimension og er således dels bundet af traditioner, men har til dels en pragmatisk tilgang til usikkerhed.

På Individualism er scoren forholdsvis ens. Det ses ved den ensartede høje score, som viser at der er tale om samfund, hvor løse sociale rammer prioriteres og at der er en tilbøjelighed til at tage sig af en selv og ens nærmeste familie. Modsætningsvis er der de kollektivistiske samfund, hvor gruppen prioriteres.

Ved Long Term Orientation scorer Danmark og Norge forholdsvis ens, mens Sverige og Frankrig har en højere og ensartet score. Danmark og Norges score indikerer at de som samfund har en mere pragmatisk tilgang og ikke er så bundet af traditioner, som Frankrig og Sverige er. Hertil bør det dog præciseres, at Frankrig og Sverige kun scorer lidt over middel og derfor ligger et sted mellem de to yderpunkter.

Til den sidste dimension, Indulgence, scorer Danmark og Sverige begge forholdsvis højt, mens at Norge og Frankrig begge scorer omkring middel. Danmark og Sverige er derfor samfund, hvor løssluppenheden er større end i Norge og Frankrig. Samlet set ligger scoren sandsynligvis her, fordi de vestlige samfund generelt er mere fritstillet end det ses andre steder i verden, uden at der dog er fuldstændig løssluppenhed.

Overordnet set viser de fire landes score i forhold til Hofstedes seks dimensioner, at Danmark, Norge og Sverige er forholdsvis ens, mens at Frankrig på nogen områder har en anden score. Med baggrund i Hofstede kan det derfor give god mening at behandle landene i Skandinavien som en gruppe, mens Frankrig behandles for sig selv.

Sammenholdes resultaterne fra Skandinavien med Frankrig ses det da også, at Skandinavien overordnet set klarer sig bedre end Frankrig og der kan derfor være tilbøjelighed til at tilskrive dette til de kulturelle forskelle. Hertil skal der dog udvises påpasselighed. Dette skyldes, at Hofstedes kultur model gælder for samfund som helhed. I forbindelse med virksomheder og aflæggelse af årsrapporter er det ledelsen der har det overordnede ansvar. Hertil er ledelsen ikke nødvendigvis repræsentativ, da det typisk er bestemte samfundsgrupper, som dermed ikke repræsenterer samfundet som helhed. Ligeledes kan de komme fra vidt forskellige dele af verden og dermed have meget forskellige kulturelle baggrunde. Der kan således være en del støj forbundet med at anvende kultur som proxy for overholdelsesgraden. Ikke desto mindre vurderes det, at der med påpasselighed er tale om en anvendelig proxy i forhold til overholdelsesgrad, da virksomhederne nødvendigvis er påvirket af de samfund hvor den daglige ledelse opererer fra.

Der findes dog andre proxyer, som er mere specifikke i forhold til virksomhederne i de enkelte lande, om end der stadig opereres på institutionelt niveau i stedet for nationalt niveau. I denne sammenhæng har Brown et al. fundet at de institutionelle rammer, som revisor og kontrolmyndighederne opererer i, i de respektive lande kan fungere som proxy (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 29). Deres undersøgelse viser data fra 2002, 2005 og 2008 (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 3), hvilket viser data fra før IFRS blev implementeret i EU, fra det år det blev implementeret og tre år efter implementeringen. Hertil skal det bemærkes, at myndighedernes tilsynsindsats er blevet forøget efter finanskrisen i 2008 (Nilsen, 2016). Deres summerede fund for både revisor og myndighederne er vist nedenfor:

|          | År 2002 | År 2005 | År 2008 |
|----------|---------|---------|---------|
| Land     | Total   | Total   | Total   |
| Danmark  | 27      | 49      | 49      |
| Norge    | 27      | 47      | 47      |
| Sverige  | 22      | 30      | 34      |
| Frankrig | 34      | 48      | 45      |

Figur 43: De totale resultater for proxyerne fra (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 19).

Figuren er egen tilvirkning.

Det fremgår af figuren, at de institutionelle rammer for myndighederne og revisor er forbedret i alle lande fra 2002 til 2005, hvilket kan forklares med implementeringen af IFRS og at hver land skulle oprette regnskabskontrol. Især i Danmark og Norge er der en markant stigning, mens udviklingen i Sverige er mindst. Fra 2005 til 2008 er Sverige det eneste land, som udvikler sig, men Danmark og Norge holder niveauet fra 2005 og Frankrig oplever en tilbagegang. Det antages, at resultaterne fra 2008 finder anvendelse for 2014, hvorfor det ud fra resultaterne i Brown et al. 2014, må forventes at Danmark, Norge og Frankrig klarer sig bedre end Sverige. Analysen viser dog, at dette ikke er tilfældet. Hertil viser en nærmere gennemgang af Brown et al., at Sverige især scorer lavt på Enforcement, mens at de på Audit scorer forholdsvis højt (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 19). Det kan således være, at resultaterne fra 2008 i forhold til Enforcement ikke er repræsentative for 2014 for Sverige. I denne sammenhæng er spørgsmålet om Brown et als. resultater er påvirket af, at de kun anvender offentligt tilgængelige kilder, hvilket måske kan forklare det lave resultat i Sverige. Omvendt er det ikke muligt at sige det ud fra dataene i denne afhandling, da de ikke dækker regnskabsårene 2002, 2005 eller 2008. Således er spørgsmålet hvorvidt Brown et als. resultater kan anvendes som proxy for andre regnskabsår end de der er data for i deres artikel. Hertil er svaret, at det er ønskværdigt at få opdaterede proxyer, som afspejler de institutionelle rammer i de regnskabsår, som undersøges. Således skal der udvises stor påpasselighed med at anvende Brown et al. og deres resultater er muligvis forældede i forhold til at anvende på senere regnskabsår, da der specielt i kølvandet på finanskrisen en øget tilsynsindsats fra myndighederne (Nilsen, 2016) og at der i de kommende år er skrapere regulering i forhold til revisor (Europa Parlamentet, 2014).

## 10.2 Industrier

På baggrund af resultaterne fra analysen kan det konstateres, at der er forskel i overholdelsesgraden mellem de forskellige industrier. De bedste industrier er Consumer Services og Basic Materials, mens de dårligste industrier er Financials og Industrials - målt på overholdelsesgraden i forhold til IAS 12 og IAS 36.

Opdelingen i industrier følger i denne afhandling klassifikationen af ICB, som er fordelt på 10 industrier. Artiklen fra Glaum et al. anvender kun tre, som er fordelt på Manufacturing, Other Services og Financial Services (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 181). Det er derfor svært at sammenligne resultaterne, da det ikke fremgår hvilke forudsætninger Glaum et al. har lagt til grund ved klassifikationen af virksomhederne i forhold til industri, således at der kan sammenlignes direkte med klassifikationen efter ICB. Denne problematik opstår især med hensyn til Other Services, mens at Manufacturing må være forskellige industrielle virksomheder og Financials må være mere eller mindre identisk med klassifikationen i henhold til ICB. En del af forskellene, som er fundet mellem de forskellige industrier i analysen i denne afhandling kan derfor være skjult i Glaum et als. resultater grundet den bredere klassifikation. Fordelen ved at anvende ICB definitionen er, at det er en bred og anerkendt måde at klassificere virksomheder på, således at der sikres konsistens og dermed sammenligningsgrundlag på tværs af undersøgelser.

Resultaterne i forhold til de industrier, som anvendes i Glaum et al. viser at Manufacturing har en overholdelsesgrad på 75 %, at Other Services har en overholdelsesgrad på 76 %, mens at Financial Services har en overholdelsesgrad på 64 %. Resultaterne fra analysen fordelt på industrier i henhold til IAS 36 fremgår af figuren nedenfor:

| <b>Industri</b>         | <b>Antal i industri</b> | <b>IAS 36</b> |
|-------------------------|-------------------------|---------------|
| Basic Materials         | 8                       | 85%           |
| Consumer Goods          | 13                      | 79%           |
| Consumer Services       | 8                       | 87%           |
| Financials              | 17                      | 74%           |
| Health Care             | 9                       | 79%           |
| Industrials             | 21                      | 74%           |
| Oil & Gas               | 14                      | 80%           |
| Technology              | 6                       | 81%           |
| Telecommunications      | 5                       | 83%           |
| Utilities               | 3                       | 86%           |
| <b>Total/Gennemsnit</b> | <b>104</b>              | <b>79%</b>    |

*Figur 44: Overholdelsesgraden efter IAS 36 i de forskellige industrier.*

Figuren viser, at overholdelsesgraden er højere end hvad der blev fundet i Glaum et al. Hertil skal der dog gøres opmærksom på, at resultaterne fra Glaum et al. vises i henhold til en anden klassifikation af industrier og at de afspejler gennemsnittet efter IFRS 3 og IAS 36, mens ovenstående alene viser det i forhold til IAS 36. Endvidere er resultaterne fra Glaum et al. fra 2005, mens de i ovenstående figur er for regnskabsåret 2014 samt indeholder resultaterne fra Norge, hvilket ikke er med i Glaum et als. undersøgelse.

Afhængigt af hvordan Glaum et al. præcis har defineret de industrier som anvendes, så kunne ovenstående figur tyde på, at der kan være overset relevante forskelle i andre industrier, som kunne være fanget ved at anvende en mere præcis definition.

### 10.3 Revisor

Analysen viser, at der overordnet, på tværs af de undersøgte lande, er forskel i graden af overholdelse i forhold til de forskellige revisorer, hvor det er EY som klarer sig bedst efterfulgt af Mazars, KPMG, Deloitte og slutteligt PwC. Videre er det fundet, at den indbyrdes placering mellem revisorerne ikke er konsekvent fra land til land, men varierer og slutteligt er det fundet, at overholdelsesgraden blandt revisorerne også varierer fra industri til industri.

En interessant ting, som undersøgelsen viser, er at PwC både reviderer flest, men samtidig også er den revisionsvirksomhed, som har den laveste gennemsnitlige overholdelse. Dette strider umiddelbart med den logiske sammenhæng, hvor det normalt vil forventes at et højere antal reviderede virksomheder vil føre til en højere grad af overholdelse. Ligeledes bør en koncentration inden for en bestemt industri føre til, at revisionsvirksomheden har stærkere kompetencer inden for dette område. Dette bør logisk set vise sig i form af en højere overholdelsesgrad end de revisionsvirksomheder, som kun reviderer få inden for en bestemt industri og dermed har mindre erfaring. Videre er det interessant, at det umiddelbart ser ud til at være en sammenhæng mellem at være revisor for relativt få virksomheder i en industri i et land, og hvor høj overholdelsesgraden er. Således er sammenhængen tilsyneladende at, desto færre virksomheder som revideres inden for en given industri af samme revisor, desto højere er overholdelsen i gennemsnit. Omvendt er der også tilsyneladende den modsatte sammenhæng, at hvis der revideres flere eller mange virksomheder inden for den samme industri, så er overholdelsesgraden i gennemsnit lavere.

Der er flere ting, som kan påvirke ovenstående resultat. Først er det fire lande, som er med i undersøgelsen og det er således ikke nødvendigvis repræsentativt for de industrier, som revisionsvirksomhederne særligt har erfaring med. Dernæst er der ansvarsforholdet mellem revisor og virksomhedens ledelse i forhold til hvem, som er ansvarlig for at årsrapporterne giver et retvisende billede. Slutteligt er der den mulighed, at de revisorer som har få virksomheder de reviderer inden for de forskellige industrier udgør tilpas lidt af det samlede datagrundlag, til at der ikke kan udledes noget definitivt, da stikprøven ikke nødvendigvis er repræsentativ for andre lande.

En af de ting, som Glaum et al. fandt frem til i undersøgelsen, var at der var en sammenhæng mellem overholdelsesgraden og om hvorvidt virksomhederne var revideret af de største revisionsvirksomheder eller af mindre revisionsvirksomheder. Mere specifikt omtales Big-4 vs. non-Big-4 (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 166). Det fremgik af analysen, at det primært er revisorer, som er klassificeret som Big-4, der er revisor for de virksomheder der undersøges. Undtagelsen hertil er Mazars, som dog kun er repræsenteret i Frankrig i de indsamlede data, hvor de reviderede fire virksomheder for regnskabsåret 2014. I den sammenhæng er det interessant, at Mazars i forhold til overholdelse klarede sig næstbedst i Frankrig over for de andre Big-4 revisionsvirksomheder. Dette er måske i modstrid med de tidligere fund i Glaum et al. artiklen. Der er dog det forbehold, at Mazars kun udgør 4 ud af de 104 virksomheder, der er med i denne undersøgelse og derfor er der mulighed for at Mazars er en undtagelse til hovedreglen fra Glaum et al. artiklen om, at valget af

revisor er væsentligt i forhold til overholdelse. For at be- eller afkræfte dette kræves dog en nærmere undersøgelse heraf.

Et presserende spørgsmål er, hvem der bærer ansvaret for udarbejdelsen af årsrapporten og i hvilken udstrækning det ansvar kan tilskrives virksomhedens ledelse eller revisor. Af de reviderede virksomheders revisionspåtegning fremgår det, hvordan ansvaret fordeles mellem ledelse og revisor. Det fremgår, at det er ledelsens ansvar at udarbejde årsregnskabet og sikre sig at det giver et retvisende billede i forhold til de regnskabsregler, der aflægges efter. Revisors opgave er at revidere og udtrykke en konklusion om, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomheden. Dette indhentes ved hjælp af tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, således at både det talmæssige indhold og de øvrige oplysninger er afgivet korrekt, i forhold til det arbejde som revisor baserer sin konklusion på. Med udgangspunkt i at valget af revisor er vigtigt (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 166), må virksomhederne være opmærksomme på at valget af en kompetent revisor er vigtig, da dette også sender et signal til omverdenen. Således stoler virksomhederne i en eller anden udstrækning på, at revisor med den omfattende viden inden for IFRS, er med til at sikre at de overholder de relevante oplysningskrav.

På baggrund af ovenstående kan der opstilles en formodet regel. Hvis oplysningskravene i al væsentlighed overholdes, så vil det medføre en påtegning uden modifikationer. Omvendt vil det medføre en påtegning med modifikationer eller en afkræftende konklusion, hvis de relevante oplysningskrav ikke er overholdt i al væsentlighed. Resultaterne fra analysen viser, at de relevante oplysningskrav i flere tilfælde ikke er overholdt. Således bør der være påtegninger med modifikationer eller afkræftende konklusioner, afhængigt af i hvilken udstrækning de relevante oplysninger mangler for henholdsvis IAS 12 og IAS 36. Analysen vedrørende revisionspåtegningerne viser dog, at der kun i et enkelt tilfælde er afgivet supplerende oplysninger, hvilket er for ArcelorMittal, hvor den supplerende oplysning ikke vedrører hverken IAS 12 eller IAS 36.

Tendensen med den manglende overholdelse af oplysningskravene efter blandt andet IAS 12 og IAS 36 fremgår også af redegørelsen for regnskabskontrollen fra 2015 fra Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet (Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen, 2015, s. 4-5). Der skal dog rettes opmærksomhed på, at Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet undersøger andre virksomheder end dem, der fremgår af C20 og at kontrollen omfatter andre områder end IAS 12 og IAS 36. Videre udtages udvalgte virksomheder og det er ikke alle årsrapporter for regnskabsåret 2014, som blev udtaget, der er færdig kontrolleret

(Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen, 2015, s. 4). Ikke desto mindre bekræfter resultaterne fra regnskabskontrollen til dels resultaterne i analysen, i det omfang der er sammenfald mellem de kontrollede virksomheder. En væsentlig og interessant pointe fra redegørelsen er, at Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet i redegørelsen fra 2014 gjorde opmærksom på, at IAS 36 ville indgå som tema for regnskabskontrollen i 2015 (Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen, 2015, s. 6).

Resultaterne fra regnskabskontrollen i Danmark bekræftes på europæisk niveau i aktivitetsrapporten fra ESMA fra 2015, hvor også Norge er med (ESMA, 2015, s. 29). Der bør dog rettes opmærksomhed på, at aktivitetsrapporten fra ESMA opsummerer resultaterne af kontrolindsatsen i de enkelte lande og at der derfor ikke kan ses forskelle i de enkelte landes kontrolindsatser eller hvilke virksomheder, som er blevet kontrolleret. Det er således ikke muligt at udlede resultaterne af kontrolindsatsen i Frankrig, Norge, Sverige eller Danmark ud fra ESMA's aktivitetsrapport. Redegørelsen fra Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet, sammenholdt med ESMA og de indsamlede data viser dog, at overholdelsen af oplysningskravene efter IAS 12 og IAS 36 ikke er fuldstændig i minimum Frankrig, Norge, Sverige og Danmark, men sandsynligvis også i andre europæiske lande.

Ovenstående viser, at der nødvendigvis må være fejl i påtegningen for nogen af de i alt 104 virksomheder. Der er tre ting, som kan være forklarende hertil. Dels kan det være, at revisor mangler de relevante kompetencer, hvilket dog ikke bør være tilfældet i kraft af at det primært er Big-4 revisionsvirksomheder, som reviderer de virksomheder der undersøges. Dernæst kan det skyldes, at der i de mange standarder er mange forskellige krav, som gør at revisor overser en eller flere af de relevante oplysningskrav. Derudover kan det være, at revisor slet ikke er opmærksom på, at et oplysningskrav er relevant og dermed ikke mener det skal oplyses. Herudover kan antallet af kunder i forhold til personale, den forholdsvis korte periode til at udarbejde årsrapporterne og godkende dem, og det omfang som årsrapporter er underlagt efter IFRS, også har være medvirkende til at revisor overser relevante oplysningskrav. Interviewet med Erhvervsstyrelsen viser også, at der ofte kan være tale om forglemmelser, når de relevante oplysningskrav ikke overholdes. Endvidere kan det også være, at der slet ikke er fokus på det givne område, da der i stedet for opmærksomhed på implementeringen af nye standarder eller fokus i forhold til de områder kontrolmyndighederne har meldt at der vil blive fokuseret på (Nilsen, 2016).



## 10.4 Regressionsligninger

En af de ting som blev undersøgt i analysen var, hvorvidt der var sammenhæng mellem forskellige variabler og graden af overholdelse. De variabler som blev undersøgt var overholdelse i forhold til omsætning, antal ansatte, antallet af revisionskomitemøder, revisionshonoraret for primær revisor, Closely Held og hvor stor en andel goodwill udgjorde af virksomhedernes samlede aktiver. Fælles for de undersøgte variabler var, at der ikke var nogen af de undersøgte variabler der enkeltvis kunne forklare overholdelsesgraden. Dette blev belyst ud fra de meget lave korrelationskoefficienter, som blev fundet på tværs af alle regressionsligningerne. I det følgende vil det derfor blive diskuteret, hvilke forhold der kan have medvirket til at der ikke blev fundet nogen overbevisende sammenhæng.

Når der foretages regression bør der rettes opmærksomhed på hvad der undersøges og hvilke værktøjer, som anvendes til at undersøge fænomenet. Regression kan være et udmærket værktøj, til at undersøge sammenhængen mellem variabler. I denne afhandling er anvendt regression, hvor der kun undersøges sammenhængen mellem to variabler af gangen. Dette fungerer bedst, når sammenhængen mellem de to variabler er forholdsvis simpel, forstået på den måde, at det primært er en variabel der påvirker den anden. Såfremt der er flere variabler der påvirker, vil dette afspejle sig ved, at regressionsligningen passer dårligere, hvilket til dels afspejles i en lav korrelationskoefficient og dermed lav forklaringskraft ud fra ligningen. Hertil kunne det fra resultaterne i analysen ses, at virksomhederne tilsyneladende var mere kompliceret end først antaget, således at overholdelsesgraden ikke kunne bestemmes ud fra en enkelt af de undersøgte variabler. Dog kan en multivariabel regressionsanalyse muligvis vise en sammenhæng mellem de undersøgte variabler og overholdelsesgraden, da virksomheder kan være influeret af flere forhold samtidig.

Alternativt er de variabler, som overholdelsesgraden blev undersøgt i forhold til ikke gode proxyer for overholdelsesgraden. Det er vigtigt, når der foretages regression dels at vælge en retvisende model, men derudover er det også vigtigt at finde proxyer, som kan have en høj forklaringsgrad. De undersøgte variabler kendetegner sig alle ved at være offentligt tilgængelige, men de er dog ikke udtømmende, da der er andre tilgængelige variabler om virksomhederne. Ligeledes kan det være, at de proxyer og variabler, som bedst beskriver overholdelsesgraden ikke er offentligt tilgængelige. Hertil vurderes det, at især ledelsens og revisors holdning og erfaring i forhold til IFRS, og dermed de oplysninger som kræves, er af afgørende betydning for overholdelsesgraden.

Ledelsen og revisor vurderes at være gode proxyer, i forhold til at måle og forudsige overholdelsesgraden. Dette vurderes ud fra, at ansvaret for aflæggelsen af årsrapporten primært tilfalder ledelsen,

mens revisor i sin erklæring tilkendegiver, hvorvidt revisor mener, at årsrapporten giver et retvisende billede. På baggrund heraf er det oplagt, at undersøge ledelsens erfaring og holdning, da det vurderes at være afgørende parametre i forhold til overholdelsesgraden. Endvidere er revisor relevant, i det omfang at erfaring, tidspres og uddelegering af opgaver kan være medvirkende til at påvirke overholdelsesgraden. Proxyerne, vedrørende ledelsen og revisor, udmærker sig ved ikke at være offentligt tilgængelige og samtidig ved at være svære at måle pålideligt. Ikke desto mindre antages de at have betydelig forklaringsgrad i forhold til de andre undersøgte variabler.

Dernæst er der muligheden for, at overholdelsesgraden påvirkes af tilfældighed. I interviewet fremkom det, at det var Jan-Christians oplevelse, at der i mange tilfælde kan være tale om forglemmelser, da fokus var rettet på andre områder eller der slet og ret ikke var opmærksomhed på området (Nilsen, 2016). Udsagnet fra virksomhederne bør dog tages med forbehold, da det vurderes at ingen blankt vil erkende over for kontrolmyndighederne, at de bevidst har undladt at afgive de oplysninger, der kræves.

## **10.5 Kontrolmyndigheder og regnskabsstandarder**

### **Betydningen af kontrolmyndigheder**

Flere af forfatterne fremhæver betydningen af indsatsen fra kontrolmyndighedernes side, som værende vigtig i forhold til overholdelsesgraden (Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann, 2014, s. 2) (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 195). I den henseende er det positivt, at myndighedernes tilsynsindsats er blevet udvidet fra de år, som undersøges af Brown et al. og Glaum et al., således at der er mere tilsyn end tidligere. Generelt er tilsynsindsatsen fra myndighederne udvidet i forbindelse med finanskrisen (Nilsen, 2016).

I ovenstående sammenhæng er det væsentligt at påpege, at Glaum et al. undersøgte regnskabsårene 2005 og 2007, mens at Brown et al. undersøgte regnskabsårene 2002, 2005 og 2008. Således er der i deres resultater ikke taget højde for udviklingen af kontrolmyndighedernes indsats, som må formodes at være forbedret hen over årene. I Danmark har den kontrol siden 1. januar 2005 været varetaget af børspolitiet (Fedders, J., & Steffensen, H., 2012, s. 71). At Glaum et al. finder, at der ikke er væsentlig forskel på overholdelsesgraden fra 2005 til 2007 kan forklares med, at børspolitiet på daværende tidspunkt stadig var forholdsvis nyt, og at der derfor ikke var stor erfaring med regnskabskontrol. Ligeledes blev det påpeget ovenfor, at børspolitiets tilsynsindsats blev udvidet i forbindelse med finanskrisen. Dette indikerer at der dels har manglet den erfaring som opbygges over flere år, og dels

at handlemulighederne viste sig ikke at være tilstrækkelige i forhold til, hvad der var behov for. Myndighedernes udvikling understøttes også af, at indsatsen i de forskellige lande koordineres gennem ESMA og ved at repræsentanter fra de respektive lande mødes regelmæssigt (Nilsen, 2016).

I forbindelse med interviewet med Erhvervsstyrelsen blev ESMA's rolle som koordinerende myndighed også diskuteret og hvorvidt rollen burde gå fra koordinerende, til kontrollerende myndighed. Her blev der lagt vægt på, at selvom det virker fordelagtigt at centralisere og dermed ensrette kontrolindsatsen yderligere, så er der betydelige forskelle i de enkelte lande, som sandsynligvis medfører, at de fordele ikke vil blive materialiseret. Disse forskelle er dels kulturelle, jf. Hofstede og dels er de i måden, som selve kontrolindsatsen udføres på. Dette blev uddybet i interviewet, hvor der konkret blev sammenlignet mellem den danske og engelske tilgang vedrørende kontrol, og at der var væsentlig forskel. Der blev i særlig grad lagt vægt på, at hvad der fungerer i Danmark ikke nødvendigvis ville fungere i England, fordi der i indsatsen er forskelle i tilgangene til kontrollen (Nilsen, 2016). Den nuværende tilgang, hvor kontrolindsatsen hører hjemme i de respektive lande og hvor ESMA har en koordinerende rolle, virker således som den bedste henset til de kulturelle forskelle. Indsatsen kan i stedet styrkes ved, at myndighederne får de relevante beføjelser, og ved at samarbejdet på tværs af landene bliver endnu tættere. Dette tilskrives især, at myndighederne ved deres aktivitet gerne vil have de respektive virksomheder til at samarbejde, hvilket kræver kendskab til lokale normer og kultur.

## **Regnskabsstandarderne**

At fortolke hvorvidt et oplysningskrav er relevant og hvorvidt det er overholdt er svært. Forskellige interessenter vil kunne vurdere vidt forskelligt i forhold til om et oplysningskrav er opfyldt eller ej, og hvorvidt det er relevant. Herunder er de mest oplagte interessenter virksomhederne, revisorer, regnskabsbrugere, myndigheder og forskere.

Hertil vurderes det, at virksomhederne vil tolke dem til egen fordel, revisor vil tolke ud fra egen erfaring, mens myndighederne vil tolke dem til fordel for formålet med standarden og regnskabsbrugere, forskerne i forhold til den anvendte metodik og deres erfaring og regnskabsbruger primært ud fra myndighedernes og revisors arbejde.

Fortolkningsproblematikken opstår ved, at det ikke er alle oplysningskrav som er lige klare i formuleringen, og at de forskellige interessenter på baggrund heraf enten overser et relevant krav eller bevidst ignorerer det, da den pågældende interessent ikke mener det er relevant. Alternativt udelader interessenten det bevidst.

Videre kan oplysningskravene deles op i tre overordnede kategorier. Den første kategori er de oplysningskrav, som er klart formuleret, eksempelvis IAS 12 punkt 80 a, der kræver at virksomheden oplyser årets aktuelle skat, hvis relevant. Den næste kategori er der hvor virksomheden dels skal give en specifik oplysning, men hvor de også skal redegøre for hvorfor den gives, som eksempelvis IAS 12 punkt 82 om beløbet for udskudt skat og de informationer, som indikerer, at det bør indregnes. Dernæst er der de oplysninger, som kun skal gives, hvis visse betingelser er opfyldt, som eksempelvis følsomhedsanalysen i IAS 36 punkt 134 f. Blandt andet oplysningerne omkring goodwill bemærker Glaum et al., at oplysningerne omkring forudsætninger, som er lagt til grund kan være svære for regnskabsbruger at vurdere (Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S., 2013, s. 165). Navnlig de to sidste punkter må forventes at give anledning til problemer i form af forskellig fortolkning fra de forskellige interessenter.

Ovenstående er medvirkende til at der opstår fejl i virksomhedernes årsrapporter i form af manglende oplysninger eller mangler i dem, som er givet. Dette retter myndighederne op på ved dels at have kontrolindsatsen og dels ved at gøre opmærksom på særlige problemområder, således at virksomhederne og revisor kan få tilrettet deres adfærd. På trods af dette oplever de fortsat i regnskabskontrollen i Danmark, at virksomheder har undladt eller glemt relevante oplysninger (Nilsen, 2016).

Hertil er der også forskel i den metodiske tilgang til at opgøre de relevante oplysningskrav, hvilket hæmmer sammenligneligheden mellem forskellige undersøgelser, medmindre der klart og tydeligt oplyses om den anvendte metode. Dette bevirker blandt andet, at sammenligneligheden mellem Glaum et al. og resultaterne fra denne afhandling bliver begrænset. Videre er der ligeledes forskel på den forskningsmæssige tilgang og myndighedernes tilgang, hvor Glaum et al. primært fokuserer på om et oplysningskrav er overholdt, mens myndighederne også fokuserer på kvaliteten af de afgivne oplysninger.

Et spørgsmål der rejser sig i forbindelse med ovenstående, er om det er muligt at reducere forskellene i fortolkningen af standarderne. Indledningsvist må det gøres klart, at regnskabsregler, som omfatter mange forskellige typer af virksomheder og mange forskellige områder naturligvis medfører, at de relevante krav varierer fra virksomhed til virksomhed. Således må oplysningskravene være åbne, men klare i deres formulering. Alternativt kan der udarbejdes eksempler på hvornår et oplysningskrav er opfyldt eller ej. Hertil bemærkedes det i interviewet med Erhvervsstyrelsen, at flere forhold gør sig gældende. Standarderne kan godt være mere klare, men ændringer skal foretages meget intelligent, da det ellers vil afføde nye problemer. Ligeledes virker det indledningsvist fornuftigt med eksempler

på, hvornår et oplysningskrav anses for overholdt, men det afføder den risiko, at eksemplerne i stedet bliver praksis, hvilket ikke var intentionen (Nilsen, 2016). Årsagen hertil skal findes i virksomhedernes og revisors interesser. Revisor er interesseret i at overholde relevant lovgivning samtidig med at være omkostningseffektiv i forhold til honoraret. Derfor giver det ikke mening for revisor at yde en ekstraordinær indsats, som går ud over hvad der kræves af relevant lovgivning. Virksomhedernes interesse er primært fokuseret på to områder. Dels vil virksomhederne optimere deres ressourceforbrug, hvorfor der ikke er grund til at yde en ekstraordinær indsats, og dels kan det være i deres interesse at undlade at afgive for mange oplysninger, som vurderes som værende interessante for deres konkurrenter.

Spørgsmålet er derfor om hvorvidt IFRS slet og ret indeholder så mange oplysningskrav i de forskellige standarder, at der altid vil kunne findes fejl og at dette kun kan imødekommes ved at slække på antallet af oplysningskrav, hvilket ikke virker som en fornuftig tilgang.

## 11. Konklusion

Det kan konkluderes, at der er forskel på graden af overholdelse efter IAS 36 og IAS 12, da det tydeligt fremgår, at overholdelsesgraden efter IAS 12 er højere. Ligeledes viser dataene, at Skandinavien er bedre til at overholde oplysningskravene end Frankrig. Når Skandinavien deles op i Danmark, Sverige og Norge viser det sig dog, at Norge har en lavere gennemsnitlig overholdelsesgrad end Frankrig. Dog har de skandinaviske lande alle en høj overholdelsesgrad i forhold til IAS 12.

Det blev fundet, at der var en forskel i overholdelsesgraden mellem de forskellige industrier. Forskellen findes både overordnet, hvis der ses på alle virksomhederne i Skandinavien og Frankrig samlet, men også i hvert enkelt af de undersøgte lande. Generelt var industrierne Consumer Services og Basic Materials de bedste, mens at Financials og Industrials klarede sig dårligst. Videre blev det fundet at den overordnede rangering af virksomhederne varierede i de enkelte lande, forstået således at den samme industri kunne have forskellig rangering i de respektive lande. Ydermere kan det slutes at overholdelsesgraden i Frankrig måske kan tilskrives sammensætningen af industrierne.

I forhold til revisor blev det undersøgt om der overordnet var en forskel i overholdelsesgraden, om der var forskel mellem revisor i de enkelte lande, om der var forskel i de forskellige industrier og om revisionshonoraret hang sammen med overholdelsesgraden. På tværs af alle lande blev det fundet, at EY klarede sig bedst og derefter kom Mazars, KPMG, Deloitte og til sidst PwC. PwC udmærkede sig ved at have den laveste grad af overholdelse og samtidig revidere de fleste virksomheder, med 33 ud af 104. De forskelle som blev fundet overordnet gik igen i de enkelte lande, således at EY, KPMG og Mazars generelt klarede sig bedst, mens at Deloitte og PwC generelt klarede sig dårligst. Der viste sig dog forskelle i de enkelte lande, hvor der blev rykket en eller to placeringer i de enkelte lande. Ved undersøgelsen af overholdelsesgraden i de enkelte industrier i forhold til revisor blev det fundet, at der ikke var nogen revisorer der var markant bedre eller værre end de andre. Det viste sig dog, interessant nok, at der tilsyneladende var en korrelation mellem at revidere mange virksomheder og have en lavere overholdelsesgrad. Videre blev det fundet, at der var en meget svag korrelation mellem revisionshonorar og overholdelsesgrad, som der grundet den svage korrelation ikke kan slutes noget endeligt ud fra.

Ydermere blev der lavet flere regressionsligner for at se om forskellige virksomhedsvariabler kunne forklare overholdelsesgraden. Hertil blev overholdelsesgraden i forhold til omsætning, antal ansatte, andelen af virksomhedens aktier til fri omsætning på børsen og antallet af revisionskomitemøder undersøgt. Ydermere blev graden af overholdelse efter IAS 36 undersøgt i forhold til hvor stor en andel

goodwill udgør af virksomhedens aktiver. Fælles for ovenstående var, at de fundne regressionsligninger alle havde en meget lav korrelationskoefficient, hvorfor det kan slutes at der ikke var en åbenbar sammenhæng mellem de forskellige variabler og graden af overholdelse.

Endvidere blev det undersøgt hvorvidt forskellige proxyer kunne forklare forskellen i overholdelsesgrad. Den bærende tese er, at jo tættere proxyen var på den enkelte virksomhed, jo bedre ville den være til at kunne forklare forskelle i graden af overholdelse. Hertil viste det sig, at kultur, som defineret af Hofstede, var en forholdsvis god proxy. Dette skyldtes, at overholdelsesgraden blev fundet at være højere i Skandinavien end i Frankrig, hvilket ligeledes blev afspejlet ved at landene i Skandinavien kulturelt minder om hinanden og Frankrig i den henseende er anderledes. Det fremgår derfor af resultaterne og af diskussionen, at kultur påvirker graden af overholdelse. Der blev dog diskuteret forhold, som talte for at udvise påpasselighed med at anvende kultur som proxy for graden af overholdelse. Herunder blev især lagt vægt på svær sammenlignelighed mellem de undersøgte virksomheder og kultur, som defineret af Hofstede. Dertil blev en proxy på et niveau tættere på virksomhederne undersøgt, mere specifikt Enforcement proxyen fra Brown et al. Sammenligneligheden i overholdelsesgraden i forhold til Danmark, Norge og Frankrig var forholdsvis gode, taget i betragtning af at de seneste data var fra 2008, mens denne afhandling undersøger 2014. Dog antyder anvendelsen af Brown et al., at Sverige burde score noget lavere, hvis resultaterne fra 2008 fandt anvendelse for 2014. Det kan derfor ikke konkluderes entydigt, at de institutionelle rammer for kontrolmyndighederne og revisor påvirker graden af overholdelse. For at kunne finde endegyldigt ud af dette, kræver det at Brown et al. undersøgelsen udføres igen for 2014, da det ikke længere er ligeså velegnet som proxy, som det var i forhold til oplysninger fra 2008. Samlet set kan det konkluderes, at det er svært at finde egnede proxyer, som tager højde for den mangfoldige størrelse, som virksomheder er. Hertil kræves enten påpasselighed ved anvendelse af eksisterende proxyer eller proxyer, som nærmere afspejler virksomhedernes ledelse herunder revisor.

## 12. Perspektivering

Afhandlingen har fokuseret på et forholdsvis begrænset område i form af fire lande, to regnskabsstandards og et regnskabsår. I den forbindelse er der fravalgt en del interessante vinkler, samtidig med at der løbende er fundet andre områder og tilgange, som kunne være interessante at undersøge nærmere, men som ikke har kunnet rummes inden for rammerne af denne afhandling. Disse områder vil blive beskrevet i nedenstående.

Det første interessante område kunne være at undersøge flere lande, for i højere grad at kunne identificere forskelle mellem disse. Hertil kunne det være spændende at undersøge lande, der har forholdsvis ny erfaring med IFRS, som regnskabsparadigme. Ligeledes kunne det være interessant at undersøge lande, med andre institutionelle rammer for myndigheder og revisor. Ved at undersøge hele Europa ville der potentielt kunne findes andre interessante forskelle og ligheder.

Derudover kunne det også være interessant, at undersøge flere eller andre regnskabsstandards herunder IFRS 3, med henblik på at få afdækket om overholdelsesgraden varierer alt efter standard. Ved at undersøge IFRS 3 ville en sammenligning med Glaum et al. være mulig.

Endvidere ville en tidsserieanalyse være interessant, således at forskelle over tid kunne identificeres. Dette kunne være interessant i den henseende, at der fortsat opleves problemer med oplysningskravene efter IAS 36 og dette kunne således belyses nærmere.

Ydermere vil det være oplagt at interviewe de respektive kontrolmyndigheder i eksempelvis Norge, Sverige og Frankrig for at få afdækket deres kontrolindsats - således at dette kan sammenholdes med interviewet med Erhvervsstyrelsen. Hertil kan også virksomhederne og revisor interviewes, således at deres oplevelse af anvendelsen af regnskabsstandarden og udfordringer hermed belyses.

Til fremtidige studier kan det endvidere være interessant, at finde mere retvisende proxyer i forhold til overholdelsesgraden. Hertil er proxyerne fra Hofstede i form af kultur og Brown i form af de institutionelle rammer for revisor og kontrolmyndighed ikke nødvendigvis tilstrækkelig. Dels bør de opdateres, således at de er retvisende for de år som undersøges, og dels kan en mere virksomhedsnær kulturundersøgelse måske bringe forskelle mellem virksomhederne frem. Eksempelvis kan overholdelsesgraden være mere sammenhængende med ledelsens holdninger og erfaring med regnskabsstandards, end forskellige offentlige tilgængelige virksomhedsvariabler. Hertil kan eksempelvis inddrages McGregor og Herzberg, til at belyse ledelseskulturen og ledelsens motivation.



### 13. Litteraturliste

- A.P. Møller - Mærsk. (2014). *Annual Report*.
- ABB. (2014). *Annual Report* .
- Accor. (2014). *Annual Report*.
- Air Liquide. (2014). *Annual Report*.
- Airbus Group. (2014). *Annual Report*.
- Akastor. (2014). *Annual Report* .
- Aker Solutions. (2014). *Annual Report* .
- Alcatel-Lucent . (2014). *Annual Report*.
- Alfa Laval. (2014). *Annual Report* .
- Alstom. (2014/2015). *Annual Report*.
- Andersen, I. (2014). *Den skinbarlige virkelighed: Vidensproduktion i samfundsvidenskaberne (5.udg.)*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- ArcelorMittal. (2014). *Annual Report*.
- ASSA ABLOY. (2014). *Annual Report* .
- AstraZeneca PLC . (2014). *Annual Report* .
- Atlas Copco. (2014). *Annual Report* .
- Axa. (2014). *Annual Report*.
- Barrow, M. (2013). *Statistics for economics: Accounting and business studies (6.udg.)*. Harlow: Pearson Education.
- BNP Paribas. (2014). *Annual Report*.
- Boliden. (2014). *Annual Report* .
- Bouygues. (2014). *Annual Report*.
- Brown, P., Preiato, J., & Tarca, Ann. (2014). Measuring Country Differences in Enforcement of Accounting Standards: An Audit and Enforcement Proxy. *Journal of Business Finance & Accounting*, 1-52.
- BW LPG. (2014). *Annual Report* .
- Cap Gemini . (2014). *Annual Report*.
- Carlsberg. (2014). *Annual Report* .
- Carrefour . (2014). *Annual Report* .

CHR Hansen Holding. (2013/14). *Annual Report*.

*Closely Held Shares*. (18.. April 2016). Hentet fra [www.investopedia.com](http://www.investopedia.com/terms/c/closelyheldshares.asp):  
<http://www.investopedia.com/terms/c/closelyheldshares.asp>

Coloplast. (2013/14). *Annual Report*.

Credit Agricole. (2014). *Annual Report* .

Danone. (2014). *Annual Report* .

Danske Bank. (2014). *Annual Report* .

Den Store Danske. (16.. April 2016). *Skandinavien*. Hentet fra [denstoredanske.dk](http://denstoredanske.dk):  
[http://denstoredanske.dk/Geografi\\_og\\_historie/Norge\\_og\\_Sverige/Norden\\_generelt/Skandinavien](http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Norge_og_Sverige/Norden_generelt/Skandinavien)

Det norske oljeselskap. (2014). *Annual Report* .

DNB GROUP. (2014). *Annual Report*.

DNO. (2014). *Annual Report* .

DSV. (2014). *Annual Report* .

EDF. (2014). *Annual Report*.

Electrolux. (2014). *Annual Report* .

Engie (GDF SUEZ) . (2014). *Annual Report*.

Ericsson. (2014). *Annual Report* .

ESMA. (2015). *ESMA Report on Enforcement and Regulatory Activities of Accounting Enforcers in 2014*. ESMA.

ESMA. (14.. Februar 2016). *Who we are*. Hentet fra [www.esma.europa.eu](http://www.esma.europa.eu):  
<https://www.esma.europa.eu/about-esma/who-we-are>

Essilor Intl. (2014). *Annual Report* .

Europa Parlamentet. (19.. Juli 2002). EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING/EF Nr. 1606/2202 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder.

Europa Parlamentet. (2014). EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) Nr. 537/2014 af 16. april 2014 om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2005/909/EF.

Fedders, J., & Steffensen, H. (2012). *Årsrapport: efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS (4. udg.)*. København: Karnov Group.

Finanstilsynet. (2015). *Afgørelse vedrørende årsrapport for 2014*. København: Finanstilsynet.

Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen. (2015). *Redegørelse for Finanstilsynets og Erhvervsstyrelsens regnskabskontrol 2015*. København: Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen.

- FLSMIDTH. (2014). *Annual Report* .
- Fred Olsen Energy. (2014). *Annual Report* .
- Gemalto. (2014). *Annual Report* .
- Genmab. (2014). *Annual Report*.
- Getinge. (2014). *Annual Report* .
- Gjensidige Forsikring. (2014). *Annual Report*.
- Glaum, M., Schmidt, P., Street, L. D., & Vogel, S. (2013). Compliance with IFRS 3-and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: company-and country-level determinants. *Accounting and Business Research*, 163-204.
- GN Store Nord. (2014). *Annual Report* .
- Golden Ocean Group. (2014). *Annual Report* .
- Hennes & Mauritz. (2013/2014). *Annual Report*.
- Henrik Steffensen. (31.. Marts 2016). Hentet fra [www.pwc.dk](http://www.pwc.dk/da/contacts/h/hns-henrik-steffensen-koebenhavn.html):  
<http://www.pwc.dk/da/contacts/h/hns-henrik-steffensen-koebenhavn.html>
- Hofstede, G. (u.d.). National Culture. Hentet 30. April 2016 fra <https://geert-hofstede.com/national-culture.html>
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. United States of Americas : McGrawHill.
- IAS 1. (u.d.). Præsentation af årsregnskaber.
- IAS 12. (u.d.). Indkomstskatter.
- IAS 36. (u.d.). Værdiforringelse af aktiver.
- ICB Structure. (16.. April 2016). Hentet fra [www.icbenchmark.com](http://www.icbenchmark.com):  
[http://www.icbenchmark.com/Site/ICB\\_Structure](http://www.icbenchmark.com/Site/ICB_Structure)
- ICB Structure. (16.. April 2016). Hentet fra [www.icbenchmark.com](http://www.icbenchmark.com):  
[http://www.icbenchmark.com/Site/ICB\\_Structure](http://www.icbenchmark.com/Site/ICB_Structure)
- IFRS modelregnskab. (31.. Marts 2016). Hentet fra [www.pwc.dk](http://www.pwc.dk):  
<http://www.pwc.dk/da/services/regnskab/tjeklister-download.html>
- International Accounting Team. (30.. Marts 2016). Hentet fra [www.whu.edu](http://www.whu.edu):  
<https://www.whu.edu/en/faculty-research/finance-and-accounting-group/international-accounting/team/>
- International Accounting Team. (30.. Marts 2016). Hentet fra [www.whu.edu](http://www.whu.edu):  
<https://www.whu.edu/en/faculty-research/finance-and-accounting-group/international-accounting/team/>

Investor AB. (2014). *Annual Report* .

ISS. (2014). *Annual Report* .

Jan Fedders. (31.. Marts 2016). Hentet fra [www.pwc.dk](http://www.pwc.dk/da/contacts/j/jfe-jan-fedders-statsautoriseret-revisor-koebenhavn.html): <http://www.pwc.dk/da/contacts/j/jfe-jan-fedders-statsautoriseret-revisor-koebenhavn.html>

Jyske Bank. (2014). *Annual Report* .

Kerring . (2014). *Annual Report* .

Kinnevik Investments. (2014). *Annual Report* .

Kjær, H., & Skriver, J. H., & Staunstrup, E. (2011). *Organisation (4.udg.)*. København: Trojka/Gads Forlag.

Lafarge. (2014). *Annual Report* .

Legrand. (2014). *Annual Report* .

LinkedIn. (27.. April 2016). Hentet fra [www.linkedin.com](http://www.linkedin.com): <https://www.linkedin.com/in/john-preiato-39b699a9>

L'oreal. (2014). *Annual Report* .

Lundin Petroleum. (2014). *Annual Report* .

LVMH. (2014). *Annual Report* .

Marine Harvest. (2014). *Annual Report* .

Michelin. (2014). *Annual Report* .

Minkov, M. (8.. Maj 2016). Hentet fra [www.itim.org](http://www.itim.org): <http://www.itim.org/en/consultants/michael-minkov>

Modern Times Group. (2014). *Annual Report* .

National Culture. (1.. Maj 2016). Hentet fra [geert-hofstede.com](http://geert-hofstede.com): <https://geert-hofstede.com/national-culture.html>

Nationalbanken. (17.. April 2016). *nationalbanken.statistikbank.dk*. Hentet fra [www.nationalbanken.dk](http://www.nationalbanken.dk): <http://www.investopedia.com/terms/c/closelyheldshares.asp>

Nilsen, J.-C. (20. April 2016). Chefkonsulent. (A. K. Greve, Interviewer)

NOKIA. (2014). *Annual Report* .

Nordea. (2014). *Annual Report* .

Norsk Hydro. (2014). *Annual Report*.

Norwegian. (2014). *Annual Report* .

Novo Nordisk . (2014). *Annual Report* .

Novozymes. (2014). *Annual Report* .

Opera Software. (2014). *Annual Report* .

Orange. (2014). *Annual Report* .

Orkla. (2014). *Annual Report* .

Pandora . (2014). *Annual Report* .

Pernod Ricard. (2014/2015). *Annual Report*.

PGS. (2014). *Annual Report* .

Publicis Groupe. (2014). *Annual Report* .

REC Silicon. (2014). *Annual Report* .

Renault. (2014). *Annual Report*.

Royal Caribbean Cruise. (2014). *Annual Report* .

Safran. (2014). *Annual Report* .

Saint Gobain. (2014). *Annual Report* .

Sandvik. (2014). *Annual Report* .

Sanofi . (2014). *Annual Report* .

SCA. (2014). *Annual Report* .

SCHIBSTED. (2014). *Annual Report* .

Schneider Electric . (2014). *Annual Report* .

Seadrill. (2014). *Annual Report* .

SEB. (2014). *Annual Report* .

Securitas. (2014). *Annual Report* .

Skanska. (2014). *Annual Report* .

SKF. (2014). *Annual Report* .

Societe Generale. (2014). *Annual Report*.

Solvay . (2014). *Annual Report* .

SSAB. (2014). *Annual Report* .

Statoil . (2014). *Annual Report* .

Storebrand. (2014). *Annual Report* .

Street, D. (30.. Marts 2016). Hentet fra [www.udayton.edu](http://www.udayton.edu):  
[https://www.udayton.edu/directory/business/accounting/street\\_donna\\_l.php](https://www.udayton.edu/directory/business/accounting/street_donna_l.php)

Subsea7. (2014). *Annual Report* .

Svenska Handelsbanken. (2014). *Annual Report* .

Swedbank. (2014). *Annual Report* .

Swedish Match. (2014). *Annual Report* .

Sørensen, O. (2012). *Regnskabsanalyse og værdiansættelse: En praktisk tilgang (4.udg.)*. København: Gjellerup/Gads Forlag.

Tarca, A. (27.. April 2016). Hentet fra web.uwa.edu.au:  
<http://www.web.uwa.edu.au/people/ann.tarca>

TDC. (2014). *Annual Report* .

Technip. (2014). *Annual Report*.

Tele2. (2014). *Annual Report* .

Telenor. (2014). *Annual Report* .

TeliaSonera. (2014). *Annual Report* .

TGS . (2014). *Annual Report* .

Total. (2014). *Annual Report* .

Tryg. (2014). *Annual Report* .

Uniball Rodamco. (2014). *Annual Report*.

University of Western Australia. (27.. April 2016). Hentet fra www.web.uwa.edu.au:  
[http://www.web.uwa.edu.au/profile?dn=cn%3DPhilip%20Brown%2Cou%3DBusiness%20School%20Adjunct%20and%20Honorary%20Staff%2Cou%3DFaculty%20of%20Business%20\(UWA%20Business%20School\)%2Cou%3DFaculties%2Co%3DThe%20University%20of%20Western%20Australia](http://www.web.uwa.edu.au/profile?dn=cn%3DPhilip%20Brown%2Cou%3DBusiness%20School%20Adjunct%20and%20Honorary%20Staff%2Cou%3DFaculty%20of%20Business%20(UWA%20Business%20School)%2Cou%3DFaculties%2Co%3DThe%20University%20of%20Western%20Australia)

Valeo. (2014). *Annual Report* .

Veolia Environnement . (2014). *Annual Report* .

Vestas. (2014). *Annual Report* .

Vinci. (2014). *Annual Report* .

Vivendi. (2014). *Annual Report* .

Volvo. (2014). *Annual Report* .

William Demant Holding. (2014). *Annual Report* .

Yara. (2014). *Annual Report* .

## **14. Bilag**

Alle bilag til afhandlingen findes på den vedlagte USB-nøgle, hvor de er nummeret i samme rækkefølge som nedenstående.

### **Bilag 1 - Dataark**

Dataarket findes på den vedlagte USB-nøgle, på grund af størrelsen.

## **Bilag 2 - Interviewguide**

### **Indledning:**

- Tale langsomt og tydeligt (transskribere)
- Mulighed for at blive anonym
- Afhandlingen undtaget fra offentligheden
- Få verificeret citater mv?

### **Spørgsmål**

- Hvor længe har du været i Erhvervsstyrelsen?
- Hvor længe har du været en del af regnskabskontrollen vedrørende børsnoterede virksomheder?

### **Vedrørende ESMA**

- Hvad er dit kendskab til ESMA?
- Hvor tæt samarbejder Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet med ESMA?
- Er samarbejdet blevet tættere/bedre med årene?
- Ser du nogen udfordringer, som kan forbedres?

### **Regnskabskontrol - Erhvervsstyrelsen/Finanstilsynet**

- Hvilke personer var en del af teamet der kontrollerede årsrapporter for 2014?
  - Deres uddannelsesmæssige baggrund/erfaring?
- Hvilke børsnoterede virksomheder i C20 blev udtaget til kontrol med deres 2014 årsrapport
- Hvad blev der lagt vægt på i risikovurderingen i forhold til:
  - Erfaringsmæssig forhøjet risiko for fejl
  - Temabaseret udvælgelse
    - Kun IAS 36 eller også IAS 12?
- Hvor lang tid er sagsbehandlingen i regnskabskontROLSager?

### **IAS 36**

- Har der erfaringsmæssigt været problemer med andre dele af IAS 36 end immaterielle aktiver med uendelig levetid?
- Punkt 134
- Punkt 134 f - følsomhedsanalyse
  - Både ESMA/dansk regnskabskontrol siger = problemer
  - Problemer hos virksomhederne eller er standarden for uklar?
  - Hvordan er kvaliteten af de afgivne oplysninger?



- Er det blevet bedre/værre med tiden?

## **IAS 12**

- 82 a og 82 b: hvor gode er virksomhederne til at overholde dette?
  - Redegøre for udnyttelsen af netto skatteaktiv
  - Specielt hvis der har været tab tidligere år

## **Begge standarder/overordnet**

- Hvordan er sværhedsgraden i forhold til at vurdere om informationer er tilstrækkelige?
- Kræver det virksomhedsinterne informationer for at vurdere?
- Burde myndighederne være bedre til at udstede vejledninger i hvordan oplysningskrav overholdes?
- Alternativt: er det tilstrækkeligt med revisionsvirksomhedernes vejledning/modelregnskaber?
- Har du noget kendskab til, hvor godt de andre lande herunder de skandinaviske lande og Frankrig overholder de 2 standarder?
- Har i noget samarbejde med andre myndigheder i andre lande? (Lidt i forlængelse til ovenstående spørgsmål)
- I forhold til vores gennemgang af regnskaber fandt vi, at Skandinavien har en højere overholdelsesgrad end Frankrig. Er det noget der kommer bag på dig eller virker dette sandsynligt?

## **Afslutning:**

- Mulighed for at være anonym
- Afhandlingen undtaget fra offentligheden

## Bilag 3 - Interview

Interview fra d. 20/4-2016

I det følgende er transskription af interviewet holdt med Jan-Christian, Chefkonsulent i Erhvervsstyrelsen, som også er en del af Børspolitiet. Interviewet blev afholdt af Alex Keidser Greve.

**A:** Starter

**JC:** Ja

**A:** Først vil jeg gerne bede dig snakke langsomt og tydelig

**JC:** Det er ikke muligt at give jer fortrolige oplysninger, det er simpelthen ikke muligt i forhold til lovgivningen

**A:** Nej, det er jo det. Så skal det være fordi man får aktindsigt eller lignende og det er vi ikke interesserede i.

**JC:** Der er vi undtaget, vi er helt udenfor, når vi er inde på børsområdet - så er det undtaget for aktindsigt.

**A:** Det giver også meget god mening. Hvor længe har du været en del af Erhvervsstyrelsen?

**JC:** Ca. 22 år tror jeg.

**A:** Hvor længe har du været en del af børspolitiet?

**JC:** Ca. 12 år, fra starten af

**A:** Så du var med til at starte det op?

**JC:** Ja, jeg var med til at starte det op og havde ansvaret for det projekt

**A:** Hvordan kan det være at man valgte at etablere børspolitiet?

**JC:** Det følger af guidelines fra ESMA og fra transparensdirektivet. Transparensdirektivet er det juridiske grundlag - du skal have en kontrolmyndighed og så er der guidelines fra ESMA, som går mere specifikt ind på hvad man skal gøre.

Før ESMA var der CESR (Committee of European Securities Regulators), som var en sammenslutning af børsmyndigheder i Europa og der blev man enige om, at man skulle have kontrol - og visse rammer af kontrol - som organisation over for sine medlemmer og i forhold til kontrollen.

**A:** Ja, så det er så ensrettet som muligt på tværs af EU, med kontrollen

**JC:** Ja. Du kan sige, at man var opmærksom på, at hvis man skulle have det til at fungere, så var man nødt til at have en eller anden form for kontrol. Hvis du kigger tilbage i tiden så var der ingen kontrol med regnskaber i Europa. Og så begyndte der at komme (kontrol). De sidste lande er først ved at komme med nu, med regnskabskontrollen.

**A:** Jeg kan også se at ESMA, i den rapport vi har fra dem, der beder de om at få en positiv tilkendegivelse fra de forskellige landes kontrolmyndigheder for om de følger den tematiske tilgang i det pågældende regnskabsår for kontrol. Eksempelvis at man kigger på IAS 36.

**JC:** Hvad er det i kigger på?

**A:** Vi har denne her “enforcement and regulatory activities of accounting enforces in 2014”

**JC:** Det er aktivitetsrapporten. Den viser det overliggende. Du har to niveauer. Det ene er at du har guidelines - overordnede guidelines for hvordan du skal organisere og udfolde din kontrol. Her for to år siden kom der nye guidelines, som erstattede de gamle. Så har du løbende rapportering, dvs. først har du løbende udvælgelse af temaer - fælles europæiske temaer. Og året efter har man så løbende rapportering i forhold til kontrollen efter de temaer. Og så har du samtidig rapportering for den samlede kontrol til ESMA.

**A:** Er det ikke dem hvor Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet sammen offentliggør dem løbende for regnskabskontrollen og så forestiller jeg mig at det bliver indberettet til ESMA

**JC:** Ja, det som vi offentliggør i starten af året, hvor vi ser på det gamle år er grundlæggende det som vi indberetter.

**A:** Hvordan fungerer samarbejdet. Er det blevet bedre med ESMA siden starte eller er der stadig nogle udfordringer?

**JC:** Der skal man også tænke på historikken. Det var meget få lande som havde regnskabskontrol og der er kommet flere til. Så er der også det at ESMA er gået fra at være det gamle CESR, som var en sammenslutning, til ESMA, som er en EU myndighed. Nu er de jo en myndighed under EU kommissionen, som gør det at de har fået beføjelser i henhold til EU reguleringen. Det har de ikke haft tidligere, så nu kan de udstille bindende krav, bekendtgørelser og sådan. Så det er blevet strammet meget op over tid i samarbejdet.

**A:** Er det i forbindelse med Finanskrisen osv. i 2008, at der er kommet flere beføjelser til eller er det fordi man har set det som en nødvendig udvikling?

**JC:** Det er klart, at meget hænger på finanskrisen og der fik man så et ekstra boost. Der har været en del udvikling, men det var finanskrisen som virkelig satte gang i omvæltningen.

**A:** Ja for jeg ved at i den finansielle sektor er reguleringen blevet ret intens - også med beføjelser til myndighederne. Ser du nogle udfordringer i forhold til hvordan ESMA fungerer nu, som kan forbedres?

**JC:** Det du har indtil videre, det er at ESMA har en koordinerende rolle og de har som sådan ikke nogen beføjelser i forhold til kontrollen i de enkelte medlemslande. De kan ikke gå ud og direkte sige at nu skal i anrette tingene sådan her i Danmark. Men de har nogen muligheder for at presse og vi har talt om at få lavet peer-review landene imellem for eksempelvis at se hinandens kontrol. Men i forhold til USA, så har de en langt mere stram og central styring sådan at du er sikker på at også de langsomme kommer med.

**A:** Ja, det foregår vel gennem SEC?

**JC:** Ja.

**A:** Noget af det som har undret os er, i forhold til aktivitetsrapporten fra ESMA, at der bliver redegjort for de forskellige kontrol myndigheders indsats overordnet, men den kan godt være meget forskellig fra land til land. Vores data viser umiddelbart at Skandinavien er bedre til at overholde oplysningskravene i de standarder vi undersøger end det eksempelvis er tilfældet i Frankrig. Jeg kan forestille mig, at hvis der er nogen lande som lige har implementeret IFRS at så vil de ligge forholdsvist lavt.

**JC:** Det ville være meget interessant at få fingrene i (vores data).

Det er en udfordring hvordan man laver kontrollen. Man skal dog også huske på det modsatte. På den ene side ville det være en fordel at få en koordineret kontrolindsats i Europa. På den anden side er der store kulturelle forskelle i Europa. Vi har blandt andet set hvordan man skriver til virksomhederneovre i Storbritannien og du kan ikke skrive på den måde i Danmark. Hele tilgangen til kontrollen er forskellig. De er meget mere høflige derovre. Og de skriver på en måde, hvor det i Danmark kunne være svært for virksomhederne at forstå alvoren. Det er måden i deres kultur og måden

de taler på derovre. Hvis du havde brugt vores breve derovre så ville der lyde et ramaskrig fra virksomhederne.

**A:** Ja, for jeg kan forestille mig at vi er mere kontante i sproget, men samtidig er der vel også det i Danmark med at vi har mulighed for at ringe til firmaet og snakke med dem omkring hvordan og hvorledes hvor at i England, der er det nok mere distanceret. Der er det nok via brev det foregår og måske gennem advokater.

**JC:** Det er også bare hele kulturen - hvordan man taler til hinanden. Og der er fordelene ved nationale tilsyn. At du kender den lokale kultur og derfor er mest effektiv i forhold til hvis du har en central kontrolmyndighed, som ville kunne få en række problemer fordi de ikke kender den lokale kultur.

**A:** Jeg tænker, at man måske kan drage parallel til da Skat blev centraliseret få steder i Danmark i stedet for de lokale skattekontorer, hvor man mister kendskabet til de lokale områder, som påvirker inddrivelses mulighederne. Men det er jo lidt den samme bekymring.

**JC:** Helt klart og det er også hvordan man så agerer i de lokale miljøer- det kan være en udfordring.

**A:** Ja. Vel også fordi man gerne vil have virksomhederne til at samarbejde?

**JC:** Ja

**A:** Har du mulighed for at fortælle hvilke personer, som var en del af teamet der kontrollerede årsrapporterne i 2014. Det er kun for virksomhederne i C20.

**JC:** Dem som kontrollerede dem?

**A:** Ja, dem der var med. Fordi vi kan se i redegørelsen for regnskabskontrollen at der står noget med at teamet består primært af finanstillsynet, men også at der er nogen eksterne folk med. Det står her, at der er tre med i Finanstillsynets bestyrelse og at der er fire eksterne regnskabs- og revisionskyn-dige eksperter.

**JC:** Der skal du huske opbygningen af det her. Vi har et team af embedsmænd her (Erhvervsstyrelsen), som kontrollerer regnskaber. Vi forbereder sagerne og så går de videre til det ekspertudvalg, som så vurderer sagerne inden det kommer for bestyrelsen. Ekspertudvalget kan ikke træffe afgørelser, de kan kun komme med udtalelser til bestyrelsen i forhold til vores sager. Så hele arbejdet laves

her (Erhvervsstyrelsen) og når vi så er helt færdige og har et udkast af afgørelsen så diskuteres den i ekspertudvalget og så kommer den til bestyrelsen bagefter.

**A:** Okay, så der er en hel inddeling på den måde.

**JC:** Ja, man kan sige at vi har haft en konkret sag, som vi har arbejdet med i månedsviis her i huset. Et halvt år eller sådan noget og den gik så fra underudvalg til bestyrelse samme dag. Så det kan være en meget kort proces derovre i forhold til det arbejde som foregår her i huset.

**A:** Det er vel også i forhold til hvor klar ens foreløbige forslag til afgørelse er. Hvis det er klart kan det jo være forholdsvis nemt at tage stilling til.

**JC:** De er rigtig klare når de kommer ud herfra. Når vi kommer dertil har vi også hørt virksomheden. Virksomheden får udkastet til afgørelsen at se og får mulighed for at kommentere inden vi giver den videre. Så vi har deres kommentarer og den er helt klar når vi når til udkastet for afgørelsen.

**A:** Det bringer mig egentlig til et andet spørgsmål. Hvor lang er sagsbehandlingstiden i regnskabskontROLSager? Jeg kan forestille mig, at den er forholdsvis lang.

**JC:** Du kan formentlig finde en inde på finanstillsynet hjemmeside, hvem som er medlem af bestyrelsen og ekspertudvalget. Ellers kan du få en liste, hvis du har behov for det, men jeg vil tro at det ligger på finanstillsynet hjemmeside, for det er en formel udpegning.

**A:** Hvor lang er sagsbehandlingstiden typisk på regnskabskontrol sager?

**JC:** Det kan være alt fra 14 dage til 14 måneder. Det er helt umuligt at sige. Det afhænger helt af sagens karakter.

**A:** Det er vel både indholdet, som man kontrollerer efter, om det kun er få enkelte få fejl eller man kontrollerer dem fuldstændigt og så kompleksiteten af virksomheden.

**JC:** Det er en meget almindelig fejl at tro at mange forhold trækker sagen ud. Det gør det ikke ret meget, for der er det tit at der er tale om objektivt konstaterbare ting. Det der er tungt er hvis der er enkelte forhold som har fortolknings karakter.

Jeg kan lige kort skitsere, hvordan vi gør det. Vi får regnskabet, som vi gennemgår og så hører vi virksomheden og den høring kan foregå af flere omgange fordi vi har brug for flere informationer og hvis vi så er i tvivl om afgørelsen, så skal vi høre ESMA inden vi træffer afgørelse. Ved høringen hos ESMA skal vi oversætte og lave en beskrivelse af sagen på engelsk, den skal sendes ind og

så skal den diskuteres. Så bare selve ESMA processen tager normalt minimum en måned, gerne to. Og så er der som sagt løbende dialog med virksomheden. Når vi har et klart udkast til afgørelsen, så skal virksomheden høres og der giver vi dem normalt mellem 14 dage og 3 uger. Vi får den tilbage, gør den klar, vi skal i ekspertudvalget og der skal vi selvfølgelig bruge tid på at forberede den til ekspertudvalget og de skal have sagen i forvejen - og det tager nemt op til 3 uger. Og så skal den efterfølgende til bestyrelsen og det kan så tage endnu en måned - alt fra en uge til en måned.

**A:** Så man kan vel næsten sige, at i princippet er sagsbehandlingen forholdsvis hurtig, men fordi det skifter hænder så mange gange og at folk skal nå og forberede sig, så kan det nemt tage længere tid?

**JC:** Ja, men det kan også være sagsbehandlingen, som tager lang tid. For hvis der er noget som virkelig skal undersøges, så kan der gå måneder.

**A:** Det bringer os næsten automatisk videre til henholdsvis IAS 36 og IAS 12. Vi kan umiddelbart se både i ESMA og i rapporten om regnskabskontrol, så sådan noget som vurdering af goodwill efter punkt 134, navnlig følsomhedsanalysen er noget som der er forholdsvis store problemer med.

**JC:** Ja, altså vi ser jo først på beskrivelsen af de forudsætninger man har lagt ind. Der er jo en række afgørelser og vi har også skrevet om det i vores julebrev og det har været et problem for en række virksomheder at forstå alvoren i de oplysningskrav. Og vi ser at goodwill, dem vi har kigget på, hvor det er meget væsentligt, altså hvis goodwill udgør små procenter, så er det ikke noget vi typisk kigger på.

**A:** Hvor meget skal goodwill typisk udgøre af eksempelvis aktivsummen før end at i regner det for at være væsentligt?

**JC:** Det kan jeg ikke sige noget bestemt om. Det afhænger af virksomhedens situation mv. Du kan sige det sådan, at hvis du vurderer at en nedskrivning af goodwill vil kunne påvirke regnskabsbrugeren, så er det noget vi kigger på. Og det der er problemet mange gange, det er at man laver en nedskrivningstest og så siger man at den viser jo at værdien er meget højere end det der står i regnskabet, så vi giver ingen oplysninger, for der er jo ingen problemer her. Det er den klassiske fejl. For regnskabsbrugeren ved jo ikke at der er det store spænd og du kan jo altid få et meget stort spænd hvis du er meget optimistisk. Hvis du ligger ind at du vokser med 50 % om året, så er der jo ingen problemer. Men det er meget vigtigt at få kommunikeret ud til regnskabsbrugeren hvilke forudsætninger du har lagt ind. For det kan jo være at de er rivende uenige med dig i de ting du har lagt ind og at de så får en anden opfattelse.

**A:** Men på det punkt, der undrer vi os, for det virker lidt som om at standarden den lægger op til at følsomhedsanalysen skal man kun lave hvis en rimelig sandsynlig forudsætning kan føre til en ændring i værdien af goodwill der gør at man skal nedskrive. Og så tænker vi, at de fleste virksomheder optimistisk set siger at det ikke er rimelig sandsynligt at en primær forudsætning vil ændre sig fordi vores budgetter og hvad vi ellers har lagt til grund de er solide.

**JC:** Det ser vi meget tit. Derfor er der også den første del (af punkt 134), hvor du skal oplyse om forudsætningerne og hvordan du har lagt værdier på dine forudsætninger er så vigtig. Sådan at du har et grundlag for hvordan virksomheden har regnet denne (værdi)

**A:** Hvordan med kvaliteten af de oplysninger der afgives? For jeg synes at have læst et sted at de tenderer lidt til at være standardtekst, at det bare er copy paste fra tidligere år.

**JC:** Jo, men det er typisk det man ofte ser der. Det vi har set mange gange, det er at man skriver er de centrale forudsætninger er udvikling i salg og i omkostninger. Det er jo ”logik for burhøns”. Det er jo altid udvikling i salg og omkostninger som afgør udviklingen. Så man siger, jamen du er jo nødt til at gå et spadestik dybere; hvad er det som påvirker dit salg? Hvad er det du har lagt ind som forudsætninger der?

**A:** Men hvordan gør i så som kontrolmyndighed når i skal vurdere det? fordi, som læser af regnskabet så er det jo svært at vurdere på baggrund af de informationer som de giver. Man skal jo næsten have adgang til virksomhedsinterne informationer før man kan vurdere om de forudsætninger de har lagt til grund i årsrapporten faktisk er gode nok eller ej.

**JC:** Jeg synes det er nogen som har lavet det meget godt. Eksempelvis er der nogen som jeg ved, i hvert fald i terminalperioden, som siger at de bruger væksten i verdensøkonomien. De leverer en ydelse, som over tid har vist sig at vokse i samme takt som verdensøkonomien. Så der tager de udgangspunkt i, jeg tror det er verdensbanken, som laver nogle estimater der og så bruger vi dem. Det er jo en god måde at oplyse det på; jamen det er jo historisk at det har vist sig, så det har vi lagt ind i vores forudsætninger og så kan regnskabsbruger sige det tror jeg på eller det tror jeg ikke på. Så er der i hvert fald meget åbenhed om hvordan man gør det. Og igen, hvis du eksempelvis inden for budgetperioden har nogen ting som du tager særligt hensyn til. Noget vækst eller nogen faktorer som har indvirkning på markedet.



**A:** Hvordan kan man som kontrolmyndighed vurdere umiddelbart om en vækst virksomheden ligger til grund på 12 % at den er realistisk eller ej? Det kræver vel at man får nogen budgetter at se fra dem af? Før man kan sige at ja det er realistisk eller det er ikke realistisk.

**JC:** Ja, altså så skal du jo ned og reviewe det. Det er klart at jo mere de ligger åbent frem, så må man forholde sig til om det er realistisk. Der er forskellige typer virksomheder og det kan være meget svært at sige hvad der er realistisk, så må man sige at er man åben omkring hvordan man er kommet frem til det.

**A:** Men det er vel også der hvor den løbende kontakt til virksomheden kommer ind og hjælper til at få de informationer?

**JC:** Der er det jo at vi siger, at det er ikke os som har behov for de informationer. Det er markedet som har behov for de informationer om hvordan man er kommet frem til det ude i virksomhederne. Sådan at man kan forholde sig til det som er kommet frem. Og der kan du sige at der er mange forskellige holdninger til hvordan tingene vil udvikle sig fremadrettet. Det ene kan være lige så rigtigt som det andet kan, men man bliver nødt til at træffe nogen valg ude i virksomheden og det er vigtigt at der er åbenhed omkring dette.

**A:** Har i en holdning til eksempelvis punkt 134 f vedrørende følsomhedsanalysen om standarden måske er lidt for uklar i forhold til at man helst skal afgive de oplysninger eller er den tilstrækkelig?

**JC:** Jeg vil sige at der er meget usikkerhed omkring de oplysninger som du skal give, så der ville måske være en fordel at præcisere dem. Problemet er så bare, at hvis du strammer op så skal du gøre det på en intelligent måde for ellers får du bare en generel tekst ind i regnskabet og det er ikke det man har brug for.

**A:** Nej, det er selvfølgelig rigtigt. Noget af det vi eksempelvis har brugt i forbindelse med at undersøge de her ting der har vi kigget på forskellige IFRS modelregnskaber for at se eksempler på hvordan det kunne se ud når oplysningerne var afgivet korrekt. Det er selvfølgelig ikke udtømmende, for der er flere måder at gøre det på, men vi kunne i hvert fald godt have savnet nogen praktiske eksempler på, fra IASB eller EU side af hvornår et oplysningskrav er opfyldt eller ej.

**JC:** Det kan være en god ting. På den ene side, så er problemet at så bruger folk den og så siger de at det som har været et eksempel det bliver pludselig en standard. Selvom du konkret skulle have

lavet noget andet. Men jeg er enig i at det kunne være en fordel. Og set i forhold til hvor væsentlige oplysningerne er i regnskaberne, så er der forbavsende lidt fokus på dem.

**A:** Ja fordi vi har jo i vores afhandling set virksomheder hvor goodwill udgør op til 60 % af aktivsummen. Og de er ikke nødvendigvis gode til at overholde oplysningskravene bare fordi de har meget goodwill. Og det sætter jo regnskabsbruger i en svær situation.

**JC:** Problemet med goodwill er jo også at det er flygtigt aktiv. Hvis du har likvider behøves du ikke særlig mange oplysninger herom fordi det er så relativt nemt at gøre op. Du tager et bankkontoudtog og værdien er så rimelig fast- der er ikke de store problemer med dette her. Men goodwill er jo luft - det er fremtidig indtjening tilbagediskonteret - det er det vi taler om her. Så derfor er der behov for langt flere oplysninger.

**JC:** Kan jeg ikke hente min egen standard på engelsk?

[Kort pause]

**JC:** Jeg vil anbefale jer, at tage den engelske udgave. For der er nogen ting som forsvinder i oversættelsen. Og der er kun få som bruger den danske i praksis. Den laves fordi den skal laves og der er ingen systematisk kontrol på den, så der er ingen sikkerhed for, at fejl i den danske udgave opdages og korrigeres, uanset om de kan give et modsat billede.

**A:** Det er vel ligesom hvis man læser en årsrapport, hvor de henviser til den engelske udgave, hvis der opstår tvivl - så se den engelske udgave.

Så kommer vi automatisk videre til punkt 82 a og b (IAS 12). Det med at hvis virksomheden de har et netto skatteaktiv, så skal de give nogen særlige oplysninger og der kunne vi også forstå på de forskellige rapporter vi har læst at det er der lidt problemer med. Mest fordi det virker som standard tekst og at de egentlig ikke redegør fyldestgørende for om de har mulighed for at udnytte det og hvad der præcis skulle ligge til grund for at de skulle kunne udnytte det. Hvad er jeres oplevelser på det område?

**JC:** Vi har ikke fokuseret ret meget på oplysningskravet her. Vi har mere været inde på indregning og måling af aktiverne og det er det vi har fokuseret på og der har vi haft flere sager, som også er offentliggjort så vidt jeg husker vedrørende skatteaktiver. Vi har hele tiden haft små problemer med det her, men det var specielt i den finansielle krise at vi fik nogen store underskud hvor der ikke var forventninger om at indtjening lige med det første. Nu har vi haft en periode med en vis indtjening,

så man har høvlet af på disse skatteaktiver. Så de er blevet mindre. Plus der er kontrolindsatsen som har været gennemført. Så det gør at man er meget opmærksom på det, så problemet er til at overskue i dag.

**A:** Har du noget kendskab til hvor godt de andre lande herunder Skandinavien og Frankrig overholde de to standarder? Eller er din indsigt primært her i Danmark?

**JC:** Det aner jeg ikke om hvordan det er i andre lande

**A:** Det var det med koordinationen, hvor i havde snakket om måske på sigt at få noget koordination på tværs af landene som så måske kan give den indsigt.

**JC:** Altså vi taler om sagerne. Så vi har samme indgang til sagerne, så vi træffer samme afgørelser, det er udgangspunktet. Men hvor intensiv kontrollen er og hvordan niveauet er ude i virksomhederne det aner jeg ikke.

**A:** Er der noget erfaringsudveksling på det område altså om man eksempelvis tager ned og besøger de franske kontrolmyndigheder og de kommer forbi her og ser hvordan tingene foregår?

**JC:** Nej. Vi mødes jo en gang om måneden ca. i ESMA og der er det jo sådan at hvis vi har principielle sager - ting som ikke har været diskuteret før - så skal vi jo først forelægge inden vi træffer afgørelse og høre de andres holdning. Når vi så har truffet afgørelse bliver det lagt ind i en fælles database. Og så skal den igen diskuteres med de andre lande for at høre om de er enige i den afgørelse. Og nogen af de afgørelser vi har truffet bliver så lagt ud på ESMA's hjemmeside.

**A:** Ja det var EEC en database, hvor man kunne trække det fra så vidt jeg husker. At der kan man trække nogen af afgørelserne.

**JC:** Nej, de ligger i PDF format. Vi har så vores egen database som ikke er offentlig, hvor man kan komme ind og søge på mere detaljerede ting. Som hvis jeg vil se på alle afgørelser for Frankrig, så kan jeg gøre det eller i forhold til IAS 36. Det har man mulighed for der.

**A:** Men årsagen til at det så skal principielt fremlægges, er det hvis... Lad os nu sige som der med 82, hvor at i har fokuseret mere på den regnskabsmæssige del og ikke på den kvalitative del, hvis man lige pludselig ændrer paradigme og fokuserer på den kvalitative del og gerne vil køre nogen afgørelser på det eller kontroller på det, så skal det egentlig principielt forelægges for ESMA?

**JC:** Det er mere sådan med “hvad er det som er tilstrækkeligt for at opfylde et oplysningskrav? ” “Hvordan er det du skal beregne værdien af et aktiv? ” Det er mere den type ting vi sidder og diskuterer. Ikke så meget hvordan vi vægter kontrollen.

**A:** Bliver der så i den proces inddraget eksperter eller folk med erfaring fra den private sektor? Eksempelvis revisor eller lignende?

**JC:** Ikke i ESMA. Vi har muligheden for at inddrage nogen til at lave undersøgelser for os og det gør vi typisk der hvor vi har brug for en egentlig revision eller der hvor vi siger at der er brug for en praktisk international undersøgelse. Hvis man eksempelvis skal se på hvordan man gør tingene i en bestemt industri. Olieindustrien eksempelvis. Så ved vi at en af de helt store har ekspertise inden for olieindustrien, jamen så kan vi jo spørge dem “hvordan foregår dette generelt i Europa og på verdensplan? ”

**A:** Ja for der er jo stor forskel mellem industrierne.

**JC:** Typisk der hvor vi har brug for noget ekspertise som vi ikke har her i huset det forekommer et par gange om året typisk.

**A:** I forhold til vores gennemgang af regnskaber der fandt vi at Skandinavien har en højere gennemsnitlig overholdelsesgrad end Frankrig. Er det noget der umiddelbart kommer bag på dig? Eller virker det sandsynligt?

**JC:** Umiddelbart vil det virke overraskende, men måske har de en anden dækning i virksomheder - de prioriterer måske de store virksomheder mere. I siger det er C20 i kigger på ikke?

**A:** Ja, vi kigger på C20 i Danmark, OBX 25 i Norge, OMW SWE i Sverige og så kigger vi på CAC 40 i Frankrig. Så på den måde har vi kun taget de største virksomheder i de forskellige lande.

**JC:** Så er det overraskende, at der er forskel der. Hvordan ser det ud i Norge?

**A:** Det ser umiddelbart meget godt ud. Jeg kan lige prøve at se om jeg kan vise dig vores data her bagefter.

**JC:** Nej nej, jeg spørger bare fordi jeg ved at de har nogen meget skarpe folk på netop nedskrivningstests. Vi har haft et samarbejde med dem når vi har haft et behov for ekstra viden om nedskrivningstests. Der ved jeg at de har en del folk som går meget op i de ting der.

[Interview var afsluttet, men vi faldt efterfølgende i en interessant samtale om en ny vinkel]

**A:** Du siger i forhold til, at der er nogen virksomheder der slet ikke er opmærksom på oplysningskravene

**JC:** Ja der er nogen som er uopmærksomme på hvad oplysningskravet egentlig indebærer. Og jeg kan se, at hvis du så har haft en dialog med dem, så er det ikke fordi de ikke ønsker at opgive oplysningerne de har bare ikke været i tankegangen omkring oplysningskravet og efter en dialog har de så udviklet en praksis med at give rigtig gode oplysninger.

**A:** Ved du umiddelbart om det varierer i forhold til hvilken revisor man anvender eller om det er fordi de i virkeligheden mangler den regnskabskyndige kompetence?

**JC:** Jeg tror det bare er fordi der ikke har været fokus på det. Vi har også set hvor folk er meget kompetente men som er dårlige til oplysningskravene, både revisorer og virksomheder, så det er ikke noget med manglende kompetence - det er mere manglende fokus om hvad oplysningskravene er.

**A:** Så det er simpelthen rent tilfældigt umiddelbart?

**JC:** Jeg synes det har været tilfældigt, ja. Men det er klart, når der så har været fokus på det, så nu vil jeg forvente at de som har kompetente revisorer og regnskabsfolk i det hele taget at de jo har et meget højere niveau. Men det er typisk at når du har nogen krav, som der ikke har været fokus på i perioder, jamen så bliver opfyldelsen rigtig tynd ikke for det er begrænset hvor mange krav man på en gang kan fokusere på.

**A:** Ja for det er jo trods alt et ret omfattende regnskabsparadigme at følge

**JC:** Ja og du kan sige at når nogen nu har haft meget fokus på at IFRS 7 med finansielle instrumenter kommer ind så har man glemt nogen andre oplysningskrav. Så gør man opmærksom på dem og så bytter man ud. Jeg synes at vi har set nogen rigtig gode eksempler på nogen, som vi har haft dialog med, hvor de har forbedret deres regnskaber

**A:** Men er det også sådan at overholdelsesgraden kan variere alt efter hvilket fokus kontrolmyndighederne har? Hvis man nu har meldt ud i et julebrev at man vælger at fokusere på IAS 36, så er det måske ikke IAS 12 der har det største fokus.

**JC:** Ja det er klart at den også får fokus der. Engang imellem kunne man godt have lidt større fokus ud fra hvad vi har meldt ud - jeg er overrasket...

**A:** Det er selvom man har meldt noget ud, så er de overraskede over at man har fokus på det?

**JC:** Ja

**A:** Tak fordi du gad deltage

## Bilag 4 – Overholdelse pr. industri

Figureerne nedenfor viser den gennemsnitlige overholdelse efter IAS 36 og IAS 12 samt for hver standard enkeltvis for alle industrier på tværs af lande i Frankrig, Skandinavien samt Danmark, Norge og Sverige.

|                    | Alle             |        |        | Frankrig         |        |        |
|--------------------|------------------|--------|--------|------------------|--------|--------|
| Industri efter ICB | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 |
| Consumer Services  | 90%              | 87%    | 95%    | 91%              | 90%    | 91%    |
| Basic Materials    | 89%              | 85%    | 95%    | 84%              | 79%    | 93%    |
| Telecommunications | 88%              | 83%    | 96%    | 89%              | 90%    | 86%    |
| Health care        | 86%              | 79%    | 95%    | 74%              | 70%    | 82%    |
| Oil & gas          | 86%              | 80%    | 96%    | 65%              | 57%    | 80%    |
| Technology         | 86%              | 81%    | 95%    | 84%              | 77%    | 97%    |
| Utilities          | 86%              | 86%    | 86%    | 86%              | 86%    | 86%    |
| Consumer goods     | 83%              | 79%    | 88%    | 76%              | 75%    | 79%    |
| Financials         | 80%              | 74%    | 92%    | 79%              | 78%    | 82%    |
| Industrials        | 78%              | 74%    | 86%    | 78%              | 76%    | 80%    |
| Samlet gennemsnit  | 84%              | 79%    | 92%    | 81%              | 78%    | 85%    |

|                    | Skandinavien     |        |        | Danmark          |        |        |
|--------------------|------------------|--------|--------|------------------|--------|--------|
| Industri efter ICB | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 |
| Consumer Services  | 89%              | 81%    | 100%   |                  |        |        |
| Basic Materials    | 93%              | 92%    | 96%    |                  |        |        |
| Telecommunications | 88%              | 82%    | 98%    |                  |        |        |
| Health care        | 90%              | 82%    | 99%    | 90%              | 85%    | 100%   |
| Oil & gas          | 90%              | 84%    | 98%    | 89%              | 79%    | 100%   |
| Technology         | 90%              | 84%    | 98%    | 91%              | 88%    | 100%   |
| Utilities          | 88%              | 85%    | 93%    |                  |        |        |
| Consumer goods     | 88%              | 83%    | 96%    |                  |        |        |
| Financials         | 94%              | 92%    | 100%   | 76%              | 67%    | 100%   |
| Industrials        | 81%              | 72%    | 96%    | 93%              | 89%    | 98%    |
| Samlet gennemsnit  | 79%              | 73%    | 90%    | 88%              | 82%    | 99%    |

|                    | Norge            |        |        | Sverige          |        |        |
|--------------------|------------------|--------|--------|------------------|--------|--------|
| Industri efter ICB | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 | IAS 36 og IAS 12 | IAS 36 | IAS 12 |
| Consumer Services  | 87%              | 78%    | 100%   | 91%              | 87%    | 100%   |
| Basic Materials    | 90%              | 89%    | 92%    | 97%              | 95%    | 100%   |
| Telecommunications | 93%              | 89%    | 100%   | 84%              | 76%    | 96%    |
| Health care        |                  |        |        | 92%              | 90%    | 95%    |
| Oil & gas          | 90%              | 84%    | 98%    | 89%              | 82%    | 100%   |
| Technology         | 84%              | 82%    | 87%    | 90%              | 86%    | 97%    |
| Utilities          |                  |        |        |                  |        |        |
| Consumer goods     | 89%              | 82%    | 100%   | 84%              | 77%    | 92%    |
| Financials         | 80%              | 65%    | 100%   | 84%              | 79%    | 91%    |
| Industrials        | 31%              | 10%    | 100%   | 78%              | 72%    | 85%    |
| Samlet gennemsnit  | 85%              | 78%    | 98%    | 84%              | 80%    | 92%    |



## Bilag 5 – Oversigt over virksomheder, som er med i afhandlingen

| Land   | Navn på virksomhed | Nummer |
|--------|--------------------|--------|
| France | Accor              | 1      |
| France | Air Liquide        | 2      |
| France | Airbus Group       | 3      |
| France | Alcatel-Lucent     | 4      |
| France | Alstom             | 5      |
| France | ArcelorMittal      | 6      |
| France | Axa                | 7      |
| France | BNP Paribas        | 8      |
| France | Bouygues           | 9      |
| France | Cap Gemini         | 10     |
| France | Carrefour          | 11     |
| France | Credit Agricole    | 12     |
| France | Danone             | 13     |
| France | EDF                | 14     |
| France | Engie (GDF SUEZ)   | 15     |
| France | Essilor Intl       | 16     |
| France | Gemalto            | 17     |
| France | Kerring            | 18     |
| France | Lafarge            | 19     |
| France | Legrand            | 20     |
| France | L'oreal            | 21     |
| France | LVMH               | 22     |
| France | Michelin           | 23     |
| France | Orange             | 24     |
| France | Publicis Groupe    | 25     |
| France | Renault            | 26     |
| France | Safran             | 27     |
| France | Saint Gobain       | 28     |

|        |                        |    |
|--------|------------------------|----|
| France | Sanofi                 | 29 |
| France | Schneider Electric     | 30 |
| France | Societe Generale       | 31 |
| France | Solvay                 | 32 |
| France | Technip                | 33 |
| France | Total                  | 34 |
| France | Uniball Rodamco        | 35 |
| France | Valeo                  | 36 |
| France | Veolia Environnement   | 37 |
| France | Vinci                  | 38 |
| France | Vivendi                | 39 |
| Norway | Yara                   | 40 |
| Norway | Akastor                | 41 |
| Norway | Aker Solutions         | 42 |
| Norway | BW LPG                 | 43 |
| Norway | Det norske oljeselskap | 44 |
| Norway | DNO                    | 45 |
| Norway | Fred Olsen Energy      | 46 |
| Norway | Gjensidige Forsikring  | 47 |
| Norway | DNB                    | 48 |
| Norway | Marine Harvest         | 49 |
| Norway | Norsk Hydro            | 50 |
| Norway | Norwegian              | 51 |
| Norway | Opera Software         | 52 |
| Norway | Orkla                  | 53 |
| Norway | PGS                    | 54 |
| Norway | REC Silicon            | 55 |
| Norway | SCHIBSTED              | 56 |
| Norway | Statoil                | 57 |
| Norway | Storebrand             | 58 |
| Norway | Subsea7                | 59 |

|         |                        |    |
|---------|------------------------|----|
| Norway  | Telenor                | 60 |
| Norway  | TGS                    | 61 |
| Denmark | AP Møller Mærsk        | 62 |
| Denmark | Carlsberg              | 63 |
| Denmark | Danske Bank            | 64 |
| Denmark | DSV                    | 65 |
| Denmark | FLSMIDTH               | 66 |
| Denmark | GENMAB                 | 67 |
| Denmark | GN Store Nord          | 68 |
| Denmark | ISS                    | 69 |
| Denmark | Jyske Bank             | 70 |
| Denmark | Novo Nordisk           | 71 |
| Denmark | Novozymes              | 72 |
| Denmark | Pandora                | 73 |
| Denmark | TDC                    | 74 |
| Denmark | Tryg                   | 75 |
| Denmark | Vestas                 | 76 |
| Denmark | William Demant Holding | 77 |
| Sweden  | Nordea                 | 78 |
| Sweden  | Alfa Laval             | 79 |
| Sweden  | ASSA ABLOY             | 80 |
| Sweden  | AstraZeneca PLC        | 81 |
| Sweden  | Atlas Copco            | 82 |
| Sweden  | Boliden                | 83 |
| Sweden  | Electrolux             | 84 |
| Sweden  | Ericsson               | 85 |
| Sweden  | Getinge                | 86 |
| Sweden  | Investor AB            | 87 |
| Sweden  | Kinnevik Investments   | 88 |
| Sweden  | Lundin Petroleum       | 89 |
| Sweden  | Modern Times Group     | 90 |

|        |                       |     |
|--------|-----------------------|-----|
| Sweden | Sandvik               | 91  |
| Sweden | SCA                   | 92  |
| Sweden | SEB                   | 93  |
| Sweden | Securitas             | 94  |
| Sweden | Skanska AB            | 95  |
| Sweden | SKF                   | 96  |
| Sweden | SSAB                  | 97  |
| Sweden | Svenska Handelsbanken | 98  |
| Sweden | Swedbank              | 99  |
| Sweden | Swedish Match         | 100 |
| Sweden | Tele2                 | 101 |
| Sweden | TeliaSonera           | 102 |
| Sweden | Volvo                 | 103 |
| Sweden | NOKIA                 | 104 |